

శ్రీ రస్తు. Tel. 163

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః
కౌండిన్యగోత్రజుండగు
మల్లయామాత్యకవివరునిచే
రచియింపబడిన

శ్రీరామస్తవరాజము.

ఇది,

మోక్షోనక్తులగువారికి

మిగులనుపయోగమగునటుల

సి. అరుణాచలశెట్టివారిచే

బరిష్కరింపబడినది.

PRINTED AT THE TOWNHALL PRESS.

MADRAS.

1892.

శ్రీరామస్తవరాజము - ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరామ.

శ్రీరామస్తవరాజము - ప్రథమాశ్వాసము.

శా|| శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్దిబ్రహ్మవిష్ణుస్వరూ
పాకాశాకృతిమీరునట్టిపరమాత్మైక్యానుసంధానుభో
గాకానోన్మత్తయోగివర్యగురువాక్వావాస్తబోధోజ్ఞా
ల|| శ్రీకాంతాప్రియుండైకనిన్నుమదిలోసేవించు నశ్రీం
తము|| శా|| శ్రీరామారఘునందనారఘుపతీసీతామనో
నాయకా|| కారుణ్యభయదాససాస్తవరదాకాకత్ఫన్
వంశోద్భవా|| దారిద్ర్యంధతమిద్రతాపహరణాతత్వా
భిదండోదయా|| రారానామదిలోవసించిక్కసతోరక్షిం
చరామ్రుకైద|| ఉ|| పెద్దలసేవజేసిననుచెప్పకుండా
కచ్చభాభిమానుడై|| గర్దియనుద్దులందగిలికానకమూలు
లుకొందరున్వీల|| ప్రొద్దులుపుత్తురట్లచెడిపోవకసామిని
భక్తిగొల్పిన|| దద్దయుండొకమబ్బగదదాశరథీజన
కాళ్ళజాధిపా|| చ|| కరములుమోడైద|| హరికింకాళికి
మ్రొక్కెదంగూర్చుతోడుత|| గురునకువందనంచెపు
డుకోరికజేసెదకావ్యులన్నిరం|| తరముందలంచెదన్నలు

వ దామర సాక్షిను తంచెదన్మనీ॥ సరసక విత్వబోధలు వెం
 సంగలిగించుటకున్మృదంబునె॥ గీ॥ మూండుమూర్తులను
 తీయుగ్గురెల్లా డ్రహ॥ బ్రస్తుతించుచు మభాగవతుల । ను
 తులచేసి పెక్కుగతులవాల్చికాది । కవులందలచితెనుగు
 కవులందలతు ॥ వ ॥ అనియుష్ట దేవతాప్రాథకనంబు
 నుబరమభాగవతకీర్తనంబునువాల్చికాదిసతవిస్తోత్రం
 బునుజేసి సర్వజనులకుంబ్రయంబుపలికెను ధ్యమంజై
 నధేవుకొండతమ్మయూచార్చుంబూజించి శ్రీ రామ స్తవ
 రాజంబునుం త్ర రాజంబుంజెనుగు సేయంబూని యే
 నుబార్చుంబునసకలవేదాంతసిద్ధాంతసారసంగ్రహంబై
 నతత్త్వభాంబులతత్వచంద్రోదయంబునుద్విపకావ్యం
 బురచియుంచి యాతత్వచంద్రోదయంబునకుజానకీనాథు
 గాఢుంగానిమోగించినంతసిల్లితినిప్పడిమంత్ర రాజంబై
 శ్రీ రామ స్తవ రాజంబునుని ప్రబంధనాయక రత్నంబున
 సుసర్వలోకవాధుంజై సత్సమైతిని నాథునాథుంగానియో
 గుచిసద్గురుధ్యాయంబునుబరబ్రహ్మరూపానుసంధానం
 బుజేసికృతకృత్యుండనగుమద్వంశకమంబెట్టిదనిన॥ సీ॥ శ్రీ
 కరంబైవట్టికృష్ణానదికి దక్షిణాదియానాంధ్ర రాజ్యంబు

నందు । నొప్పైనకొప్పురావురురాజధానికి భోజుడౌ
ముమ్మడిరాజమంత్రసుభగుడాప స్తంబసూత్రీయజుడ్యే
దిశాండిల్యగోత్రుడాచతురునకును । దనయుండు పెద్దనా
తనిసతిజువాంబవారికిగంగన్నవరసుతుండు । వానికిల్లా
లుసర్వాంబవారలకును । ఘనుడుకృష్ణయప్రభుడనగలి
గియితడు । పేర్తిదుల్లూరివారాడబిడ్డయైన । రఘుపత
మ్మను బెండ్లియైరమణమించె ॥ క ॥ ఏమగువలుసరిసాటి
యె । భూమిపతివ్రతలలోనబుధసభలందు ॥ వేమారు
గీర్తికెక్కిన । యాముమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమకు ॥
క ॥ ఆమిధునమునకుమువ్వర । మేముదంబుంచితిమియందు
మేటగువాడ ॥ రామునిభక్తుఁసుల్లన । నామాఖ్యాతుం
డసజ్జనప్రియరతుడ ॥ క ॥ గురుబోధామృతతుల్యుడు
గురుతరతత్వోపదేశ కోవిదగురుడ ॥ గురుసేవావ్ర
తచర్యుడ । గురుతరవేదాంతరంగగురుకవివరుడ ॥
క ॥ కొలిచినదిరామచంద్రుని । దలచినదిపరస్వరూప
ధ్యానముసేయవ్వలచినదిముక్తిలలను । నిలిచినదిపురా
కృతంబునిజమనితెల్లప ॥ క ॥ పలికినదివేదతుల్యము ।
చిలకనినదికృపారసంబుశ్రితజనులందు ॥ గులికినదియో

గచర్యలు|నలికినయదియామవిద్యయహితులుబెదరఁ
 శా||శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునతత్పిద్ధాంతనామంబులఁ
 ఆసీలేశుని వాక్యమానభయమున్నధ్యాత్మతత్వంబును|
 ద్వైశంబాప్సగనారదుండుదయసంజేహంబులన్నాపుటే
 యీశాయాగడనీవనేనిజము యోగీశాబ్ధిచన్ద్రోదయా||
 అట్లుగావుచ|| క|| ఆరోగ్యభాగ్యమొసఁగఁగ|నారాయ
 ణునింబబంధనాయకమణిగా||శ్రీరామ స్తవ రాజము|ధా
 రుణివెలయఁగఁజెప్పెదను నేఁగ్రీతిఁ||వ||అదినూత ప్రణీ
 తంబునువ్యాసభర్తజసంవాదంబునునారద ప్రోక్తంబున
 గుటంజేసియదియునొకయీశ్వరా రాధసవిశేషంబగుట
 నేఁజేసెద|| —*(షష్ఠ్యంతములు.)*

క||సర్వశరీరవిహారికి|సర్వాలంకారభోగసౌభాగ్య
 నేకే|సర్వగుణాతీతునకును|నిర్వాణికిహారికిర్కీణీనాథు
 నకుఁ||క||వర్జావర్జవికల్పిత|దుర్జనసంసారభోషదూషిత
 వాంఛానిజఁతయోగీంద్రవివేకార్జితవస్తువునకుంబరున
 కానందునకుఁ || క || నిత్యనిరంజననిరుపమ|సత్యాత్మా
 మోదవిభవసామ్రాజ్యునకుఁ|అత్యంతభక్తహృదయ|
 ప్రత్యక్షునకునుమహానభావాధ్యునకుఁ||క|| గోపాలవే

షధారికి గోపజనపూర్వభాగ్యభాషాశ్రయ కౄ గో
 పస్త్రీవేష్టితునకు గోపక్రిడావీనోదగోపాలన కౄ || ౧ ||
 శుక్తిరజితప్రపంచముయుక్తిమిధ్యాభిమానయోజన
 పరుడౌ భక్తపరాధీనునకును | భక్తుచకును సర్వశక్తి
 మూర్ధన్యనకు || ౨ || నిండుకళాతీతునకును | యిందుకళా
 ధరనుతునకు పేంద్రాఖ్యునకు | స్వందితసుత్రామునకును |
 యిందీవరనేత్రునకు మునిశ్వరపతి || ౩ || నీకుంబుబంధర
 త్నముఁగై కానుక సేసినీదుకారుగ్యమునకు | లోకంబుల
 న్నువెన్గెడఁ జేకొనురాకేంగువదనశ్రీకృష్ణహరీ || ౪ || నిత్య
 మంగళచరంపరాభివృద్ధిగానాపిన్నపంబు సేయఁబూని
 నశ్రీరామ స్తవ రాజంబు మహాప్రబంధంబునకు గధా
 ప్రారంభంబెట్టిదనిన నైమిశారణ్యవాసుకాదిలైన శ్లాఘ
 మహామహీశ్వరులొకానొకనాడు రేపకడలేచి సందా
 ధ్యనుష్ఠానకృత్యంబులు దీర్చి సూతుని కేత సర్వవరాణెతి
 హానంబులు వినుచు శ్రీరామ స్తవరాజ శ్రవణోన్ముకులై ||
 ౧ || శ్రీరామ స్తవరాజము | పారాయణమెవడు సేయు బ్ర
 తిదినమును శ్రీకారణగురుచేవాడే | నారాయణపదము
 నొందునమ్ముడు ధాత్రి || ౧ || శ్రీరామ స్తవరాజకథారం

భంబిట్లుకౌనకాదులుసూతుం జేరినుతించిమహాత్మాతా
రకనామంబుమాకుదయసేయగదే॥వ॥ అనినమ్మునులకు
వ్యాసశిష్యుండగు సూతుండీట్లనియె॥*

—*(కథాప్రారంభము.)*

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞానసత్యవతీసుతుండునౌవ్యాసు
నిబాండవాగ్రజుండునూజలుచేసినుముఖుడౌభగవంతు
డవుమహాయోగీశుడవునుశాస్త్రగురుడవుతత్త్వంబుబ
రజనంబునుముక్తిసాధనధాన్యంబుజాడలెవ్వి యెట్టివి
యెఱిగింపుడీరసరాజతోవినుమహాభాగయేగనినతెల్వీ
యెద్దిపరమగుణాతీతమెన్ననెద్దిజ్యోతియమలంబుగివహ
దేఖ్యాతిగాగబరమనిత్యంబుగైవల్యపదముత్రోవయిది
యైశ్రీరామయనుజపంబింతమహిమ॥ క॥ శ్రీరామజపః
తగిషణదారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞదానిపరించే । వారే
దోషమునొందరుయిరీతినివేదవేత్తనెఱుగుదురెఱుక॥
గీ॥ప్రాజ్ఞులెవ్వారుశ్రీరామరామరామ । యనుచుసతతం
బుబలియింతురట్టివారుచుక్తిముక్తులరెంటిని బొందువా
ర॥లిందుకైనసంశయంపంగనేలననిఘ॥ మ॥ మహిమన్నీ
స్తవరాజమున్బలికెనాత్మజ్ఞానియానారదుం । ధుహరి

ధ్యానపురస్పరంబుగనుటనోరూరనేశెప్పెదన్ | బహు
 సంపత్తరముందరిద్రహతమున్న హైక్యకృపాభ్యంబును
 న్సహజంబౌపినుమన్యదుఃఖముల సంచారంబుల న్బాపు
 చున్ || సీ॥ శ్రీరామకృష్ణుల సేవించితద్ద్యానభావంబులెఱి
 గింతుసావధానముగవినుసాకేతనగరంబులోపలరత్న
 మంటపమతిరమ్యముగను | దానిమధ్యంబునదలపోయసు
 రభూజమమ్మూలరత్నసింహాసనంబు | దన్తద్వయముననవ్వు
 దళపద్మముండునుమాణిక్యములచేతమలసిదాని | నట్టర
 డుమనురాముడున్నట్టుదలపు | కోటిసూర్యప్రకాశమైకో
 మరుమిగులినింద్రనీలసమప్రభలీనువాని | దండ్రితొడమీ
 దగూర్చుండుదారివాని || సీ॥ అత్యంతకోమలందైనయంగ
 మువానివిమలవిశాలనేత్రములవాని | భానుకోటిప్రభా
 భాసితుండగువానిరంజిల్లుపీతాంబరంబువాని | మాణిక్య
 కుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణనవాని |
 హరికిరీటకేయూరముల్లలవానిగరమొప్పుద్విధుజముల్ల
 లుగువాని | చిన్నవానినిలేనవ్వలున్నవాని | జదువుచుండె
 డియోగశాస్త్రములవాని | రాముడనుపేరుగలిగినరాచ
 వాని | నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని || గీ॥ కిన్నరా

మరగంధర్వకింపురుషులు | నారదాదిమునీంద్రులుజేరికొ
లువ| భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నపరివృతుండు | నౌమహాత్ము
నిసతతంబునాత్మ దలపు||గీ|| వరవసిష్ఠ గాధేయాదిపరమ
ఋషులు| జ్ఞానులైనట్టిసనకాదిమానివరులు| సేవలానరిం
పరఘుకులశ్రేష్ఠుడైన | రామచంద్రునిదలంపుమురాజవ
ర్య||క|| చక్కదనందానందము | నికుటవమైవిల్లుబట్టి నెర
జాణత బెం | పెకుటపరంజ్యోతినిశుభ | మెకుటవయా
గౌసలేయునిబులదలపుమా||క|| ఆనారదమునివర్యుడు|
నానాలోకోపకారనటనలకొరకై| మానసమేషంగగవి
ను| ధ్యానించెను రామచంద్రునిద్భుత పరుండై||గీ|| పరమ
నేకంబునిత్యంబు నెఱకసుఖము| నైనదెట్టిదియాలోకమం
దునట్టి| నిండిపండినరూపంబునేదలంతు| ననుచుజింతింపు
చిందెనావ్యాసమా||క|| విజ్ఞానహేతుభూమిని| ప్రజ్ఞా
నునివిమలనేత్రుభద్రచరిత్రున్ | సుజ్ఞానదివ్యరూపునితజ్ఞు
నిశ్రీరామచంద్రుడటపుడునాత్మ||క|| కుదురుగుఱిలేస
వానిని| చదువులగుసగుసలవానిసడిసన్నయునై| కుడువతి
కొదవనివానిని| యెదలోగనెరావవానిసేవినవానిన్ || వ||
అశుచుజింతింపుచువ్యాసుండు | నారదవాక్యంబు గానిన్

నియోజీ॥ నారాయణునిజగన్నాధుగవీశ్వరురాజేంద్రువి
 శ్వేశురామభద్రుజానకీవల్లభుసౌమిత్రిపూర్వజుశంకరు
 నాదిత్యజామదగ్న్య । శాంతునిసత్య సౌజన్యగురు
 మూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభుదాపసకామదు
 దశరథపరపుత్రుఁ గారుణ్యవానందుఁగౌసలేయుఁజిన్మ
 యానందవిగ్రహుశేషమూర్తి మత్యకూర్తవరాహాది
 మత్యరూపు । వాసుదేవునివివ్యయవరదుహరిని । నా
 త్తబోపలజింతింతుననుచినంబు॥ సీ॥ కన్నవాడారక
 నుగొన్నవాడరాచిన్నారిపొన్నాచిట్టిరార । నాకూర్కి
 పట్టిరానాకుమారకరారయన్నరారమద్దుచిన్నరార ।
 అయ్యారా నల్లవయ్యారాయపుడునాభ్యుపరిపా
 కవటనరార । నాచకఁసయ్యరానాతోడనీకరయప్పచ్చి
 కొండరామయ్యరార । అప్పయిందులవత్తురేయసుచుని
 లులుతల్లికుల్లాసముగనల్లినిల్లిగొనుచు । కాళ్ళనందెలుఘ
 లుఘులుఘులుమనగ । మురుపుఘాపెడుకౌసల్యమద్దువల
 తు॥ క॥ తడవులకునిన్నుగంటిని । యెడదాయగజాలరా
 రయేమిటికొఱ్ఱకైపాడకట్టవంతదడవని । నొడిచెడుఁగౌన
 ల్యనోచునోముదలంతు॥ ప॥ అసురు॥ రామునిజానకీస

హితుఁగానానందపట్టాభిషే । చనుగానిత్యునిఁ గామ
హా మహునిఁసత్యవ్రతస్వాంతుగా । ఘనవేధాంతవివే
కిఁగావిజయుఁగాగౌసల్యగారాజువ । ట్టినిగాసౌమ్యక
టాశువీక్షణునిగాడెందంబునన్నిల్పుచున్ ॥గీ॥ భరతలక్ష్మ
ణశత్రుఘ్నపవనపుత్ర । భానుజవిభీషణాశ్రితభటుల గొ
లువ । సర్వయోగీంద్రపాదసంత్రయఁడనగుచు । జానకీ
యు కుడుగురామచంద్రుడలచి ॥మఱియును॥సీ॥అనిరుద్ధగ
తిగూర్చియనిరుద్ధచుతిశేరియనిరుద్ధమాగున్ ॥లైయలరువా
రు ॥ విందుకళాత్మనాదేందుకళాత్మసంవిద్రూపమునవి
ట్టనీగువారు ॥ నిర్బంధనిర్బోధనిర్భన్నభిన్నతత్వోపదేశికు
జూపనోపుపారునలఘుపదస్ఫూర్తివలఘుపదస్ఫూర్తివల
ఘులఘుత్వలైయలరువారు ॥ సుభయకన్యానవేత్తులైవుం
డువారు ॥ నవధిగలుగంగ లేకుండునవధివారు ॥ గ్రాహ్యప
ట్టాభిరాముశైరాముకొలువ । వెలుగువెలుగంగవెలుఁ
గులో వెలుఁగువారు ॥ సీ॥స్థానత్రయంబులసంగత్రయంబు
లుబంధత్రయంబులచారదోల । జీవత్రయంబులచిత్తత్ర
యంబులనిఁబత్రయంబులడిగదు పరచి । జైవత్రయంబుల
తాపత్రయంబులయీషణత్రయమొలదోషముడిపి । కర్మ

త్రయంబులకారణత్రయమలవాసనా త్రయములవడిని
 ద్రోచి | యుష్టుపరమాత్మగనువారలుర్విలోనబాహ్యసం
 సారమెల్లనుబయలుజేసి | ముక్తికాంతనుమదిలోనముద్దు
 గొనుదురనుచిశిష్యులబోధించినట్టివారు || కమాయయను
 జోడుదొడుగక | గాయంబునరథమునెక్కికర్తృపువంట |
 స్నేయగనాశాబాణో | పాయంబునజిత్రరాజుపడుమ
 దిచేత || క || హింసింజేజీవరాసుల | సంసారోత్తిర్నశా
 స్త్రసద్ధర్మగుడై హింసారోహణుడైమి | మాంశోత్తర
 కాండవశతమానవరాజు || ప || అనుచుమనోవృత్తులందె
 లుపువారును, మోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవీక్షణాలేశంబు
 ననుభవించు గానిదుష్కరాభ్యాసయోగంబులలేదను
 వారును, మనోవృత్తివాయునిరోధంబైనయోగాభ్యాసబ
 లంబులేకజయించరాదనువారును జీవపరైశ్వర్యస్వభావం
 బుశపవనసంకల్పంబుప్రయాసంబుగానిల్చుగాన బ్రయా
 సంబురోగాస్తదంబనువారును, రోగంబులకుండప్పినవా
 యునిరోధయోగఫలంబధికా యుర్త్వహత్వంబనువారు
 ను, యామాయామహత్వమహిమంబులు సిద్ధక్రియా
 మూలికామణిమంత్రతపస్సిద్ధులంగలదనువారును, శివా

గమప్రోక్తంబైనమం త్రలయహారరాజయోగంబులలో
మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీయుక్తంబైనకల్పితా
కల్పితమాలికాజపంబునలయంబైనయజ పామార్గంబు
నబ్రవేశించిబంధత్రయ రేచకపూరకకుంభ కంబులంగుం
భించికర్తాప్రాంగహతయోగప్రయాసంబుననష్టైశ్వర్య
యుక్తుండగునునీశ్వరాను గ్రహశక్తినిపాతసమయంబు
నసదాచార్యను గ్రహంబు నసాంఖ్యతారకంబులమీటి
కేవలకుంభకంబైనవిరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసు
షుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపన్నంబైనవెన్నెలబయలుననుస
రించిదుర్భరానంద సముద్రంబునమునింగి తేఱుపుమఱుపు
తలంపుస్వరూపానుసంధానధ్యానజపంబులులేక యమ
ఘోరమైనతుర్యంబుననెఱుక నెడక తాదానగనుజతుర్వి
ధయోగరహస్యంబులందెలుపువారును వేదాంతశాస్త్ర
మృలలిరామయశిరాభాసనిర్వి కల్పనిష్ప్రపంచంబైనస
నాతన బ్రహ్మచిదంశంబునరజ్జుశుక్తి స్థాణువులులేనియ
హిరజితచూరాద్యారోపణ లెట్లుట్లతోచిన మాయాప్ర
పంచంబుదబ్బరగుటంజేసిసంవిన్తాత్రుడై జీవుండుతన్ను
దాదెలిసినముక్తుండగుమాయానసవిభ్రంబునతన్నెఱుం

గమింజేసిబద్ధుండగునీబంధము క్తులునాల్గు కులేపుసంకల్ప
 స్వభావంబనువారును యాత్మ సాక్షాత్కారపరుండైనకా
 రణగురుండుశక్తిని పాతసమయమునదోచుననువారును
 కర్తము క్తులు మహాసంకల్పభోగంబులగలదనువారును,
 సద్భక్తినిగానియీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబులులేవనువారు
 నుపజ్ఞాతముదక్తివారును బహువేష్టించికొలువనింహాసనం
 బునసీతాసమేతుండైయొప్పుశ్రీ రామచంద్రుండలత్తుని
 మరియునారదుడిట్లనియె॥గీ॥ గోకులావాసుగోవిందుగో
 పీఠాధునివేణునాదానుభవమునవెలయువాని । స్త్రీలతో
 గూడిక్రీడలజెలగువాని । రామకృష్ణాఖ్యునామదిప్రేమదల
 తు॥క॥ చక్రనిబాలుండనుచును । చెక్కిలిముద్దాడుస్త్రీలచే
 సన్నులచ । నుక్కులగిలిచింతలచెఱిగింపుచుగేలిసేయున్లు
 భగుచలంతు॥ శుద్ధబుద్ధసిద్ధిసూక్ష్మస్వరూపుని । సర్వభూ
 తకర్తసర్వమయుని । సర్వకారణాత్మసత్యసంకల్పని । ప్ర
 ణవపరుని రామభద్రుడలతు॥ గీ॥ రూపులేఖలేనిరొక్కమై
 యొక్కటై । వేళపాళలేక వెలుగుచున్న । రామచంద్రబ్రహ్మ
 రహితుమహాత్ముని । మదినిదినమునేనమస్థురింతు॥గీ॥ చింత
 సోకపోకజేముకుసోరకనీక । లెక్కలేకయొకటితక్కుగాక

లిమిగానరాక తెలివియెవడినీక । ఈననాక నేర్చువానిదల
తు॥గీ॥ అనుచు నారదుడు నాచిత్యవర్ణు గా భాసుఁబయ్య
వరునిగాను । సర్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభు । సన్నుతించిమ
దినిసంతసిల్లె॥మ॥ అనునావ్యాసునితోడ భర్త జుడుబోధా
నందమగ్నైర్జుడై । తనివోడింకి మునింద్రచంద్రపరమార్థ
జ్ఞానసంచారముల్ । ఘనకర్తృబులతో వభక్తిగతిపాక
ల్యంబులొసట్లుగా । విసుపింపుండనమానిషలైమనసువ్వె
ళ్ళూరనోరూరగ॥ సీ॥ భూనాథసివశ్చనపురషార్థ
హేతువులొకోపకారంబునొగనంగ । పురషార్థవిగతు
లైపోయిసంసారాభివృద్ధియే పురషార్థసిద్ధియనుచు । బెం
డ్డాముబిడ్డబు పెనిమిటియనుకొంచుకంటుకాపురమిదియ
నదేల । హాయియెన్నడులేకనన్నిన్దికేకారికడగండ్లగున్న
లైయిడుమపడుచునొకరైనాడైననొకయింతయుబ్బలే
క । పడుచులేచుచునుట్టుకెడములేదు । యెప్పుడైననులేమ
గతికొప్పరయ్య । యేమిచెప్పడునీపెట్టికాముకులను॥క॥ ఇ
టువంటిమానసప్రభు । నెటువలెగడుపంగవచ్చునీశుడు
సహగా । మబుమాయనటచలచూ । చుటగిజమాగాదెమ
టియుజోద్యముగలదే॥ఉ॥ నేననునాచియానెటుగ నేనను

నోటిదివోటనుండగాఁ నేననహంకృతైయెఱుగ నైతికనిక్తు
 చునోటుకొందుచు । స్నేహననెవ్వఁడోయగుచునేనునునేను
 నిజంబులైభ్రమ । జ్ఞానవశానజీవుడగుసంస్కృతిబొందు
 నరాధినాయకాగ్రీ॥ నేనుగలిగిననీవునుగానబడదు । నేనునీ
 వునుగలిగిననిగుడుజగము । నీవునేనునువాక పైనభావమె
 వుడుగానబడునట్టికాలంబుదీనిక వధిగ్రీ॥ వీడువాడనినాత్మ
 కెవ్వాడుగలడు । వాడువీడనమానసవైభవంబు । వాడువీ
 డునునొక్కటౌనాడజూడ । నెవ్వరెక్కడగానయెయెఱుక
 దక్క॥ గ్రీ॥ దృష్టిగనుపట్టునవియెల్లదృశ్యమండ్రు । దృశ్యముల
 గాల్చుతెలివిదెలివియండ్రు । వెలిప్రపంచంబునీవునువిడిచి
 పెట్టినిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్య॥ చ॥ చదివెడిశాస్త్ర
 వాసనలుసన్నుతిగోరెడిలోకవాసనల్ । కదలుచుదీరయా
 త్రలనుకాలముపుచ్చెడిదేహవాసనల్ । దమనివాసనాత్ర
 యముమానినిజంబగుశుద్ధవాసనా । శ్చందగురుభోదలందు
 టలుపారముముట్టుటయెంచీచూడగ॥ గ్రీ॥ శాస్త్రులొ
 కదేహసామాన్యవాసనతోవసూడముక్తితోవగూడు ।
 గాకమానెనేనికర్తృంబుపాలగునరవర్యోకపరమగ్గుదే
 లుగ్రీ॥ తనకుదానెకానితనకెదియునుదేనితలపుకలుగువా

దుతత్వవేత్త తగిలెనేని పోదుతలవునదత్వంబు తగదుగు
 రునిమిదితలవువీడ॥ గీ॥ తనువునీవు గావుతలవులునీవుగా
 వింద్రియములు గావుయెఱుక గావు తెఱుపుమఱుపులేనితె
 లివియేనీవయా చింతదీరిముక్తికాంతగూడుగీనీవుగలుగు
 చోటనిబిడికృతానంద సభ్రమంబుపరమసంభ్రమంబు
 నీవులేనిచోటునిబిడాంధకారాది బంధకంబుకర్తృబంధ
 కంబు॥క॥ లీలామానుషవిగ్రహంబు నీలోనేనిన్నునీవునీవేక
 నగానీలోనాశ్చర్యంబులునీలోననెవుట్టునణగునీరైయుం
 దు॥క॥ రావయ్యధమతనయా జీవుడననుభ్రాంతివిడి
 చిచిత్తములోనన్నీవేనివనికనునీ భావననీకాటజెలింప
 దునుమహాత్మా॥క॥ జ్ఞానముసులభముకఠినము తౌనీరెం
 దుగనుత్రోవలవియెట్లనిన॥ తాననియెఱిగెడియెరుకే
 తోననిసులభంబునౌనుతానకఠినమా॥గీ॥ సర్వకమోప
 రతిగాక సంతయంబు దీరద మీదటనుగానిదివ్యమైన సు
 ఖముదోచదునాతోమనుఖముదనకు వేరుగాకుండఁజెలి
 సెనాధీరుడగును॥గీ॥ అనఖముంహాపదేశదృష్టాంతమె
 ల్ల దెలియజెప్పితీవునుదెలివినింది సకలసామ్రాజ్యసౌ
 ఖ్యముల్సమతీనిందు మెరుకవంతునకెల్లన్న నేమికోదు

వ॥గీ॥ వెలిప్రపంచంబుమిథ్యనితెలిసితన్ను । నెరుగనేర్చిన
 యోగీంద్రుడింటనున్ను । యడవినుండినయా రెంటినడకన
 మమె । కాకమఱియాత్మకీసటలగరణంబె॥క॥ ప్రారబ్ధమ
 నుభవించక । తీరదుయాగామియంటదెప్పుడువరుస॥ దీ
 రుమరిసంచితంబులు । దీరునుననుగన్నవేళధీరాత్మనకు॥
 మఱియుగర్తంబెట్టిదనిస॥సీ॥ కర్తముల్చేసినకడతేరగూ
 డదుసేయకుండినగతుల్దాయకుండు । చేసినకర్తంబుశివు
 నకర్చింపుచుఫలసంగరహితమై పరగవలయు । చేసియు
 కర్తంబుసేయకుండిననేర్పుత్రిగుణభావంబుని తెలియవల
 యు । కర్తంబులెవ్వనిఘననిత్యమై మిత్తికాచారనియమంబు
 లండ్రుబుధులు । ఫలములీడెనత్రిగుణస్వభావమనుచు । నైన
 యధికారములకొద్దినాచరింప । వలయుగురువాక్యపథతి
 వరుసగాను । యాత్మసాక్షాతకరించుపర్యంతపథిప॥ శీ॥
 సకలమాయాప్రపంచంబుసగుణమయ్యె । సగుణనిర్గుణ
 రూపంబుసాక్షియయ్యె । సాక్షిరూపంబునిర్గుణసగుణ
 రూపు । సచ్చిదానందమును రామచంద్రుడయ్యె॥ గీ॥ అట్టి
 రామచంద్రుననిశంబుకీర్తన । ధ్యానములను నాత్మదలచిత
 లచి । శాంతహృదయుడగుచు సత్సంగమునజేరి । భక్తిసే

యునతడుభాగవతుడు॥ గీ॥ కర్మభక్తులచేతనుగ్రమము
తోడఁజిత్తవిశ్రాంతినొస్తునుశీఘ్రమనై॥ కావుననుగర్మభ
క్తుబుజీవునికేని॥ సేయవలసినకార్యంబుసిద్ధమయ్యె॥సీ॥తా
మ్రమృగ్మయశిలాదారురూపంబుల భావించుబూజించు
బామరుండు॥పిన్నపెద్దలటంచువేత్వేటవరుససన్తానంచు
హషిం=ంచుమధ్యముండు॥తారతమ్యములేకడైవమందతి
యందునున్నవాడనిచూచును త్తముండు॥సీయు త్తమన్లోకు
డీశ్వరుదర్శించుకన్నవానినతండుగాంచుచుండు॥నట్లుగా
వునసితోచునఖిలజగమునందునీశ్వరునీశ్వరునందుజగము
వేటులేకయువెలుగొందువిధమునీవు॥ తెలిసికృతకృత్యుడ
గమ్ముధీరహృదయ॥గీ॥తామ్రమృద్దారుశిలలనుదలపుతో
న॥యీశ్వరుండనిపూజింపనేమిఫలము॥తనమదినయున్న
నీశుండుతన్నురాను॥దెలియనేరనివానికిదెరువులవియ॥
సీ॥ఆశు=డైహరినామకీర్తనలైట్టుగానోరూరనెవ్వడు
నొడుపుచుండు॥నత్యంతవాంఛతోనఖిలేశుచారిత్రమిం
పారనెవ్వడాలించుచుండు॥సర్వసంగత్యాగసమతనిడై
రుడైసంపూర్ణునెవడుభోగించుచుండు॥దేశికశ్రీపాదతీర్థ
ప్రసాదమువీక్షింకరించెవ్వడుచెలగుచుండు॥వాడెనన్యుం

దుమాన్యండువర్ణితుండు। వాడెభక్తుండుముక్తుండువై
 భవుండు। వాని వెను వెంటనీకు డేవేశనైన । దోడునీడయి
 ముందర నాడునయ్య॥ ౯౫॥ సత్సంగంబునునాత్మచింతగు
 రువిశ్వాసంబువైరాగ్యము। న్వాత్సల్యంబునుజీతశాంతి
 యునుసర్వభ్రాంతిశూన్యత్వము । న్వాత్సర్యంబులు లేక
 యుండుటివిసన్తార్గంబులొయోగిక। త్యుత్సహంబునద
 న్నుజెందిహృదయంబుప్పొంగ గాఢాండవా॥ ౯౬॥ అనియనే
 కవిధంబులగర్భభక్తివైరాగ్యంబులకుజీతవిశ్రాంతి కా
 రణంబనిజీవునినిశ్చయంబునుస్వరూపసందర్శన సుఖహే
 తుత్వంబునుండెలుపంగలవాడననుచు మఱియువ్యాసుం
 డుధమజునకిట్లనియెననాది నిర్వికల్పుండైన యాత్మని
 యందుమిథ్యారూపప్రపంచంబునుందోచినతెలుంగెట్లని
 నమాయాబ్రహ్మసాన్నిధ్యంబునశుద్ధస్ఫటికంబుమీద చొ
 సానీకుసుమంబుజేర్పనడుమథాయదోచినట్లు జీవుండుగ
 నుపట్టు నాజీవుండు ముఖంబుననుండివిశ్వుండను పేరి
 టవిషయంబులననుభవించుజాగ్రత్వంబునదైజననామధే
 యంబునస్వప్నంబునగంతప్రదేశంబునదజ్జాగ్రద్వాసవా
 యుక్తుండైవత్ప్రదేశంబునంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థం

శెండిప్రాజ్ఞుండనంగనహంకారంబనుతమంబునందులీనం
 బైయందేమియెఱుంగడుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబుననుం
 డుటంజేసితత్సాన్నిధ్యంబుననుండివచ్చెంగావున నిందా
 కనేమిసేసితి నోయనియూరకుండెడివిధంబుదెల్పు దద్వి
 ధంబుచిత్తునహాయంబునందెల్పునాసంవిత్తు సాన్నిధ్యం
 బులేకున్ననూరకుండునను తేలివిలేకుండవలయు నాయ
 హంకారంబెప్పుడుజాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
 సాన్నిధ్యనహాయతాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటినను నే
 ఱుకసంప్రాప్తంబగు నాసుషుప్తినుండితుర్యనామంబున
 దుర్యావస్థనొందిబ్రహ్మనందంబనుభవించుచు నాభినుం
 డితుర్యాతీతంబుననతీతనామంబుధరియించిమూలాధా
 రర్థున నరక్షణంబుపరమానందసుఖస్వరూపంబుననుం
 డీయథాప్రకారంబుగాతిరుగుశతతం బీయవస్థాపంచ
 కంబులపంచదేహంబులుధరియించి యాపంచకంబులం
 గూడునిదియోగియెఱుంగునితరులెఱుంగరా జీవుండాత్మ
 వాసనాసమయంబున నవస్థాత్రయంబులందాటి వా
 సనాత్రయంబులం ద్రోసివాసనయుద్రోషనాత్మేక్యాను
 భవంబగుతదాత్మానుభవసారంబున బంచదేహవస్థాభి

మానభంగంబయిహృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానం
 బునబ్రపంచంబు లేదనుటలుపపన్నంబుగావునసుషుప్త్య
 వస్థయందుజిత్తుసాక్షియనిచెప్పటలుపచారంబుశుద్ధసం
 విత్తునందుబ్రహ్మపంచభ్రాంతిరజ్ఞునందు సర్పభ్రాంతిదోచి
 పిదపలేనితెఱంగునభ్రాంతివీడినప్రపంచంబు లేదైనదో
 చెనంటివేనిధవళశంఖంబుజూచిపచ్చన నిభ్రమసిననందు
 పచ్చనలేదు తియ్యని పాలకుజేదన్న దోష భ్రాంతియా
 గానితియ్యనిపాలకుజేదులేదని నిశ్చయంబు సుజ్ఞానమా
 గంబుననున్నదున్నట్లుగాదెలియజగద్భ్రాంతిశ్రీగురు
 కటాక్షంబునందీటు నీవునుసద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్ర
 యవ్యతితలై నతుర్యంబున బరమానందంబున శెందు
 మాసుఖంబుబుద్ధిచేతనెఱుంగంబడు బుద్ధికిదెలివిలేదన్న
 నౌనిజంబుబుద్ధిజడంబుగావునబుద్ధిచేతగనుటలుపపన్నం
 బుగాదైననుగన్నులుండినంగానిసూర్యునిదర్శింపంగూడ
 దునేత్రోపాధిని సూర్యాంశలైన నేత్రదృష్టి సూర్యుని
 గన్నట్లు సంవిత్తుబుద్ధ్యుపాధినింగనునంతఃకరణప్రతిపలి
 తలైనచిత్తుబుద్ధ్యుపాధినితన్నదాజూచు న్నగ్నియంశం
 బయినదృక్కు తత్సహాయంబునఁ దన్నుఁగన్నట్లు వృ

త్రిశూన్యంబైన బుధ్యపాధివశంబున దన్నునాలోకించు
 చుద్వివిధంబైనట్లుసుఖంబునంజెందునాబుద్ధిశక్తియగుచి
 త్తువాసనాచతుష్టయమాలిన్యంబులేకుండుటంజేసిబుధ్య
 పాధినిదన్నదాజూచుక తననంతఃకరణోపాధియుపప
 న్నుబగువెండియుబుద్ధిశూన్యమనినచోబోధతోగూడెం
 గావున శూన్యమనంగాదైనను సుషుప్తియగునా సుషు
 ప్తియగుం గాకయంతివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనయైయు
 న్దియునం దేమియెఱుగకపిదపనజ్ఞానంబునొండెడు గా
 వుచుసుషుప్తిగానిదేబోధతోగూడినదుర్యమాబోధ లేకు
 న్నుజ్ఞానంబగునువిషయాహంకారమాలిన్య వృత్తిశూ
 న్యతయబుద్ధిశూన్యతయాబుద్ధిశక్తియైనచిత్తుసంఘాతనం
 జూచుచుసుఖస్వరూపుండగుటబ్రహ్మనందంబునంజొక్తు
 చునాచాహ్యంబుమఱుచునప్పుడుజ్ఞప్తిమాత్రుండైబుద్ధిచే
 గానితెలియరానివాడైయుండునా సమాధిసమయంబు
 నమనోలయచిత్ప్రకాశంబైననెఱుకదక్కతక్కినప్రపం
 చంబులేకుండునాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన మన
 స్సునకాబహిర్వాహారంబుగలుగుటెట్లునిన రథంబున
 దురంగంబులంబూనియభ్యాసమారంబుననడిపించుచు

మధ్యేరధికుండూరకున్దయభాత్రమంబుగా నడుచునట్లు
 బుద్ధికివృత్తిశూన్యంబైనచారబ్రహ్మనాశపర్యంతంబునుగళే
 బరంబునుఖదుఃఖంబులంజెందినట్లుండు నాత్మాలోకనప
 రుండైననాడీతరప్రపంచంబుగనియునుంగనఃపాడైయు
 స్టుననిమతీయుమానీంద్రుండిట్లునియె॥సీ॥బ్రహ్మంబునేన్దని
 పలుమారుననవచ్చుబ్రహ్మబోధమెఱుంగుభావమరుదు।
 వేదాంతశాస్త్రమువ్విభజింపగావచ్చునాత్మార్థములదె
 ల్పుటవియునరుదు। సర్వంబులునురోసిసన్యాసిననవచ్చు
 శూన్యమార్గంబులోకొనుటరుదు। అవిబిన్ధమోక్షంబులని
 చెప్పగావచ్చుదానుగానిలకడదనరుటరుదు। తనువునర్థం
 బుగురునివియనగవచ్చు। దానిమొనసినలోభంబుదీటుట
 రుదు। మనసుసామర్థ్యమెఱిగెడిమర్మమరుదు। అంతత్వాన
 య్యుగాకుండుటవియునరుదు॥గీ॥శుష్కవేదాంతసిద్ధాం
 తసూటిపరులు। అత్యనెఱుగకయర్థముల్యర్థముగను। జె
 ప్పుచుందురులోకులజెరుచుకొఱకు। నిజమునిష్ఠూరమైకల్ల
 నిజములాయె॥ మ॥ అరయకబ్రీతిపరాశరాత్మజుడుబ్ర
 హ్మనందవషణంబుగా। గురియించెన్నిచిడికృతామృతలస
 తోగిలాహలోల్లాసినై । గురుకారుణ్యమహాప్రభావ

44

మునగోకులీతియుంగోర బ్రహ్మరుషీంద్రున్దలరాజుతో
 ననియెవాఙ్మధుర్యచాతుర్యుడై॥మ॥మనుజేంద్రాగ్రణియ
 ల్లతారదుడురామస్వామినింగూర్చిచా॥ అనమసాగరము
 లొప్ప శేయుచునుతుల్లావించెద త్తస్వరూ॥ పునిదేజోమ
 యుసూర్యమండలగతుఁబూగ్నాత్తుచాదిత్యవ॥ ర్దునిలో
 కేశుబురాతనున్త లినహీనున్బుద్ధిసూహించుచుఁ॥గీ॥రఘు
 కులార్ధీశులోకాభిరామువిష్ణు॥నజునపారచీతానందుహ
 రిముకుందు॥బరమపరుడౌచునేకమైపరగువాని॥సంవిదా
 త్సునిశ్రీరామచంద్రుడలతు॥గీ॥ మునులకెల్లజాలధనమైన
 వానిని॥బాపములనుజెఱుఁగుపరమపరునిశన్నితాశ్లేయగు
 చునన్నింటికదికమా॥వానిడలచిమొకుగపాడననుచు॥గీ॥
 స్థారెనారదుండుసంభ్రముల్గుడుచుచునుతీయునుతీయు
 రామమహిమదలచె॥మమతగలుగువారిమర్యాదగావో
 లు॥మఱిగితిరిగియాడుమాటలాడు॥మ॥హరిరుద్రాదిసురు
 ల్నివగ్రహములష్టాంగాదియోగప్రతు॥భ్రవర్ణాశ్రమయ
 జ్ఞదానజపసంధ్యావందనాదిక్రియా॥చరణుల్నిప్తసము
 ద్రముల్లివిధదీక్షాబ్రహ్మవిద్యాధురంధరులస్వేదపురా
 ణశాస్త్రములుసీతారామనీవేకదా॥గీ॥ అనుచుగట్లుపూ

త్కువఖిలాంత రాత్తుని శాంతునీరజాక్షుసత్యధనుని । బ్ర
 హ్మచూతికయైన రామచంద్రస్వామి సన్నుతించుచున్న
 సచయమునను ॥ సీ ॥ శ్రీరాముడవుడు నారదుముందరనిలిచి
 మానింద్రనేసివుసేయు సన్నుతులై చ్చిప్రసన్నుండనై నిని
 ప్తాభముల్వేడుముతనరననిన నారదుండిట్ల నెనానుతీకి
 ప్తమ్మురీచూర్తిగన్నదేనేడునేను ధరగృతార్థుడబుణ్యధ
 న్యుండఘనుడనాజన్మమిప్పుడుచాలసఫలమయ్యె । దశమీ
 దేరెబండెరుదపములెల్ల । ననగమిపాదదర్శనమబ్బినపు
 డెరిగ్గులంబాయెనదైవనిజమునేను సవచ్చమైవట్టిసీనా
 మజసముచేత ॥ శా ॥ ఈరీతిగొనియాడునారదునిదాని
 ప్రించినత్యేమనిం క నావోయివరంబువేడుమనునాకా
 కుశ్మంతోమానిని । నేరేసిమ్మనికోరనిచ్చెదరుతో శ్రీరామ
 చంద్రుండయో । ధ్యారాజ్యంబునజానకీసహతుడై సర్వం
 బుపాలించుచు ॥ సీ ॥ ఇదిరాఘవస్తంభిదియు త్రమోత్త
 మంబిదిసర్వసాధాగ్యమిదియు ముక్తి ఇదినారదప్రోక్తమ
 దివేదసారంబునిదిరహస్య శ్రేష్ఠమిది శుభరబునిదితపస్సా
 రంబునిదిపుణ్యపాకంబునిదిత్రికాలంబునజమవువారు । పు
 త్రమిత్రకళత్రపాత్రాభివృద్ధియు నిచ్చకలగొంటుపచ్చ

తోరణములు పాడియు బన్ద సంభ్రమము లింట గలిగియుం
దురు సంపూర్ణ కాములగుచు । బుద్ధివాకాగ్రయకర్తము
ల్పార్వకర్త । మైననంటచు పరియించునట్టివారి॥ క॥ గీతా
నామ సహస్రము । సీతా రామ స్తవంబు శ్రీగురుకరుణాస్ఫి
తిబలించును నెవ్వం । డాతని నారాయణ సముద్ర డ్రుమహా
త్తు॥ వ॥ అని యిట్లు వ్యాసుండు ధర్మజున కెఱింగించెననినవి
సి సంతోషుండై తరంగులై శౌనకాదిమును లటమిదివృత్తాం
తంబేమి చేప్పె నెఱింగింపుడనిన॥ క॥ వేదాంత తత్త్వనిశ్చ
య । వాచాస్పదధర్మకచరిత్రను దేవసుతా । వైదర్భీస
త్యాత్మామోదక్రీడావినోదమురళీరాధా । మాలినీ॥ సము
ఖఘనవిలాసీను ప్రసన్నాత్మవాసీ । భ్రమతిమిరదనేశాభ
క్తతోకప్రకాశాలమితగుణచరిత్రాయార్యసుస్తోత్రపా
త్రా । విమలప్రణవసీమావృష్టివంశాభిసోమా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీ రామ చంద్ర వరప్రసాదలబ్ధ కవితావి
లాసశాండిల్యగోత్ర పవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత
గుణధైర్యమల్లవార్యప్రణీతంబైన శ్రీ రామ స్తవ రాజంబు
నుమహాప్రబంధమునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన శ్రీ
రామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మకాండను గుజ్జానకర్మభక్తి

ప్రశంసజేసిన వ్యాసభట్టారకుండుసవిస్తరంబుగా దత్త
 ద్ధమంబులందెలుపుటయున్నది ప్రథమశ్వాసము.

శ్రీరామ స్తవరాజము-ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము-ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్వైభవకారణ! ధీమన్సుతదేవదేవదివ్యమునీం
 ద్రాక్షేమాంకరవేదార్థ! ప్రేమాస్పదజనవిహారిశ్రీకృష్ణహ
 రి॥ వ॥ దేవాసూతుండుశౌనకాదికుహామునీంద్రులకీర్తిని
 యొనట్లుశ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుంగ
 నుంగొనిసర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబుగావున మన
 స్త్యాగంబుసేయవలయుదన్తనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ
 కారణంబనియిట్లనియె॥గీ॥తల్లిదండ్రీలేనితనయునిపోలికె
 సతికిఁబిలియులేనిచందమునను గురువులేనివిద్యకూడఁదెం
 దులకైననజునికైననిజమునరసిచూడ॥గీ॥ తల్లిదండ్రీగలరు
 తగజన్తజన్తాననరయబంధుమిత్రులట్లకలరు । తన్నుఁదె
 ల్పుగురుడుతగదొరకహంభువిదొరుకుటెల్లముక్తిదొరుకు

టధిపగ్గి॥ తల్లిదండ్రీయుణము దైవర్షి యుణమును । దన్నునె
 ణుగదీరుతత్వమందు । బరమగురుని సేవపాటించుకుండె
 నా । యుణముచీరదండ్రురూఢిమునులు॥గీ॥ సూచక సిషిద్ధ
 బోధక నాచకులను । గడగికామ్యకర్త సమయకారుణులు
 ను । ననగ నెనమండ్రు దేశికులందులోన । సద్గురుండగుకార
 ణాచార్యవరుడు॥గీ॥ అట్టికారణగురురాయడైనవాడు ।
 రామభగవానులేకానిసీమలోన । నితరజనులుతమైరుగం
 గ నెంతవారు । నరుడుగురుడనిపలుకటన్యాయవధిపాసీ॥
 సద్గురుధ్యానాత్మ సంశన్నుడగువానినరకాలివ్రాతయేవ
 నికిలేదు సతతంబుకారణాచార్యజేరినవానికొనగోరబో
 లనెవ్వనికిగాదు॥శ్రీగురుశుక్రూష సేయనేర్చినవానిచరణ
 రేణువు సమంబెవరుగారు దేశికప్రీతిగాదిరుగనేర్చినవాని
 సరిసహస్రాంశ మెవ్వరునుగారు । దానమానచాంద్రాయ
 ణధ్యానవిహితమంత్రతంత్రాధ్యయనజపమర్తకర్త । తీ
 ర్థయాత్రాదిక స్నానదివ్యధర్ము । లైననాచార్యజేరిన
 వారిసమక్షేక॥గురుశుక్రూషలుసేయని నరకడుసంసా
 రమనెడినట్టేటముణింగిరుణస్థపుబొంజైయిహ । పరము
 లులేకుండు నెందుపశుకముండై॥క॥ గురుబోధనెఱిగిన

ట్లాపరిపరివిధమైనశాస్త్రపారవ్యసనంబెఱిగించునెపు
 రుషార్థముపరిపక్వముగానివారిభ్రాంతులుగాగఁగె॥ క॥
 పరసత్తములనుకారణగురుచేతనుదానుదెలియగూడిన
 యట్లానరకప్రసిద్ధవాసనకిరవౌపారవ్యసనములెరుకకు
 నగునే॥ ఐ॥ అనినవ్యాసభట్టారకునకుభమజుండిట్లనియె॥
 క॥ అయ్యగురువులచరితంబెయ్యెదిసేలీరువారలెవ్వరుచే
 వుమానయ్యోపాతరతెలియదు॥ అయ్యశ్రమధమజుమి
 ట్లుచారంబులె॥ క॥ కారణగురుమహీమంబులు॥ వానికి
 శుశ్రూషసేయువర్తనలన్నిదేరుగడసేయవయ్య॥ సూ
 రిజనస్తుత్యచరితసుస్థిరభరితా॥ సీ॥ అదిగాకబహువిధంబైన
 నసంసారముల్వారలనడవల్లుపౌరుషములు॥ మాయాశరీ
 రమర్తంబులుపురుషుండురమణులపేడువీరక్రిత్రోవ॥ మో
 డొధికారముముట్టుణ్ణకారణాచార్యులసేరెడుజాడసాక్షి
 యుగను॥ దెలుపుముమఱియేమి తెలుపంగవలయునోనన్ని
 యునెఱిగింపుడనునృపాలు॥ తోడవ్యాసుణ్ణునెప్పంగవొ
 డగనిట్లు॥ రాజయోగంబుతెల్పుకారణగురుండు॥ వానిమ
 హిమలుసంసారవర్తనములు॥ ముందుగాదెల్పుమంతకు
 మున్నెఱియి॥ క॥ మాయాసంసారంబులు॥ రోముకగురు

మహిమ దెలియరూఢులుగలవా | కాయమనెత్త్యంబుగారు
రాయని చేబడకతమకుబ్రతుకులుగలవే||

—*జీవవిచారఘట్టము.*—

సీ||జీవునిసంసారచిన్నెలామూలాగ్రముగజెప్పెదను
వినుమొదలమొదలస్వప్రకాశముననుచనునహస్తాచరమా
వరణవిశ్లేషమైస్వస్వరూపు | మఱపించువురుషునిభ్రమగ
ఱపించిననిందుచేనెద్దియునెఱుకలేక | వెనుకముందెరుగక
వెట్టిపట్టినవానినిధముననాసచేవెతలబడుచు | వెతలుపో
సుకొంచుగొదవనిమోహతిశయముచేతపట్టిజూలిగోడు
గుడుచుచుండుగాకఝడిసియిస్తటనైనతోడనుమాటిపో
డుదుఃఖజీవి||క||ఆవరణమనగపఱపే | కాపునదాసన్నవ
న్నుగానకయుండ | స్నేవిధమునచాననతా | నైవేత్తోభాం
తిపెట్టునాత్తునివత్సా||క||విశ్లేషకక్తియనగా | మోక్షస్య
తిరిక్తమైనమోహవికారాల్లక్షులపర్యస్తంబులరక్షణము
నదోచుగాపురంబులకిరవై||అదియున్నెంగాక|| క||జీవుండి
ట్లుతనశ్రయభావనచేగలిగెవానిప్రకృతుల్వినుమా | కైవ
ల్యంబునదబ్బర | గావేరొకకల్పితండగలిగెనృపాలా||క||
అనినవినిరాజేంద్రుండును | నవఘనిరాకారముననసాకా

రంబేయనువునగలిగనుజీవుడు | తనువులుమూడెట్లుదా
 త్చేతద్విధమెల్లఁ ||గీ|| తెలియజెప్పమన్నదేశాధిపతితోడ |
 మునికులాబ్ధిచంద్రుడనియెనిట్లు | రాజవర్యవినుముబ్రహ్మస్వ
 రూపంబు | మొదలుగానుబోధపదిలపరతు || అదియెట్లునిన
 సీ || అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంత శూన్యమైశుభ్రమైఘన
 సంవిదభ్రమగుచునిత్యమైసత్యమైః ర్తలకారమైయంద
 మైయానందకందమగుచు | పూర్ణమైదివ్యమై బోధస్వరూ
 పమైబుద్ధంబునైస్వతస్సిద్ధమగుచు | నమితమైనిర్వేద్యమై ని
 రంజనమైపరః జ్యోతియైమహారణ్యమగుచు | నద్వయబ్ర
 హ్మచైతన్యమై వెలుంగునట్టిజేటను సేమిగన్నట్లు పెట్టు | శై
 నయిబృంచి తెల్వికై లేనిదేకలిగిననవలనెరజ్జుసర్పగతివన
 ఘు || క || లేకేగల్గినపురుషుడు | యాకల్పితుడనగయాతడౌద
 బ్బరనా | లోకించి తామహత్త | త్వాకారంబైనయాశుడ
 య్యోందీనఁ || క || అయ్యాయుత్తమమధ్యమ | నియోహంబ
 నెడినహమునిగుడెన్వసుమా | వెయ్యేలికః | య్యోహం | బై
 యొప్పెడిభౌతికాఖ్యహంకృతివలనఁ || గీ || ఆదిశక్తియుక్తు
 డైతమోగుణీయనై | జ్ఞానవికృతితోడగానబడుచు | కడక
 తోడవిశ్వకారణదేహియై | రూఢికల్పితుణ్ణుపద్రుడయ్యే ||

క॥ ఖ్యాతిగభూతోత్పత్తిః యాతడయాత్ స్వరూపుడౌఘాతా
 జ్ఞా|యాతనిచూపేతాలంబేతరినిండిననుకల్పి నెరుగుముబయలాః
 గీ॥ గగనవిస్తీర్ణకమైగాలిగాలిచుట్టి పట్టికుథియింపగానగ్నిచుట్టై
 దీనిఁ గయరముజలకుండ్రువేత్తలుయొప్పుతోటఁ నట్టినీరంబుబలుప
 యాయవనిననఘాత॥ ఈరితివంచభూతము । లారియిక్లవ్వింపబడి
 యెననికలయంబిం బారూంబిదివృష్టి శరణంబనిపించుకొనునుపుష్క

— ౫౪౦ : కరణలక్షణము. —

నాథా॥ వా॥ నినుమాచ చవింశతిశ్చ త్స్వనిధానంబై న్న నీపంచ
 భూతంబులను క్కటిరించేసిగాఁ భాసించియంగులొనెక్కు
 క్కనిబాంశంబులుండితక్కిననుండినాటు గేసిగాభావించిపం
 చిక్లయంబుండితక్కితంబయ్యెనన్వధంబై న్న ఆ తాతారకభాగంబు
 జ్ఞాతృత్వముయొక్క నవానినువాయ్యగ్నిజలము ములకూడిమనూ
 బుద్ధిబితాపాంకారంబులయొకవనాథకభాగంబువాగవయ్యెక్కి
 నగోల్లనుపదాల్పపైజ్జోనభంబులంబూడిప్రాణాపానోదానసమా
 నంబులయ్యెనుతాతనాథకభాగంబుచగ్గవయ్యె తక్కినవాల్లను
 భూనీరమారుత వోగ్గకుంబులగ్గనాఁ మూణజీవాత్మవోగ్గిక్కుంబుల
 యొక్కిలానాథకభాగంబురసంబుక్కితక్కినవాల్లనుధాత్రిత్వపీట
 ప్రభంజనశూన్యమాగంబులంబూధగంధస్వర్గుశబ్దంబులయ్యె మై
 తతారకభాగంబుపాథువయ్యెత్కిననాల్లనుపరితవంజియన

మీరాంతరిక్షంబులంగూడినుహ్యసాటి పాదవాక్కులయ్యెట్లుం
 చవింకతితత్వాత్మకంబైన ఘోరదేహంబింకకకుఁజ్ఞానేంద్రియదశ
 కంబునుపంచప్రాణమనూబుద్ధులంగూడిమాత్మేంగంబనులింగశరీరం
 బయ్యెనీరెంటికి కారణంబగుటనవిద్యకారణాంగంబయ్యె నీదేహాత్ర
 యంబులంగూడిజీవుండుకాగ్రత్వస్వప్నగురుప్రలయనవస్థాత్రయంబు
 లంబడిపారలుచు మాంసనిమిత్తంబైన యాఘ్నూలకాయంబునంద
 హంకారమనుకారంబునేయుచుదేహాత్మభావంబులతన్నుదాసెరు
 గకకకుఁబురుచేసీస్వస్థరకంబులంబొందుచు క్షీణభోగంబుల
 సర్వజింతుకానిద్యారంబులంబుట్లచు జిచ్చుచుమెడలేనియఃఖంబు
 లంబొందుచుడుగానిసప్తభోగవిక్రమంబై శాంతహృదయాంజన
 చుయ్యాశ్వరోపాసనావిశేషంబులబలంబునెల్లసేరడదెట్లన్నవిను
 ము॥గీ॥పిమునెత్తులఁచేతనుచితుమచుండు॥మూత్రమణసంయతం
 బుపైమురికితో॥ కడలెంములుప్రేవుల్పనిండియుండు॥ యిట్టిదే
 హంబులందవస్థలెవ్వఁడు॥ నీబయినీహినముదాశభవముశమాకా
 శంబుమెంగిలికుంగలభంగభూమి॥ తేరనవ్యలపోతుదేహస్వరూపం
 బురోగాలపుట్టయారోతకంబు॥ భయములపుట్టిలుపాతకంబుల
 బొందియుముదారిగొట్టయ్యలతియొడలు॥ మలమూత్రరక్తదుర్బం
 సమీచెడుదోక్తకమహాలింగామలీకప్రతనవులోకపురుగులగుండు
 యీత్రులతిత్తియెడుముపాటులకోడిగట్టుయూశరీర॥ మందలా
 కాంక్షసౌఖ్యములందుగోరి॥ కోరికున్నవక్రప్రాయులైరిజనులు॥గీ॥గు

అములులో భములూంములుగరిశలు యీశలుతలలోకయవధి
 నూరు|సకలావయవములుసంగత్రయబలుగులగోత్రసంగాధా
 ములుపాలంబు | మందుసంస్కృతిదొడ్డుమకుతకమృముగాడిపంచేం
 ద్రియంబులుబల్లిపలువు| పూరియూవిషయములక్రూరములైతలు
 ప్రేమాతిశయములు పెద్దసోట్టిబుణముమఖమఖిము దాదలరోతకుడి
 తి| కాపురముచెడుమూహంబెకల్లలైన్వి|బ్రహ్మమందునదో దినభ్రాంతి
 గొల్లె|మనజాలనువకుపురికిల్లుననకుచరిత||౪|| ఈరితిబతుప్రాయులు
 నైరోషద్యేషునైదురాచారులునునె| వారునువీరునుమీమా| వారిని
 స్త్రీవాంఛదగిలివకులైరిన్యపా||౪||ఆలుంబిష్టలకొరకె| జాలింబడిధ
 నముగూర్చి చచ్చినదిన కా|వేలాకోలముమొందును|స్త్రీలోలుండైన
 వాడుచెడిపోదాడై|| ౫|| కాంతదగిలిసవారికిలదెనుఖము|వారిపో
 షించుటకుచాలవసరివసరి|తిరిగితెచ్చినయవివాముదిన్న వెనక|మొం
 గిలైనను భక్షించుటిల్లుగాగ||సి|| బహువిధరోగంబు భార్యానుభో
 గంబుగిక్కులచేటున్స్త్రీలకూట| మత్వంతపాతకంబంగనాసంగమం
 విచోపరమారంబులింతిపాండు|దుఃఖస్వరూపంబుతోయజేక్షణపాం
 దులుద్బంధమరణంబులవిదచెలిమి అతిఘోరనరకంబుసతులలోల
 త్వంబుతలయెత్తరాములుచెలులగోష్ఠి|గాపురించెడిసంసారకష్టపా
 టురోతకూటిబ్రదుకరణ్యరోదనంబు| లేమిజెప్పదులేహ్యమంచెరిగి
 దీని|సన్మనీంచినవాడెదోకాటుదధిపా|నీ||యిల్లువాకిలిరోసియిల్లారి
 నెవదానిచుట్టుపక్కములనుసారిదిరోనీ|వన్నెవాసులువీడివాంఛలు

రాడిసాంకులుదిగ నాడిపోలివిడి. యాడికసోకోర్చియవమాన
ములు సొర్చినడవడిపో తార్చిశోడునదీర్చి కర్మకర్మములుమీరిక
ర్మముల్లడతేరిభావంబులనదీర్చిభ్రమల గేరి నితరసంగంబులెన్ని నేహ్య
కుచియలకుహశూరుగ్గెలుంటియాశవిడివి తిరిగిచూడక బాబయ
ల్చినడివి. పరకుంబులచిత్తసాఫల్యమనమునీ. సంగవిరక్తుండు
శంగారయుత్తండు సంగవిరక్తుండు సర్వజ్ఞాణ సంగవిరక్తుండు బం
గారుల్కిండు సంగ విరక్తుండు సర్వసముడు సంగవిరక్తుండు సంతా
నముండు సంగవిరక్తుండు సంత్రముండు సంగవిరక్తుండు సంపూర్ణ
కాముండు సంగవిరక్తుండు సస్మరుండు సంగవిరక్తుండు చిత్తర
హంతిపరుడు సంగవిరక్తుండు దేవతాసముడునుడు సంగవి
రక్తుని సరిసాటిదగతిగలగ సంగవిరక్తుండు పూర్ణుండు సభలలోన॥
౫॥ ఈవరగర్వముం విచియ్యాశ్వరునంబుల శ్రీఘటిగా భావనని
ష్ఠియూడుచును బాడుచు శివారి నామకీర్తన స్తోత్రంబుచున్న
బంబలంగను నెవ్వడులేరువానిదే దీవనమున్వివేకమునునీధము పాం
డవవంక పావనాశ్రీ పాండవోత్తనువిమలరత్నమైన రామకృష్ణేల
నామకీర్తనలమహిమ లేమిజెప్పు యథాత్రిలో నెవ్వరైనా వంభను

—౧ నామకీర్తనవిచారఘట్టము. *—

కమారుబల్క పావనులజేయుగీ॥ నామకీర్తన సరిసాటిభూమిగల
దే తెలియ నేరనిగూఢుకలుతీర్థయాత్ర లంచుదేవతా నేవలట్ల॥

చునుండ బట్టక తిరుగ్రహచారభాగశాఖ || క || జారుండైననువృద్ధా |
 చారుండైననుగృహస్తసంహారంబై శ్రీరామాయనియొక బరిహాసా
 దినజాలువానిమా రేడులకుకొని తెల్లవారకతొల్లి చల్లనినీటలో వా
 యుకొనెడలెల్లవరుకువారునీరు కాపులుగట్టిసీళ్లుదర్శలకేతనవ్యా
 వసవ్యముర్ జిల్లువారు బిగుసుకముకులు విగియించిగొలుగుచు
 మాగన్ను వేయుచుకూగువారు | సాముజేసినయట్లుసాగిలబడిపడి
 బ్రాద్ధుకైనివ్యలోవువారు | బిరబిరనుచుట్టుచుట్టునుదిరుగువారు | నే
 య్యిజిదుగులునగ్నిలో వేయువారు వైశ్యవేవాధి పూజలవరువారు |
 కీర్తనలు సేయువారలకిందివారు || క || ఆత్మావేశముచేహరి | కీర్తనప
 రుడైనవాడుకృష్ణాయనుచుక | చూతకాథజించినయొక్కముహూ
 తకాములో సావ్విమయ్యుద్దయుంచుకయుండుకొని || నీ || అనిశంబునా రా
 యణాయనిచేలరేగియాట పాటలమరుమాట లేకపిలుచుచుప్రత్యక్ష
 ములుగోరితలచుచుధ్యానించిపరవశత్వమునబొంది తెలిసీదురచి
 నజుట్లుతెలియకమరుపుతో నెండు నెట్లుంట నెరుకపడక | నున్నచో
 టునుతనకుండంగనైవక బాలునిలిలనిర్భయుడునగుచు తిరుగుధక్తిని
 వెనువెంటదిరుగుచుండు తడవులకుగన్న శ్రీరామతల్లిబోటి ముగుద
 గుకు బాయజాలనిముద్దులట్ల | పరమకారుణ్యనిధియైనహరిన్య పాలా ||
 క || వినవయ్యరాజిచంద్రా | మనుజులరంబులెన్నకుంచిదియోగా | ను
 నపురుషార్థకాముగనుగొను | ఘనులకునల్లారుముద్దుగావిచరించుకొ ||
 మట్టియును || క || శ్రీరామకమలకుపని | దారుణి నెకాకడంబునా

నవారి॥ జేరేదేవయజ్ఞేశను॥ నారయంబొకకథగలదదివినుపిం
 చు॥ క॥ నారదమునిశిష్యుండా॥ రాముడువిప్రముఖుడౌతండొ
 కనా॥ దారాకుశ్యమూతుల॥ జేరేన్నేర్పొప్పవారుజేరిరివాని॥
 క॥ ఈరితిబల్కుమానికి॥ నారాజేండుండుననియెనయ్యౌవాడే॥ తీరు
 నజీరెనుజీరిన॥ వారేరితులనుజేరవచ్చిరివాని॥ వ॥ అనినకృష్ణదేవ
 పాయనుండిట్లనియె॥ గీ॥ శరణుశ్రీజానకీనాథశరణుశరణు॥ శరణు
 శ్రీకుక్షితీనాథశరణుశరణు॥ శరణుశ్రీరామరఘురామశరణుశర
 ణు॥ శరణుశ్రీకృష్ణహరిహరిశరణుశరణు॥ వ॥ అనుచుభూసురుండు
 శ్రీకున్నారాయణమూర్తిని॥ గూర్చియుట్లనిమి॥ సచ్చిదానందనిల
 యానీవురామావతారంబున॥ బాలుండవైయుండునెడవిశ్వామిత్రుం
 డుతనయాగసంరక్షణంబుకొరకుమీపట్టంబుప్రవేశించినవతనింజూ
 చియాడేహేంద్రియాదిప్రపంచంబుకొరకుస్వరంబుగాంక్షింపవల
 నెదానిదీనివల్లనయ్యెడుసుఖంబులేదెట్లన్ననాశ్చర్యముకామాయస
 ర్వంప్రియంధవతియనివేదవచనంబుపలుకుగావున॥ కామంబులునిర
 భకంబులైయుండునని॥ మింముంజూచివిశ్వామిత్రుండుఓరామా
 యీదేహికిదేహంబుసుఖదుఃఖమూలంబగుటనిశ్చయంబంబులకునె
 క్కయితిహాసంబుగలదుతొల్లిశుకుండు॥ తండ్రిచేతననుజ్ఞాతుండయి
 మిథిలానగరంబుప్రవేశించినవతనింజూచిజనకుండిట్లనియెనీవుసంశ
 యింపవలదునీకుదేహేంద్రియాదిప్రపంచంబుగలిగినట్లయండగ
 లినుదేహంబులేదునిన్నునీవెదుంగునునిననతంధట్లచేసెగావున॥

ఘనీరానిన్ననీ వెరుంగుచుచిన మీరు నేనే బ్రహ్మకునియెరింగితిరటుము
 న్నని న్నెరింగి వేసిపురుషిష్యన్యాయంబునడిపించుట ప్రేమబడియను
 న బాధాయంతవిచిత్రంబదియునుం గాక మారీచ శుభాక్షు ధయును
 శంకరుధనుర్బంబును సీతాబాసాంబునుఁ శుభాక్షు పరాక్రమ
 భంజనంబును యోధ్యావేషంబును కేలూకారణంబునదండ
 కారణ్యప్రవేశంబును శిశి గంబును పంచాసరోవరంబున హను
 వంశార్చనంబును సుగ్రీవ సంగభాషణంబును వాలిహరిణంబును సుగ్రీవతా
 జ్యాగ్రహేకంబును జానకీరత్న - రిక్రహంబును సముద్రబంధనంబు
 నువిరూపాక్ష సూత్రహరితి కామమంకలంబును హృదయహాపా
 శ్వక మంధనికు సేంద్రీద్రాక్షణేన నాకలంబును రావణ
 కుంభకతణ ముఖ్యరాక్షసహంబును భీషణలంకారావ్యాధి
 త్యంబును జనక చిత్ర గూడిసకలపావారిముతో భరద్వాజాశ్రమప్ర
 వేశంబును గుహధరతిశ సుఖుదాస బుమతెత్సర్వజన సంగ్రహ
 త్సాహంబును గురుమాతృజనప్రియంబును సకలజన సంతా
 హంబుతో యోధ్యాపట్టాభిషిక్తి పైభిక్త వాతస్యంబుతో శుఖం
 బుండిత నిదీవిందిమరియుక్కడ పతారంబున సనేక పరాక్రమంబులు
 చేసిన దారువేలన్నూటయెనమండ్రుస్త్రీలతోడం గూడి క్రిడలంకెలంగు
 డేవుండవునీపుకా వెయిటనీకుయి నేకన మస్కారములు శేసెద చేకొ
 న వేడిరిఘునీరా సచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణప్రభావ స్వరూపగీ॥
 అనుచు విప్రముఖ్యుడారామకృష్ణుల పాడియాడుచుండి ధర్మతోడ

మరియు శరణటంచు పరివరి విధముల పాండవాద్ధిచంద్రవలికెనిల్లు

—*శ్రీరామస్తోత్రఘట్టము.—*

మే॥ శరణన్నంగరుణింతునన్న బిరుదుజ్జ్వలంబులోచాలె న్నా॥ శరణో
 హ్మోయన రావ దేమి వినవోసంసారతాపత్రయం॥ బెరుగన్నయదొ
 నిండు లేదొచెపుమా యీనిదకా నాబుద్ధి నే॥ మరిత్రోమున్ను విభీషణా
 దులకు రామా యాతకారణమణి ॥ ౧ ॥ పరగే రావడెత్రోవగానవో
 సురల్పాధికంబిరోసానుగా॥ నరుచిత్రోసాక్కిత్యోయాంజనేయు
 నివడికొనల్లుంగిత్రోజానకీ॥ శరణబ్జంబులు మెచ్చెనొయికరదేశవం॥
 తిసంరక్ష నే॥ మరిత్రోమండుకుయింత నేపుదగ రామా యాతకారణ
 మణి॥ ౨ ॥ శరణస్వారం యావగల్పరిహరించక రాముడుండంగయే॥
 వెరచేలంచునుపిన్న పిల్లలుమును లేవదాంత శాస్త్రంబులు॥ స్మరయ
 న్నమృదిభీషణాదిభునుల న్నోర్పించుటల్పాక్షిగా॥ మరినిన్నమృతికా
 పురుషులును రామా యాతకారణమణి ॥ ౩ ॥ కరుణాశిష్యులతిబ్బిదండ్ర
 గురుబ్రాహ్మణ్యంబులనస్థలంబులకా॥ శరణస్వారికిన్ని నేసహగనాస్వా
 భావికల్యంచన॥ త్నెరుతుంగాపున నాస్విధమకామిదిగో నేమానసిధర్మ
 మే॥ మరకావన్న శరణ్యనీశరణు రామా యాతకారణమణి॥ ౪ ॥ ధం
 లాదొల్లిటివారు నేను సహగార్థిన్యంబుపన్నేనము॥ త్వరచేలంచునుని
 య్యవేయకయము లేవదేమిచింతాయనా॥ శరణర్థికిదిగ నాథరాధేయ
 గవాసర్యేననీచిచ్చయే మరిధన్వంతువారలెవరిక రామా యాతకార

తామణిః॥ శరన్నాశ్శణమేవిభజనకాచంద్రాగ్రహనశ్చిదే
వరలం కాపురిదారబోస్తిరనుచున్నాల్లీక రామాయణాశ్రయస్యం
బులుదెచ్చునిబిడులై తేనన్నరక్షింపుమీ! ఈమహాకావ్యనిక
యాసనుమిరామాయార్థరక్షణే॥౬॥ అలవాదానివిల్వనాక
భయమాయాకాశవానిభవనిక॥బు॥ కావాక్యముసస్యమాజనము
కాభాగ్యంబునాదెట్టవో॥తెలి॥ స్వేదకవిన్నవించినియేసిగైననుకా
ట్రోవునిర్వలనీవేగతి కావవేదయను రామాయార్థరక్షణే॥౭॥ శ
రణాపన్నశరణ్యరాగదేవహచ్చానామనస్తాపము॥త్తిరనీ॥ దిన్నివి
నీకుకట్టడగదేనివేగతేలుచు॥ శరణాబన్నకభీషణాదుల ఈన
స్తాపంబువారింకవే॥దురంకెవ్వరునీవయోశయింబురామాయ॥౮॥

—* కృష్ణప్రోక్షణము *—

మ॥శరణంబింతవరాకుదే॥యిదిసోపంసారతాపత్రయంబరున్నవ
చ్చేనుయింకఘాతెవరుచిక్కున్నారునీవివృదే॥ మరినమ్మములు
నుంబనగుసామ్యంబొనట్లన్నశంకామృత్ప్రోచితోనేమదబ్బరవి
కృషాయాపహోద్ధారకా॥౧॥ కాశిందీనదిచెంతసీపుమురళీగానంబు
నేయింకనా॥వేళన్నాంతమిమీకామందినగతోవెంటాడనేనుటి
వోతాశంజాలకనాడుకుయ్యడగనంతకానొగిటంజ్ఞేమి॥న్నాల్లీతె
ప్పనవారిగాదితటకృష్ణాయాప॥అయెవడోరక్షకుడంచుకుయ్యడ
గవచ్చేనంచునాకాశవా॥ జీవలెన్నెక్కటనుండివస్తవిదిగానీసూ

జనీమేమి నే । తువునాకల్లమునాటికూరక నెయ్యంబుకొనేతగాదేని
 పూనవలెతప్ప నెయ్యంక నేడమావకృష్టాయాపదోధారకా॥౩॥
 ధరలోకొల్లిటివారులిచ్చినపుడేదాసుండవైవారికికొ । బరగె
 జప్పునుబంటువైతిరిగితప్ప నేడునాపట్లకమైరగన్నప్పడే యేమివ
 చెప్పియిరినీచెూసంబునాకేమియా । చరణల్లప్పనుయింకనీమనసు
 కృష్టాయాపదోధారకా॥౪॥ అటుకన్గనిపతివ్రతప్రియభయంబు
 త్యంతమునుకొభర్తకుకొ । వలదాగులుగులగురల్లరతిలోపర్తిం
 పనాఁగితోవు । తులనేడ్సిందినగానికొదరిగీముద్దుల్రావునాఁగితో
 నీ । చలమేలయ్యప్రియంబెనీకుమరికృష్టాయాపదోధారకా ॥ ౫ ॥
 కరివ్రహ్మదానీశ్వరణమకొవిసతకొకాంతేయ్యకొబ్రహ్మపదికొ । కురి
 యున్నార్తులనీవుబ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబులొనేనినా । మొరయూ
 లించువులేకయిండిననిదేముంబుంటిగల్గెనా । స్త్రీబుధుల్లబ్ధరసీవ
 బంధుమితకృష్టాయాపదోధారకా॥౬॥ ఆలయంతప్పడెయిల్లుదూరి
 సతులకొహాస్యంబుగానవివవా । రలవెన్నల్నినిజారహోరతతిఘాతక
 స్వామివైనేడునా । చలులేపిల్వగనంమిరావలనీవస్తేనేరికికొబుల్క
 నా । చలమేలయ్యకుహాద్విహస్తనీకుదయకృష్టాయాపదోధారకా॥
 ౭॥ ప్రతినల్జేనీనగానిరాచికసహజర్యాచకాల్పించదేదితకాహు
 తురవృత్తిసేనిపరదేశన్నేనినేనేని నేగతిలేకుండినవాడనేనియెవనిం
 గుఱోనివాణ్ణనిసంజ్ఞితబాహ్యకృతిసేనిబ్రోవుకురికృష్టాయాపదో
 ధారకా॥౮॥ గీ । అసుచునిట్లువివు)దారాకుకృష్ణుల । జీవజీవరారు

స్త్రీలతోగూడగూడిచేరవచ్చికోరినయర్థము | లిస్తుడుడ్లుకుంతయేమి
వలయు || ౩ || అనినవారినుచితమయినట్టిపూజలదినిపివిపుడ
వికారస్థులారా | యితర మెల్లమీరింగుండవలెనన్న | సత్తుతించి
ముండ్రసార్వభౌమ||౪|| ఈశీతి రామకృష్ణులు | నారయగావిప్రవ
రుండుహర్షి చిసయి | చారిత్ర మెవరుచదివిన | వారికియీ సుఖము
గలదుచ సు ధా సీతా || ౫ || అనినమునికి రాజు ఆశ సరవాణి కట్టు | బలి కెన
వ్వుమునియొక్కొల్లయా త్రి తోడివిపుడభయమిచ్చునీశ్రీరామ | చం
ద్రు వేడుచున్న సమయమునను || ౬ || గగనవీధినుండిజగ మెల్లమోయం
గ | భయపడకునుటంచుబలుకువాక్య | మొకటివినగ బడియెసకలకో
ర్కులుదీర | వానికుపానులెంచవశ మెఘాన || ౭ || ఈశీతిగన్నవారికి
శ్రీరామండుకృష్ణమూర్తి స్త్రీ సహితముగా | కోరినకోరికలిచ్చుచు
జీవనయావేశపరిగచెరవలసె || ౮ || ఇటువంటిభక్తతన | కు
టిలంబగుచిత్రవృత్తిగోరకమున్నే | పుటుకునజందెము దెంచిన |
నట్లనలవేముక్తిగలదె నరసుతచరితా || ౯ || ఇంటితోనైనఇంగ్ల
లోనైన సగరికప్పులకైనతెగువజేసి | కావికోకలుగట్టికచ్చలుబిగి
యించి బోడితలమై మెడపోచదీసి | కుంకోలయొబట్టినిండుబూడిదె
బూసీపూసలుమెడగొన్ని వేసి చేతజవహులగరియించిజనులుగన్మె
నుచోటహరిహరియను కొంచువాడుకొంచు | వేషునురుంగ భిక్షుకు
వెంటవెడలి | తిరిగియనురికలయోపతినగకుత్తి | విషయసం
గత్రయంబులొపగువాని | కేడసన్యాసమరివానికేడగతులు || ౧౦ ||

కామాంధుడై కన్నుగానకంటయినట్టి పణతులముట్టుబువృద్ధవాని
 క్షీణపుణ్యంబున స్త్రీయోసభాచ్చి గర్భము నేత్రోవంటుబృద్ధ
 వాని | దొలగఁజోయగరాని దుర్జనాగమిసంత బ్రాశ్మనంగడి
 యంటుబృద్ధవాని | దబ్బరతాటోబ్బ తరిగినాయువుచేత పడిపో
 వుప్రేతంటుబృద్ధవాని | దొలిజదువులప్రాయశ్చిత్తములనుజేసిదంట
 తాయక సద్గురు పెంటద్రిప్పి | యంటుతాపగయలనడిమింటిలోన |
 గంటుకోరాదువానికియంటుపోగు||గీ|| యిన్నిచెప్ప నేలతన్నదా నెరి
 గిన | ఘనునిజేరకున్నకర్తమెట్లు | పోవువ్యర్థమగుసుబాడిదెలోహూ
 ము | మైనరేంద్రచంద్రయధములకును||చ|| నడకలనాక్రమంబులధ
 నంబులజాతులవర్తనీకులకా | యదిపులదానధర్మములనాకులనంబు
 లపేషభాషల | న్నడలదిగంబరత్వములచాటుట సభురరాజచంద్రు
 డే | బడకనవిద్యయుజాజినిపారునుముక్తివర్ధితిచేరునె||చ|| అది
 యునుంగాక||గీ|| గుడిగుండములకొండగుహల కారడపుటకూరలనార
 లనిరాహారములను | వండగపర్వాలపాడినిపంటనువేర్చునేరంబాల
 నోర్పుజనుల | నిప్పునీళ్లనుచప్పిడుపిళ్లనుతిరాళ్లతిరుణాళ్లతిచ్చట
 లను | వదుగులపెండ్లిడ్లువన్నెలవాగులవాదీలచదువులపాదముల
 ను | విందులవినుకూళ్ళచితరణగుణముల పొందుపారటలనుపోవాము
 లనుమాక్షరుబ్బచయ్యముక్తికాంతాదుణి నాగుజేరకున్నవరులకధి
 ప||గీ|| అనుభూయాయతించినట్టిదృశ్యములకు | తల్లివంటిదిత్తదర్శన
 మున | చిత్రలిపలితంబుదీవుడైకనుపట్టె | కాననితేవట్టిమానసు

జిగ్గి రోత కూటికున గురోసాన కేపెనగు | త్రోవ గానిము క్త తోప
 ఎట్టి | పోవనీదుదీనిపోడిమియాయా | రంపెలాడిబొమ్మరామచం
 ద్రా||గీ|| విషయలోలుపిగుచువిశ్వాసవినుతుడై | గురులనింతవిను
 చుకుటిలునగుచు | చింతముణిగినట్టిశిష్యున కాస్తోపదేశమియ్యగా
 యతెలియనాధిప ||నీ|| ఆలస్యనాస్తీకాహంకారవంచకద్వేషవిద్యా
 దోరమాషకులకు | పాపంశస్థిరవతిత కార్యకృతఘ్నకలహప్రి
 యవిషయగర్వితులకు | స్తంభన సూచానోచ్ఛాటన మారణపశ్య
 మాహకవిద్యనాదులకును | నటలోభ మోహతిశయ కాహ్యకరులకు
 రోదకోర్వనియట్టిసామరులకు | విషయభయభక్తివిశ్వాససునతనే
 క | గురులకుత్రూష సేయనిక్రూరులకును | స్వస్వరూపోపదేశంబుసా
 వ్యభామ | యెన్నివిధములకైన నియ్యంగ రాదు||వ|| అన విసిధర్మజుం
 ప నెదుమాత్రకయిండధి కారలక్షణం | బునగురు సేవలక్షణబుచ్చిగజె
 ప్పకుటన్న రాదుగో | మునివరు డిట్లుకలెను ముముక్షులమాగ్ధము
 యాగవర్యులు | నిష్ఠమితగుణస్వరూపమును సేసులవిండుగవాక్పకు
 తక్కితిం || వ || ఇట్లనియెరాజేంద్రాసాగన తుష్టయసంపత్తిగల
 యితండధి కారి కానిలక్షణంబులు నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబును
 మాకుత్రాన్తిపాభోగవిరాగంబును శమాదిషట్కు సంపత్తియు ము
 ముక్షుత్వంబులనంబడుతద్వివరంబాననిత్యంబు జగంబులనిత్యం
 బులని యెరుంగుటనిత్యానిత్యవస్తువివేకంబును సాధనంబులందుల
 ప్రకృంపసాధననితాభోగంబులు తివ్వంబును స్వర్గాదిలోకసు

ఖంబునట్లుయనియిహవరసాఖ్యంబులుగోరకుండుట యిహముత్యాగ్ర
భోగవిరక్తియను రెండవసాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబుశమంబుచా
హ్యచంచేంద్రియంబన గ్రహంబుదమనంబనంబడు కాహుద్యరిష
జ్వర్ణంబులయించుట శాంతియునుపించుకొనునుశ్రుత్యాచారవిశ్వా
సంబుగలుగుట శ్రద్ధయనిపించుకొనును ఇట్లుశమాదిపట్కసాధ
నసంపత్తియను మూడవసాధనంబు శీఘ్రంబెమోక్షంబెరుంగగో
రుట ముముక్షుత్వంబను నాలవసాధనంబిట్లుసాధన వితుష్టయి సంత
పతిగలయితండధికారియనిపించుకొనునని మరియునిట్లనియె || నీ||

ఎవ్వడనేజగంబెట్టిది సంసారమెవ్వనికక్కటయందుగలిగి | యం
దునున్నాడనామెయావువాడనా యేదందమేమందమీదిత్రోవ |
యొకనాటికినినేనయున్నదున్నట్టుగా కన్నవారలలోనకలనీమెల
నీ | చలమెత్తగలుగునాచెవకటాక్షంబులేకతినున్నదోమెవడుగలం
డో | యనుచుదేహాదికరకులన్నివిడిచి | వేదవేదాంతవేత్తలవర
వమెరిగి | నేడుగడయునుగురుడంచు నెంచువాడుస్వస్వరూపావ
దేశార్థజనుడుఘోషావనియిట్లువేదవ్యాసుండు ధర్మజునికెం
గించెననినవినిసంతుష్టంతరంగులైశానకాదియనుటల మీదటివృ
త్తాంతంబేమనిచెప్పకెరింగింపుడనినఃక | సురనేవ్యధర్మచరితా |
సరసిరుహపత్రసేత్రసన్నతగాత్రా | సరకాసురకంసాంతక | వ
రమునిహృద్యానధరితపసుదేవసుతా||మాలిని||నిరుపమనిరవేద్యా
నిత్యసత్యాత్మిహృద్యా | సరసమరవిధాతాసత్యసంగాతయాతా | సు

సమునిగణరమ్యసుందరాకారగమ్య | గురువిమలదళకలాపాగ్రాపి
కానందరూపా ||గద్య|| ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదాబ్ధికవితావి
రాసశాండిల్యగోత్రపవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవీనుతగుణధైర్య
మల్లనామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబు మహాప్రబంధం
బునందు వ్యాసుండు సర్వప్రపంచకారణంబును నంబగుటంజేసి త
న్ననస్త్రాగంబు కారణాచార్యానుగ్రహంబునం జేయవలయునని
సర్వజ్ఞుడండంజెప్పటయు ధర్మజుండు గురుమా యాసంసారవిరిక్తు
లందెల్పుచునియుడుగుటయు వ్యాసభట్టారీకుండుమా యావణాక
శమాచారవిరక్తిరక్తులసద్గురుంజేరవలయునని చెప్పుటయునన్నది
త్వతీయాశ్వాసము||

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము - తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరమ్యవివేకచోధన | కారుణ్యకటాక్షలబ్ధగంగాదరదే | వారాతి
విఖండనలక్ష్మీరమణీప్రియవిహారశ్రీకృష్ణహరీ ||వ||దేవాగూతుండు
కౌశికాదిమహామనులకిట్లనియె వట్టివ్యాసుండుధర్మజుంగనుంగొని
యిట్లనియె క||రాజేంద్రవిరక్తిమహా | రాజౌసధికారిమూక్షరాజ్యా
పేక్షక||రాజశివయోగవిధికి | రాజిగదిరుగంగవలయురమ్యము
గ్రాహక||నీ||అవనిశయాయుత్తమాధికాశా ముముక్షుండు నేతి నేతి
వాక్కులశరీర | బుద్ధింద్రియప్రాణభూజలాగ్నిపవనాకాశశబ్దస్ప
ర్శగంధరూప ||రసమాదిసంస్కృతిభ్రమలవిశ్వబెల్లజడముదృశ్యం

బున శ్వరమునగుట | యదియేమియనుగాను యెట్లకోనిన్నింటిగలనీన
 యెరుక నేగాను కాను | కురియు నైవ్వండననియలమరిగిమరిగి | కా
 లెడింట్లోనివాఁడెట్లుబైలుదేరు | నట్టియూర్తయింతెంపునునినుమడిం
 పతన్నుదాగన్నగురు బేరపలచువ పుడునీ || జడివాన బట్టినచాడ్పు
 నవాదించువట్టచువులపోరుగట్టిపెట్టి | యుదరపోషణకొరకొడిగట్టి
 నట్టియాభయరూపముల నెల్లవదటుగలిపి | నానావిధన్యాయనటన
 లతనశేటెగానియొందొరులదిగానిదెరిగి | యేలోక సుఖములులైలు
 పచారములోనులోగారమీఁలోలెరింగి | దేవపద్యాశ్రమాచారదే
 శ కాలరూపరేఖాభిమానముగ్గరోనివిడిచి | సిన్న పుతనంబులుపిం
 డిగలపి | యార్యకుత్రూషణేయమోహాన్వఁడదిపగి || పెద్దలనఁగొప్ప
 పెనుకొండలంఁగిని | వారుగారునట్టివారుగారు తిన్నదానెగన్నధ
 న్ములెవ్వైన | వారె పెద్దలనగవలకుతేశ || ముట్టియుం || న || విజౌతివా
 డైన నేనీతివాడైన నేజౌడివాడైన నెవ్వడైన | రాజయోగసమాధిరా
 జ్యోధిపిత్తుఁడవెలిచూపుచుండుపువీడుచూపు | లోచూడచూ
 డంగలో కాస్తబాయములైపండువెన్నెలబయల్పిడివెలుగు | లోలేన
 మైయంతనాతనువునకుర్చియదురశ న్నెరిగెడియెరుకకురచిహాయి
 కినిసూర్యచిరుభోపాయుఁడగుచు | యెవనిదోరాజ్యపైయున్నయె
 రుకమంతు | డాన్తెవిజ్ఞాన సద్గురుండార్యపూజ్యుఁ | డాదిదేవుండునా
 తంజెయనఘవరిత || న || గురుకులపంసంబుగోరిసముదితాసనంబు
 న్ననుండి కాము బునిక్కి | యరగంటిమయనుగెరవాసి | ముడిన హస్తా

రమునగురుబూజనమొనర్చి । దృష్టిజహజదదృష్ట భగమునగల్పికుండ
 విశ క్తిమేల్కొలిపియందు । పవనచిత్తంబులుప్రవహింపగాజగజ్జాలం
 బువెలిగింపబయలుపడిన । పరమమైవట్టియపరోక్షపదవిహందు । హ
 డేభేచరిముద్రకీలూడినట్టి । రాజయోగమనస్కోన సీజితార్థ । తుర్య
 భుర్యుండుకారణాచార్యవరుడను ॥ క॥ యోగీంద్రమహిమిట్టని । వా
 గీంద్రునికైననల్లవాసపుకై నా । భోగీంద్రపతికినైనా । యోగదీపియ
 నంగవశమెయ్యాశునకైన ॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వరూపముదీప్యమాను
 టికారవమునబ్రహ్మరంభమునమ్రోయ । బ్రహ్మరంభిధ్యానపరవ
 శంబునముక్తికాంతనైమర్కానికళలదేల్చ । కళలంటియుపరతిగగ
 చిందుపుడారసమరసానందాబ్ధిచంద్రుడగుచు । చంద్రకాంతపుణిటి
 శిశిరజంబులుజారకప్పురమందుచలువనొంది । సర్వశాంతివహించిని
 శ్శంకుండగుచు । ధాత్రినవభూతపేషావతారుడైన । సద్గురుస్వామిసే
 వించునజ్జనుండు । పరమధాగవతారాధ్యపాలుడధిప ॥ గీ॥ కంటిదృష్టి
 చేతిగనువిశ్వమెల్లను । దర్శణంబుగల్గదన్నగనను । అక్షతత్వమార్గ
 మారీతిగనవలె । నార్యదర్శణంబునందుభూప ॥ చ॥ గురుకరుణాకటా
 శుఘనకున్వదితుండగుభాగ్యశాలిశ్రీ । చరణసరోజరేణువులుసంక
 రవిష్ణువిధాతలాదిగా । శిరముననావహించినుతిసేయుచుబ్రోచుచు
 కాంచివెంబడిక । దిరుగగవానికెందులను దెచ్చినసాధ్యములున్నవే
 న్యపా ॥ గీ॥ ఇట్టిగురునిజేరకెన్నిపోకలుబోవ । చిత్రశుద్ధిలేమచితిపో
 చు । మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల । దొలగిపోదునాత్మ
 దెలియనిదు ॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొకగడ్డముత్యంచినబూచిబూచని
 మాయబోసెవెరచి । గురుసేవసేయకగొట్టజైరిగిన చీరలేదనిమా
 యసీగుపడునె । తన్నుదాదెలియకతలద్రొందుగాబడ్డవిద్యవాదనిమా

యచోద్యమఁడనె । యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడ జోసకారని
 నూయరోసేపోసే । యంతతాగాకదేహంబునాగ్రహింప । తూన్యగా
 డగియినూయదైన్యఁడనె । తెలివినొందకనూరూర సలమటింప ।
 డేగిగిడఁడనూయదాదరుగఁబడునె॥ క॥ ఎన్నీవిధంబులనైననునున్నది
 యున్నట్టైకన్నయోగులసేవకొ । తన్నేతానెరుగకపో । దన్నామా
 యోప్రపంచమరితయుదానై॥ క॥ ఈరీతితన్నుదాగిను । కారణగు
 రుమూర్తి జేరిఘనవినయవిధే । యారూఢినిశశ్రూషలు । నారయసలు
 పంగివలయునపయెట్లన్న॥ గీ॥ పరిమగురుజేరిద్వాదశాబ్జములుతె
 న్న । నాత్మయునునంగమునుసానమనగమరియు । పరగనద్భవము
 నునసబడినయట్టి । నాల్గుభములశశ్రూషనడుపలయు॥ నీ॥ నాల్గు
 శశ్రూషలునడకలువేర్వరకభజంతవిసయ్యవిమలచరిత । యార్య
 భీమతపదార్థానుకూలముసేయునదియాత్మశశ్రూషలనడుపవలయు
 అపాదమస్తకాభ్యంబనాతిభ్యములననంగశశ్రూషలనగనొప్ప । జే
 త్రిగృహరామసీమలనరయుటల్స్థానమకశశ్రూషలాడలాదు । తా
 టదైవంబుతల్లియుతండ్రకర్త । యెడుగడయుడుగురుడంచునెంచిభ
 క్తిచేయసద్భారశశ్రూషసిద్ధమిట్ట । తెరిగినడుపంగవలయునుగురు
 నంజె॥ క॥ ఇటువలెనేవలుసేసే । భటునకుబోధింపవలయుపరమ
 గురుండ । కటిలప్రపంచభావన । నటలన్నియుదెలియశాస్త్రసమ్మతి
 నసఘా॥ నీ॥ ఎరిగయెరుంగనియిబ్బందితెల్వితైయెదురెరుంగకయున్న
 యెరుకటైట । నిలుచున్నచాయనుపోలికారోపింపఁబడుకల్పితుండ
 హంభావమునను । జిన్నక్తితోసదాశివుడనబడు కల్పితాజ్ఞానభావ
 మాయాస్వరూపు । మణియునాప్రకృతియావరణవిషేషమాత్రక్రు
 వ్యామోహదాడజూడ । తనకిందభావమనికిండు కొనును మొదట

యావరణశక్తిదేహంబు స్రవ్యతిభావమునపరాశక్తితోపరమమేతు
డనగ బెంపెక్కుకల్పితుండవలనాథ॥క॥ పరమేశునియవయవమై బారి

—* మాయాబిచారఘట్టము *—

పారివిజ్ఞేపశక్తిమూడహములకునుకా॥ మరియాకారందైదా॥ బెరిగే
మహత్తత్వమనగపృథ్విరమణా॥గీ॥ అందహంకారములమూటియందు
నథమ॥ మైసభూతయవాంకృతియందువిశ్వ॥ కారణాఖ్యతమోగుణక
ల్పినాదిశక్తితోజ్ఞానవికృతిధూర్ధటియనంగ॥గీ॥ మరిజగత్సృష్టదేహి
యైచుధ్యమోహ॥ మనెడితైజసాహమునవర్తనవికృతిర॥ జోగుణంబు
నిచ్చాశక్తితోగుణింప॥ నతడెఘైరణ్యగర్భకంఠటండ్రుమధులు॥
గీ॥ మోహవికృతినుత్రమోహకావైరికా॥ యహమువిశ్వదేహియరయ
సాత్వికంబుజ్ఞానశక్తిగలసేవిరాట్పురు॥ ఘండవిష్ణుడనగ సుస్థిరాత్మ॥
సీ॥ కల్పితపురుషుండుకడురుద్రతత్వంబువలనబీజభూతములకుబీజ॥
మూరజోగుణమునఘైరణ్యగర్భండుకన్యే॥ ద్రియములకుకణిసాత్వి
కుండావిరాట్పురుషుండనౌవిష్ణుపుజ్ఞానోద్రియములబీజంబురాజ॥
సగుణసత్త్వైక్యతస్పరగనంతఃకంఠములకుబీజంబుసమతనతడె॥ యఖి
లాదేహేంద్రియశుష్పియందునుండి॥ జీవరూపంబులై ప్రవేశించితాన
మరిక్రియాశక్తియుక్తుడైమరచితన్ను॥ బుద్ధికల్పనభ్రాంతిచేపురుషుం
డయ్యె॥ క॥ నానాదేహిపాధుల॥ నానాత్వభ్రాంతినినాదీదను
చుకా॥ నానాభిమానములచే॥ నానారూపంబులాయెనారాయణుడే॥
మ॥ కలలోజీవుడుబుద్ధికల్పనలచీకాకాచుంగన్పించుపో॥ కలచిద్రూ
పుండదానెనిమకలనిరాకారుండునైయుండియుకా॥ కలిమికలేమిని
జెందుచుకవివిధగంకల్పకృతికబంధము॥ కులనానావిభజంతుజాల
ములునైతోచుకజగత్కార్యమై॥ మ॥ కనకంబొక్కటనేకధూమణి

ములై గాన్పించుమార్గంబునకా | ధ్వనిదానాక్కటవాద్యభేదిములభే
 దంబైనచందంబునకా | మననాకారవిచిత్రదర్శనతబ్రహ్మభాసతేజం
 బుతా | గనుపట్టెం సకలంబునౌచుఁజ మోక్షద్రీవివాహాత్సవా ||
 క || మరీబ్రహ్మమువ్యతిరీక్తము | పరికింపగ లేదునుభావములోనకా |
 బెరుకెంచఁబోకుసర్వము | పరమాత్ముండనుచుఁజూడుపాండవము
 ఖ్యా || క || కాంతేయాగ్రజధివి | శ్రాంతికి సర్వంబుఁజూడబ్రహ్మమయం
 బై | సంతోషమిచ్చుమూఢుఁ | కెంతయునుఖమీదుదుఃఖమిచ్చినభం
 గికా || క || స్త్రీలంచుపురుషులంచు | బాలాభేదంబులెందుజనునెవడైనా
 బాలుండువాడెయాచం | డాలాంతముబ్రహ్మ మంతటనుసరిభూపా ||
 క || బాలవయోవృద్ధిస్త్రీ | బాలంబులనెవ్వడైన సద్గురుకృపచే | వాలా
 యముతమైరుగక | నాలోకింపంగదలచునతడు త్రముడొ || క || తినుమా
 త్రమెరుగుకొరకై | తనపాత్రాపాత్రమెవడుదలపోయినాకి | తనప
 ట్లనెవఁడుపాత్రుడొ | తనుదారక్షించుకన్నధర్మముగలదే || క || నిండు
 కపరమాత్ముండిటు | బుండంగాయెరుగలేక యోగులమనుచుకా | య
 డలవాసలమంచుల | మండగమోక్షంబెతనకునుర్వీరమణా || సీ || మాను
 లైకొందరు మాటలాడనివారు కొందరుమంత్రము ల్గొలుగువారు
 కొందరుత్థిరయాత్రాందోళులగువారుకొందరాకలముచేగుండువారు
 కొందరేప్రాద్దుబోకులకెచ్చువారునుచలికివాసకుకొందరుకువారు |
 తిపసులైకొందరుతలక్రిందులగువారు ముక్కులుకొందరుమూయవ
 రు | నిన్ని తెరగులనెందరునెన్నిపాట్ల | బద్ధసంసారమేగాని బ్రహ్మబో
 డ | మార్గమదిగాదుసర్వంబుమరచితన్ను | సద్గుతుత్వంబుగాగన్నజా
 నయోగి || క || నానావిధద్యోయంబులు | నానాయ్విసేతివాక్యనటనలచే
 తకా | నానిదొలంగగత్రోచిన | తానుండానానులెనితానేనిలుచుకా ||

గీ॥ వాసనాశయమానసవశములేక | తత్వబాధంబు తెలియంగతలపు
 లేదు | అందువాసనాత్రయములనడచి శ్రచ్చి | పొంధవతెలి తజయము
 నబోధరూపు॥ వ॥ అందువాసనాత్రయమనోనాశే శుణంజెట్లుంటేనీ॥
 క॥ తాకిక మెరిగినడవని | పోకలుగాగాదటంచుబుధసభలందుకా |
 లోకానుసారిగాజను | నాకుమతియెలోక వాసనాఖ్యుడుదెలియక॥
 గీ॥ చదివచదివవాటిపదములయర్థంబు | పెడపపెడకేమకావివశుడగుచు
 జెట్టికెట్టిస్వపెతనొందుటేజూడ | శాస్త్రవాసనండ్రు సర్వవిదులు॥
 గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన | మాదిగాగగల్గుఃఖిఁశౌచ |
 మునులుదేహవాసనలుమూఢుడగువాడు | తగిలినడుచుచుండ భర్త
 చరిత॥ చ॥ తావునవాసనాత్రయముక మ్మముకమకామునింగలోపల |
 నూపుడుచెందులోలదమబెప్పగరోతలుయెంతమాత్రమే | వాకిరి
 యెంచగానరక పాసచమీపటహీనజన్మమిట్టిబీపరితమల్విగుచినెవ్వ
 డెరుంగునతంజెగీరుడో॥ ఉ॥ లోకములోడిదేలసభలోచక్షువులను
 వంగగోరునా | పోకలుచోపసేలమలమూత్రిపుకొంఁనుదానునాత్మ
 గా | జేకొనినల్పుశీర్థములుశీలములేలనటంచువాసనల్ గయికొనకుం
 దువారలధికారులుమోక్షమునొందుగానృపా॥ క॥ మనసేసర్వజగం
 బులు | మననవ్యతిరేకమైనమాయలుగలదే | మనసేజ్జనసంగతిగనగా
 మానసజయంబుగల్గునృపాలా॥ అంత॥ గీ॥ తన్నునెరుగగోరుతలపును
 బుట్టును | దృశ్యమాగకమెల్ల తెలియబడును | నప్పుడాత్మతత్వమతిశ
 యంబుగగల్గు | పాస్తవాల్లిచంద్రపాథికవేంద్ర॥ సీ॥ రాజేంద్రవిను
 మనఃప్రాణంబులాత్మగాదిన్నిటిసరిగెడియెరుకయాత్మ | తాపత్ర
 యంబులుతలపులునాత్మగాదిన్నిటిసరిగెడియెరుకయాత్మ | పుత్రమిత్ర
 కకశ్రద్ధామ్యాదులాత్మగాదిన్నిటిసరిగెడియెరుకయాత్మ | యష్టాంగ

యోగాదిస్థలునాత్మగాదిన్నీటినెరిగెడియెరుకయాత్మ|యట్టియా
త్మసీపుయభిలంబులునుసీపు| సీపువేనటన్నభావమీపు| గానవేరులేదు
కైవల్యపదమార్గ| మేనటంచుదలచునెరుకవీపు|| క|| వినుమిచ్చిధమున
జెప్పిన| మునివరునకుధర్మజుండుమోడముతోడ|| వినయభయభక్తి
పరుడై| వినుపింపుండింక నేమివినగావలెనో|| గీ|| ఆనుచుధర్మజుండు
నాపరాశరసూను| తోడబలుకునపుడుతోలుతదేహ| తత్త్విమార్గమె
ల్లతగి జెప్పకారకునై| వినుమటంచుబత్సేడ్కతోడ|| క|| బీవేశ్వర

—* బీవేశ్వరతమచతుష్టయఘట్టము. *—

తనువులునా| ల్లావిధమెరుగంగనీకునభిలముదెలియక| భావింపబ్ర
హ్మబోధము| నీపైయుండంగవచ్చునిర్మలచరితా|| వ|| మరియుబీవేశ్వ
రతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లులేని|| సీ|| త్వద్వృష్టికర్ణజిహ్వశ్రోణము
లునైమశబ్దాదులైదునచనములైదు| పాదపాయూంస్థపాణివాక్కు
లునైదుజాత్రాదిబంధులజాడలైదు| త్వాజలాగ్నిపవనాకాశమహా
భూతపంచీకృతకదంబపంచవింశ| తిప్రకారస్థలదేహమిందుకవస్థ
బాగ్రతుసేత్రములస్థానమరయ| యుక్తభాగంబుమరిక్రియాశక్తి
రాజాసగుణములువిశ్వుడభిమానితగనకార| మరయమాతృకయాత్మ
బీవాత్మయతడె| వ్యావహారికబీవుండుభూవరేణ్య|| క|| స్థూలంబీపది
సంజ్ఞల| జాలముతద్వాసనావశతసూక్ష్మంగం| బీలోనెనిమిదిపుర
ముల| చేలలితంబగుప్రియోక్తిజెప్పెదవినుమీ|| గీ|| జ్ఞానకర్తేంద్రియం
బులుమానసాది| కరణములునాల్గుతమమునుకర్తకామ| ములునుభూ
తంబులునుబ్రాణములునుగూడి| యవ్వపురములలింపుగాంగమగున్య
పాల|| సీ|| కలలవస్థలునున్నికలమిచ్చాశక్తితెజసుంధధిమానితనర
సాగ్ని| కంబుకామముమాత్రుకయునుస్వీచ్ఛాభోగమందులవ్యాప

కంఠయినయాత్మ | యంతరాత్మ వ్రనతండలప్రాతిభాసకయాత్మ డీప
దిసంజ్ఞంబులింగ | కాయమీహులసూక్ష్మ ద్వయాంగంబులకారణం
బగుటచేకారణాంగ | మగునుబదురంక సర్వేంద్రియంబులడగియో
త్పన్నలిగినభండంబుసేర్పడంగ | నన్నవచనంబునగుటనీరస్మిగలదె
యిందులకుపాత్రయై ధాత్రియై సగునయ్య || గీ || పంచవింశతితత్వంబు
నెంచగట్లు | లగునవటబీజగతికారణాంగమింద | వస్థసుపియు
హృదయంబుచాసమగును | ప్రాజ్ఞాదభిమానియిండుకు ద్రివ్యశక్తి ||
క || కననానందముభోగము | ఘనతామసగుణముమాతృకమకారం
చౌ | వినువ్యాపకాత్మ పరమాత్మననతడేపారమార్థికాత్మండలిపా ||
క || కారణమీ పదిసంజ్ఞలమీరునవస్థాత్రయములమిచ్చినసాక్షి | కార
ణతనవ్రనకుమహా | కారణమనుదేహమినికిగలదునరే || బ్ర || ౨ || పట్టువ
స్థాత్రయంబునకుసాక్షియై కారణంబునకుమహాకారణంబుశరీరమెట్లు
న్నపంచదూతోత్పత్తిహేతువులగు సద్యోజాత వామదేవాఘోరత
త్పురుషేశానులనుపంచబ్రహ్మశరీరంబులకుపంచఘాతంబులుగవృత్తి
ప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతితిపంచకళలు పంచవిషయంబులు పరా
శక్త్యాదిశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తిచ్ఛాశక్తులుప్రేరకస్వరూపంబులైన
పంచప్రాణంబులుపంచాక్షరయైపంచేంద్రియంబులుబ్రహ్మః స్థురుడై
ర్వరసదాశివులను నీపంచకర్తలంతఃకరణంబువిట్టిరువదియై మతత్వం
బులంగూడిమహాకారణశరీరంబగునిందుకవస్థతుర్యంబభిమానిప్రత్య
గాత్మజ్ఞానశక్తికుద్ధసత్వగుణంబుమూర్ఖిస్థానంబునాడంగభోగంబు
ఓంకారంబుమాతృకవీనియందువ్యాపకింబగునాత్మ నిర్మలాత్మయతం
డెకూటస్థచైతన్యం డిందునోంకారంబుండుటనదియై మూలప్రకృతి
యీపదిసంజ్ఞలుగలది మహాకారణంబనుదేహంబీనలువది సంఖ్యా

సంజమీపిజ్జ ప్రికళామా త్రంబుగావిశేషించినదియెను ర్యాతీతంచెట్లు
 నేవతనుచతుష్టయంచికనీశ్వరతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లు పృథివ్యా
 పనేజోవాయాకాశచంద్రసూర్యాత్మలనుఽష్టమూర్తులవ్వరునియు
 క్షుధిరాద్రూపంబగుసూలంబిందులకుత్పత్తియవస్థయభిమాని బ్రహ్మ
 క్రియాశక్తిగాజసాహంకారంబుసూర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభో
 గంబుకారంబుమాత్మకవీనితోడగూడి వ్యాపకంబగునాత్మభూతాత్మ
 యీతోమ్మిదిసంజ్ఞలంగలవిరాట్పురుషుడింకసకలభూతంబులకాత్ర
 యంబగుహిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లున్నదశేదిక్కును శోత్రంబులువాయు
 పుత్తగింద్రియంబుసూర్యుండునేత్రంబులువరుణుండుజీహ్వంద్రియం
 బు అశ్వినీదేవతలు ఘాతేంద్రియంబు వహ్నివాక్కు ఇంద్రుండుకరం
 బులుపేత్రుండుపాదకంబులు బ్రహ్మగుహ్యంబువృశ్యపుగుదబుజ్జా
 తృవంతికిరణంబుమనంబుచంద్రుండుబుద్ధిద్రువాక్షేత్రజ్ఞుడుచిత్తం
 బహంకారంబురుద్రుండు నీచతుర్దశదేవతలతోడగూడినది హిరణ్య
 గర్భశరీరంబిందులకవస్థనీతివిష్ణుడభిమాని యిచ్ఛాశక్తిసాగ్వికహం
 కారంబుచంద్రస్థానంబుసర్వపాలకత్వభోగంబుకారణంబుమాత్మక
 వీనితో వ్యాపకమైనయాత్మసూత్రాత్మ యీతోమ్మిదిసంజ్ఞలంకల
 దిహిరణ్యగర్భకాశరీరంబగునీవిరాడ్హిరణ్యగర్భాదులకు గారణమైనది
 జైయిండస్వరూపంబయిన యవ్యాకృతశరీరంబు దీనికిత్రళయోవస్థ
 రుద్రుండభిమానిద్రవ్యశక్తితామసాహంకారంబునునగ్నిస్థానంసర్వ
 సంహరిభోగంబును మాత్మకమకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాప
 కంబగునాత్మశుద్ధాత్మ మరియునవ్యాకృతబస మదహంకారంబునుట
 నదియేద్రగుణగర్భంబును చిందుపాధిచేదిద్విలాసంబై పంచభూతం
 బులకుంగారణంబగుమరివిరాడ్హిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వర

మాయోపాధికరీరంబులకు సాక్షిరూపంబగునదియ మూలప్రకృతి
యదిస్వరాట్టనంబడునదియయ నాహత సామంబునునదియె పంచబ్ర
హ్మంబునునదియ పంచభూతంబును యట్టిమూలప్రకృతికరీరంబునకవ
స్థసర్వసాక్షియీశ్వగుండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబుజ్ఞాన
శక్తిప్రహ్లాండాతీతస్థానంబుసర్వకర్మత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వసం
హారకత్వసర్వనియంతృత్వసర్వభోక్తృత్వశక్త్యేశ్వర్యాదివ ద్గుణైశ్వ
ర్యంబయి భోగభోంకారంబుమాతృక యంబులవ్యాపకంబగునాత్మ
మహాత్మయీహోమిదిసంజ్ఞ లంగలది మూలప్రకృతికరీరంబగు నీపిం
డాండప్రహ్లాండాంబులగు యద్వైకరీరంబులువాచ్యార్థంబనుపించుకొ
నునీశ్వరరూపంబిదిచ్యుత్యంబు వీటికి సాక్షిస్వరూపంబగుచిత్తు యీ
యేనమిదింటిగూడ నజ్ఞానోపాధిచేత శబ్దప్రహ్లాంబునీపించుకొనుచువీ
టికినతీతంబగునదియ యీశ్వరుని తుర్యాతీతంబట్టి జలశర్కరస్వా
యంబున నిత్యము క్రతుద్వబుద్ధస్వభావన సత్యప్రజ్ఞానఘన సచ్చిదానం
దనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియై నిష్కల ప్రహ్లాంబదియై నీవన యనీపదం
బుచెప్పెను నది తత్వమస్యాది మహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంబుడ
లక్ష్యార్థంబు ననీపదం బఖండంబుగా బోధించునట్లుగుటంజెసి తత్పద
వాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్భుద్భైకరీరంబులు దృశ్యంబునియెఱింగిపర
ప్రహ్లాస్వరూపంబునై సుఖంబుండమనిమరియునట్లునయె॥గీ॥ ఆభిలవ్య
వహారుడతిడెజీవాత్ముడంత । రాత్త సంసారముననంటియటకుండ ।
యలరుజీవాత్మ పరమాత్మ యంతరాత్మ । వ్యావహారిక సాక్షియానతడె
భూప॥ క॥ నదియందునోడనడచిన । నదిపాంతలనున్నతరులుగోడదు
చుకొమబ్బుక । గదలినచంద్రుడుగదలును । గదలినజలమందునక్షు
గదలిః రీతిక॥ క॥ దేహంబుచావువుట్టువు । దేహికిగనునట్లునత్తది

వ్యంభై నృ॥ దేహద్యవస్థలిగెను॥ దేహియుననుగాపురంబుదేరియ
 కనతిపా॥ క॥ శ్రీరామనిమనుజత్వము॥ మారంబునదొలగి శ్రోచిదొర
 యగనీపే॥ సారాయణుడచకయివడి॥ నరయకూటమత్తయంద
 యిక్కమగుక॥ క॥ పదిదాటిపడుగురేగుచు॥ శుదిశనులెక్కింపుమరచి
 తొమ్మండ్రొకక॥ పదిగురులేరదినీపే॥ పదియావాడట్లజీవపరమైక్యం
 బుల్॥ మ॥ జననాథావిపరీతసంశయములజ్ఞానంబుజిఘ్నత్రయం॥ బస
 గాచుక్తివాటినిందొలగిబ్రహ్మనందవారాధిలో॥ మనసుల్దీరగనో
 లలాడునిదియేదుర్తంబుసత్యంబుగా॥ విరుమీసికేజీవసంస్కరులసో
 కకరావుయూహింపుమా॥ క॥ వినవోయిధమకనందనతనదాగను
 గొనుటకంబెధమకములేదైననువైరాగ్యంబుపరతి॥ యునువలెలేకు
 న్ననాత్మయోగముగలచే॥ క॥ యిష్టేలజెప్పువలయును॥ తన్నేతానె
 రుగుకొనకుతనకన్యంబై॥ గన్నదియంతాదబ్బర॥ నిన్నేసీవెరుగనీవెని
 క్కంబనిపా॥ క॥ ఈర్ష్యానెదురుగాజూ॥ పారెడిసిండాండమాదిబ్ర
 హ్మాండంబుల్॥ నీరుగజేసినవాడే॥ వైరాగ్యోపరతులందువాడునృపా
 లా॥ క॥ పలుమాటలపనియేమిక॥ గలనంటదిమాయదీనికలలోనైనా॥
 గలవనిజూడగబోకుము॥ కలిమియులేమియునులేనిగాన్వరభూపా॥
 క॥ సకలప్రపంచంబునువా॥ చికమనిదెలిసిననటువంటిచిన్నాశ్రేష్ఠి॥
 పికళామాత్రంబేనను॥ చుకలంకములేనియోగిసుఖభోగ్యుడగుక॥
 నీ॥ సంసారియగువానిజన్మంబుభీష్మధాసంసారియగువానిజూడరోత॥
 సంసారియగువానిసంగంబుకొరగామి॥ సంసారియగువానిసాటిలూ
 టి॥ సంసారియగువానిసంపదలాపదసంసారియగువానిజమపుజాలి॥
 సంసారియగువానిసౌఖ్యంబుదుఃఖంబు॥ సంసారియగువానిచాతినడ
 త॥ పాపసంసారియగువానిబ్రతుకులకుక॥ దైవ్యసంసారియగువాని

తవులుతెవులు | కర్మ సంసారియగువానికాంక్షలవధి | రోష సంసారి
యగువానిఋజువుపెతలు || సీ || సంస్కృతికడుదుఃఖసంఘాపహేతువు
సంస్కృతియభిమూరసాహసంఘ | సంస్కృతికర్మోషసంగమలాభంబు
సంస్కృతిషష్కర్మసంగిరంబు | సంస్కృతియాశావిశాచవికారంబుసం
స్కృతిదారిద్ర్యసంకటంబు | సంస్కృతిదేహత్తజ్ఞురరీభూతంబుసంస్కృతిపా
పండ్సమ్మతంబు | సంస్కృతియరూతమూలంబుచంచలంబు | సంస్కృతియ
నారకంబునుజాలిజాలి | సంస్కృతియధర్మభూతియుజన్మహాని | సంస్కృతి
యసర్వవేధలుజనులకెల్ల || సీ || తనుపెతుటకుజాలదాతనబరిశారసెరి
గియున్నగేలనెరుగడకట | పుట్టినపుట్టేదిపొందిననెళవేదియున్నతాపె
క్కడవెడలుటేది | యింతయుజూడంగ హేయకరంబును ముట్టుట
రోతలమూలమిట్టు | లుచ్చరింపగరానిమచ్చుబ్రతుకులకయినిక్కమె
తానుమానిసినటంచు | నయ్యయోనింటనుండగానర్హమగునెత్తకళ్ళో
ణితమిశ్రమాస్థులదేహ | కారణంబైనలింగాంగఘాతియగుచు | చి
త్రవయమనతిన్నతాదైరవలదె || క || వేయేలనొక్కమాటను | మా
యాసంసారమెల్లమడిగించుటకై | యాయముజెప్పదమనసే | కా
యేంద్రియవిషయకార్యకారణదునఘా || క || మనసేమాయాజగము
లు | మనసేసంసారదోషమార్గముసర్వంబునుమనసేకానిమరే | మిని
లేదనుచునెరింగిపెరిగున్మపాలా || సీ || మనసయాసంసారమాయావి
కారముల్లనసయాలోకీకమహిమలన్ని | మనసయాపాపంబుమనస
యాపుణ్యంబుమనసయాలోకాదిమత్సరములు | మనసయాజీవులు
మనసయాజనములుమనసయాసుఖదుఃఖమలినములును | మనసయా
స్త్రీలుమనసయాపురుషులుమనసయాయభిలాశ్రవంబులెల్ల | మన
సగ్రాకున్మదోకతైనమాయలేదు | మాయగ్రాకున్మదోకతైనమనసు

శేషుఁ యఖిలజగముచ నోమాయలగుట దెలసి | బ్రాహ్మకవేచ్చినవారలు |
 హృదిదులు || క || వృథలుసుమీసంసారము | వృథలుసుమీపుణ్యపాపవిత
 జగంబుల్ | కథలుసుమీపురుషార్థము | బుధులుసుమీవీటి నెరుగుపుణ
 లుధరణి || క || ౪ || అపరిమితానందంబుల | సుపశాంతి బొందకున్నయె
 గులువిబుధుల్ | విసరీశసంశయంబుల | చపలంబగుధర్మతనయనజన
 నయా || క || రాసీకుచిత్రవృత్తులు | పోసీకుసమాధియందుబుద్ధిదలిర్ప
 గాసీకుయోగిఁ ఘ్నుము | శీసీకుచారమేమితెలివందిస్తూ || ఉ || ౫ ||
 రుపాదపక్షములుచిత్రమునందలపోసీవిశ్వము | స్వేగమెకాల్చిపేసీ
 లివేపరమాత్మపదంబులంచుపె | మైగురిమేర శేససఖమందుసమాధి
 పోలలాడునా | యోగియబేవముక్తుడుసఖోన్నతుడెందునుధమౌన
 చనా || చ || గురుకృపగల్గిబోధమొనగూడిపరాపరనస్తువైనయా | రె
 రుకబయల్లలందిచుదీనేకమునేయుచుసంశయంబులక | దొరగినజీ
 ముక్తులకుడర్జనసంస్కృతివోషమొన్నడుక | బారియచుచిత్రభ్రమవ
 చుట్టడుసమిష్టపాలచంద్రమా || చ || చదువులుపెక్కుగాజదివిశాస్త్ర
 విపేకమునెర్పిధర్మము | లోదలగుయోగవిద్యలనుబోధలనెన్నిటివి
 వీగినక | వృదువగురాజయోగమనిమేషణమాత్రముబొందకుండిన
 న్యెదలచుచిత్రసంశయమువాసనయుకజడదయ్యధర్మజా || గీ || సాంఘ
 తారకయోగసంజ్ఞలనెరింగి | రాజశివయోగసంయోగరామరాజ
 భేదరీయుక్తసౌఖ్యతీర్థమందువాడెవేదాంతివేదనిర్వాహకుఁడు
 సీ || ఉ || త్రతశాంభవీయుక్తుండుముక్తుడుపరమవిద్యాధురంధరుడుగ
 రుడు | తుర్యసఖాస్వాదధుర్యుండునాథ్యండుబ్రహ్మసుకూలసంభ
 ముడుసముద్ర | నాదాంతవిద్యావిసోమండుమోడుంపుపురుషార్థపట్
 లసంభోగియోగి | కూలంకషజ్ఞానగూఢుడారూఢుండుద్భుగ్భక్త్య

రాగవజ్జీతుడుమితుడు పేదవేదాంతసిద్ధాంతవేద్యుడాయ్యుడు డాత్య
 సునీరచిత్తుకోత్సాహిదేహి । సర్వికల్పసమాధిసర్వేతదాత । కారణ
 చార్యసేవాధికారిసూరి ॥ నీ॥ మనసుదీరినవాడుమనసుదీరినవాడుగ
 న్నవాడున్నట్టెగన్నవాడు । గలగకుండినవాడుగలగకుండనివాడు
 లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు । బైలుచేరినవాడుబైలుచేరినివాడుయెరు
 గువాడెమరుదన్నెరుగువాడు । కన్నల్కగనువాడుకన్నల్కగలవాడు
 గానివాడంతయేగానివాడు । ధీమనోబుత్తహంకారదృశ్యదృష్టి । వేక
 లక్ష్మ్యర్థలక్షితవిద్యవాడు॥ నీ॥ ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
 యోగ్యుడైనయోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
 యోగ్యుడైనయోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
 గయోగ్యుడైనయోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
 గయోగ్యుడైనయోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
 గయోగ్యుడైనయోగివరుడు । యతడేయాకాశపంచాంగమైనవా
 డు । నతడేయాకాశవాణియునైనవాడు । నతడేయాకాశరూపియు
 నైనవాడు । నతడేయాకాశవాణియునైనవాడు ॥ గీ॥ ఒక్కయు కిలో
 ససున్నదితత్వంబు । పట్టివదువుపోరుపట్టిగాడె । సేనుసేనటంచువర
 సేనతెలియదా । తానుగాకవేరెతానుగలడె ॥ గీ॥ అధిపయిదిమర్తమం
 గదరాగ్రమధ్య । వాధికానదుమకృష్టాశ్రయద్వారవశిసి । యాత్మడు
 న్నాడుసూక్ష్మదృగ్వాన్యపిచేత । జ్ఞాతగలవాడవైకనుసౌజ్ఞగాను ॥
 గీ॥ కన్నుజెదరంగదృష్టియుగాలిజెదరు । దృష్టిగాలియుజెదరబుద్ధి
 యునుజెదరు । బుద్ధిజెదరసంతర్లక్ష్యముద్రజెదరు । ముద్రజెదరినబోధ
 యుమునుపెజెదరు ॥ ఉ॥ కావునకంటిదృష్టిమదిగాలిచలింపకయుం
 డునట్లుగా । భావనలక్ష్యముద్రలను పన్నడినిల్పుచుబ్రహ్మబోధమై ।
 భావలయుంబునందుముమిదిదలంపుచుసంచరింపుమా । యావికరిత

కల్పనలయంపవమానముగా నృపాలకా॥ నీ॥ స్వస్తికారోహణస్వగ్గ
 వేదాదీశులీమాడుదీక్షలనెరుగి వినుము । మొదలసేధాననముననుండు
 మరిశిష్యువాసటిత్రాతమడిచిభసేతిరేఖ । యూగమౌకి దీక్షియా
 దలఁజెయి జేర్చియంతటదెల్వినీవనుచుదెల్పి । కడగిట్లుప్రతిభదీక్షాప్ర
 కారంబునకారణగురుమూర్తికరుణసేయి । రాజయోగిసమాధిసా
 మ్రాజ్యసాఖ్యి । వాధికలోలాడుచుండెడువారలకును । నెన్నటికిహాని
 లేదయామున్నువీరి । సన్నుతులువిన్నజాలదెజ్జఫలము॥ యి॥ తగితి
 దెల్పుమాని కెనిరెండ్రుడుబల్కెమహత్తతారకా । యోగమునట్టిరాజ
 శివయోగసమాధులుసేయువేళన । ట్లాగురుభక్తుదేవిగనునట్టిది
 యెంతయుజెప్పమన్నవే । దాగిమశాస్త్రసమ్మతిరహస్యముచేటగ
 వ్యాసుడిట్లునక॥ నీ॥ సేధానసచ్చదైత్తధానమృద్ధితోముక్కుచాయ
 కొకెంతనిప్పుకోప । కన్నులుదేటించిదియంగిలించికునుచూపుమేర
 కన్గంటిసూటి । పట్టుపడుపులులేనివైతెల్లకబళించియంగులోకూటు
 గాబాంపప్రొసే । నిల్చుచూపరితెప్పినిండిపారగబయల్పిండారబో
 నీనట్లుండనపుడు । యెరుకపడ్డవాడునెరిగించుకొనువాడు । నేరుగు
 వాడులేకజెరుగుగాక । బ్రతుకుబయలుబట్టిపరదేశిపక్షమైమర్చిపెల్లు
 చిత్తమాధిసఘ॥ నీ॥ చిత్తమాధినినట్టుశివయోగిమదిలోనసాఖ్యసా
 రజ్జప్రసంభ్రమమున । వెలుగునునదివేదవేదాంతమౌకెల్లననుభవ
 వేద్యుబునైనపెల్లు । వాచామగోచరంబైచెలంగెడుపెల్లురెండైనకన
 రాకనుండుపెల్లు । సత్తెనగురుపూజసంభవించినపెల్లుయితలులాస
 పడంగనీనిపెల్లు । కంటినాగానునన్నదిగానిపెలుగు । కలదులేదనినడు
 మనగన్నపెలుగు । రాకపోకలుచెప్పంగరానిపెలుగు । యనఘనీలోన
 నినుసిపెకనుపెలుంగు॥ శా॥ రూపవ్యాప్తములేనిపెల్లుమదిసూరునెల్లు

యోగీంద్రుని గ్రాహణై న వెలుంగున ద్గురుకృపారాతిత్యమా వెల్లువిల్ల
పాంతికిరణాకృతౌ వెలుగులెవ్వై ఓల్చియా వెల్లులొ | పలహాపట్టు
లుగల్లుయా వెలుగునీలో వెల్లుధాన్వైరా || శా|| లోలో నందనలోక
నూ వెలుగుమల్లో కేవైరాతితమా | బైలాచార్యకృపాకటాక్షమున
సంపాదించనా తెల్వెయ్యా | త్తాలో కాత్మకబోధమా నెరుకయారా
స్తోత్రమా చిన్మయం | జేలింగి నుసాఖ్యనూ సుఖము నీవీక్షింపుధమా

—* గురూపదేశ దండము. *

జ్జబా|| శ్రీరాజయోగి ప్రభోభ ప్రసన్నస్వయంత్యోతిరానందపూర్వ
స్వయాపానుసంధానభో గావినేప ప్రవీణత్వసంప్రాప్తద్రుమాపథౌ
శ్చయ్యుడైధిరుడైమించు నానందగుప్తస్వయనిల జెలియాత్తైంగస్థానస
చ్చానశక్తిరూపలంపి రుగిష్యాభకారంబువీక్షించిరీక్షింపునా సేతుతోనే
తిసెత్యాదివాక్యోపదేశాఖ్యదీక్షా ప్రకారంబులై దేహబుద్ధి ద్రుయ
ప్రణానంసారధర్మంబు పేక్షక నలక్ష్యంబు గాజెప్పితి త్యాక్షింపం
ప్రమేయ ప్రమాణ ప్రమాత ప్రమాసాక్షిహుటస్థప్రహ్లాద్యభావంబు
లకైవేదవేదాంతమార్గంబులై దేవుయొత్తత్వమస్యాది వాచ్యాభా
మలీ ద్రోసిలక్ష్యార్థమా బ్రహ్మసాక్షాత్కరింపంగ యారాజయోగ
ప్రకారంబునకై వానసద్ధాననాసీనుగా చేయుచుకై దాలలాటంబు
నకై భూతిచేతేభగాదీర్చుచుకై మస్తకంబంటి యీబంగమసావరాది
ప్రపంచంబువిశ్వంభరంగిల్చి యాఘామినికై వారిగాజేసె యానీర
ముకై నీతిహూత్రంబులోనికై నాయగ్నియుకై గాలినిద్రోవనావా
యువాకాశముంజేరగా శూన్యమార్గంబు హృద్యధిలోఁగూర్చుచుకై
యామనికై బుద్ధియాబుద్ధింకై జిత్రమట్లూమిహంకారముకై యవై
నందనంబుకై మరందన్నులై తొ పరబ్రహ్మచంద్రైకముకై జేసె శ్రీస్త

యానందదా రాశి నోల్లాడుమంచుకరహస్యామనస్కుస్వరూపోపదేశంబునేయక సహస్రారమంచాగురుధ్యానమంజేసి పూర్వోక్తమార్గంబునక సచ్చిదగ్నికబడక ప్రేచ్ఛి యోతై క్యమంగంచియున్న ప్రపంచంబులున్నట్లులుండంగ దానన్నదిక రూపనామాదికంబన్నదిక లేకమామక్షికా మత్కుణోపవ్రవంబుల గనక రాక నిర్వాతదీ పంబు వందంబునక దెల్వితోనుంట బ్రహ్మ సుకూలంబటంచుక మరెక దెల్పుక్రీవ్యాసభట్టాగ కాచార్యవర్యుంబ్రశంసెంపుచుక ధర్మపుత్రుండుతాద్రౌపదియుక్తుడై వేదవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు సాంగంబుగా జేసి సర్వంబునుక రోసి తత్త్వాద్యద్యంబుహృద్యీభిలో దానిపన్నీనమేతంబుగాధర్మ రాజాత్మతత్వోపదేశంబు క్రీవ్యాసమా నిప్రసాదంబునక జేసిలోజుపువేల్పుచులక గన్నగన్గంటిమేల్కొంచి యేచూపులకజూడ రాకున్న యాజుపులోనించి యావెల్లుబాధాప్రకారంబుతానైఫలింపంగ నిర్వాజుడైభోజుడై యోగద్రవక మరింగొంత సేపంతలోలేచి శ్రీనద్గురుస్వామినికజూచి సాష్టాంగదండప్రణామంబులంజేసియుత్సాహియై మృపంగింటిచిత్సృఖ్యమంచుక మరెక సన్నతుల జేసి యోగీంద్రచంద్రా చిదానందసాంద్రా మహాయోగివద్యా సుఖిజ్ఞ పీఠైర్యా నిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తేనమః॥ మ॥ శ్రీకల్యాణగురూపదేశ నిబలక్షి మోహనాకారము । లోకానుగ్రహకారణోద్భవసదాలోకానువాగారబ్ర । మృకాశానుభవోజ్వల ప్రకటత్యుజ్జ పీసాకర్యజీవాకృత్యాసదవోష హేయగురురాయా వ్యాసభట్టారకా ॥ మ॥ పరమజ్ఞానధారంధరుండవగునీ పాదాబ్జమెన్నగుసంస్మరణశ్లేయదురట్టివారలుగ దాసంసారవారాశివే । గిరమేదాటిభయంబులన్నిదిచిభ క్షిజ్ఞానవైరాగ్యభా । గ్యరమావాగము

లంకుచండునునుకాయావ్యాసభట్టారకా ॥ ౧౧ ॥ ఒకముహూతకా
 ములోననుచ్చాసనిశాసన పవనులంఘించినపట్టపర్రు । వేరొక్క
 ముడియలోనినులంకుగావ్రణనినాదముగన్నభాగ్యశాలి । మాక్క
 రగిడియలోనోతకాగద్యశంకుగాల్చివేసినచదాకాతరూప । మరి
 కాలుఘడియలోమానసన్విత్రుల మరుపుతల్వలెగెల్పురితమాత ।
 క్షణములోపల బ్రహ్మచాక్షాత్కరింప । వాగ్మండగి నేర్పినయో
 గనంద్ర । తేజమాత్రములోబ్రహ్మదేశమంత ॥ దేవలస్వేచ్ఛనగర్భరు
 పులలోల ॥ ౧౨ ॥ షేత్రప్రయదీప్తత్రయ । నేత్రప్రయలత్యమునుని
 న్నైరిగినవా । నత్రాంకునునుసశా । ద్వైత్రిత్రయతనునైత్రత్రయ
 మూత్రా ॥ ౧౩ ॥ సప్తదశాస్థిననిన్నే । నద్దనిగాకపడుదలచినంతనమం
 దు । స్పష్టతకరుషువాదే । చిద్దగి నానందసీమత్రితవసోమా ॥ కిముని
 చంద్రనప్రపాదం । బుననానందాధిపత్యమునగర్భులన్నే । తినినప్రబా
 నమేమని । తానియాచంగలుకునాడకోర్కులుగాదే ॥ ౧౪ ॥ తినియు
 దైవవామతగిడుప్రియందర । పదైవాదనదియవచ్చుగాదే । ఇట్లు
 నన్నమీరుహషిణంబునతతంబు । ప్రసిపోషణమునేకురియ్య ॥ ౧౫ ॥ ర్చ
 తంద్రిగురుడుదాతంగుదైవంబు । యిహపరంబునపెనుడుగడయు
 గోగనామసంబుకల్యాణంబురక్షయై । యొప్పుచున్నదియ్యయోగవిద్య ॥
 ౧౬ ॥ జయమునన్ద్రురాయ । జ్ఞానభేయ । జయముత్రిశ్వాయోగేంద్ర
 హృజ్జలధిచంద్ర । జయముదైవపాయనాభ్యుపక్రంతిసౌఖ్య । జయము
 త్రిశ్వాసతుద్ధవాననరమేత ॥ ౧౭ ॥ తినిబహుప్రకారమునకునుకాతన
 యుండు । సన్నుతింపకూసంతిసంజె । ననుచుతొనకాచిమునుకు
 నెరిగించిపూతుడనియెట్లుప్రీతితోడ ॥ ౧౮ ॥ తినిముఖ్యులారభర్తజా
 డనయముగొనియాడుమానిహషకామముండు ॥ ౧౯ ॥ ఘనయాముళ్ళి

మధుమనః | మనుమః దీపించెమరియుమనుమః వ్రీతికా || క || దీక్షించి
మఠాల్సయసుని భావించిమహాత్మ సీతబ్రహ్మ క్యాసం | దావిభావా
సుఖాకృతి | జీవన్ముక్తుండవగుచుచెలగిట్లునయెకా || ఉ || కోరికదీ
లోనిదురగూరినెంచుదినుచుచిత్రమె | వ్యారిచివారజేసుభిముచ
స్తవముకొమరియన్యతెవ్వరి | స్వీరికిసాటిగాబలుకకెట్టిసంబలు
హ్నతొల్లిబో | భారతికమ్మపావముః భమకాముగాళిరసానహ
పడే || గీ || ధూవరేణ్యయిట్టి | జ్యోత్సుడయోగి | నమ్మడగుచుకొం
భ్రామ్రువలెను | మరిపితాచబాలవత్తులపోలికే | ధాత్రిదిరుగునాక
తలపుతేక || సీ || ఆలయవస్తాత్రయముగాదాటిమదిలోనరజితాద్రిప
కంపురాతిపైరి | నెందుపున్నచునాటిపండువెన్నెలనలెట్టుపగటిప
బయలుపోలి | నెండిపండియొరిగిః విడికృతానందమైపెల్లుడర్యసమ
ధియందు | శిస్తయజ్ఞ పిమ్మెసనాత్రమంత్రమై శేషించియుదిదాసశె
గుచున్న | బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బాహ్యమందు | బాలివణాకాత్రమ
చారిసంస్కతులను | సన్యసించెః సంసారిసంగుతైన | యభివ్య
హతకాలయియెందునంటరథిప ||

— ❀ ❀ జీవన్ముక్తిక్షణభుట్టము. ❀ ❀ —

సీ || ఆకాశమధ్యమంబాకృతివెలిలోను విషయశూన్యంబున
లుగుచుండి | యంబుధిమధ్యమంబాకృతివెలిలోను పూణామైయ
నందముననుగ్రుంకు | నట్టిమహాయోగియభిలసంచారుడైనొక్కచో
యాచారము కెడ | నొకవేళసంసారి యొప్పునచరియించున
ొక్కచోవైరాగ్యులను | నొక్కచోభోగియొకచోట యొ
ధానుచు | నొక్కచోనీతిగను | నొక్కచోనీతిగను | నొక్కచోనీతిగను
గరాదె | నొక్కచోనీతిగను | నొక్కచోనీతిగను | నొక్కచోనీతిగను

శ్రీరామస్తవరాజము.

౬౪

మనుచు నాకాశాత్తయనుచును వేదాఃప్రమాణమన్విమలనాశ్రితమ్ |
ములవనంబడుగానయలచిదాకాశంబునిరతిశయానందనిరుపమానమ్ |
నిర్మలనిర్గుణనిరవయనిరంభ్రీవిత్యనిరాకారనిర్వికల్పమ్ | నిర్విశేషానం
తనిరుపద్రవనిబద్ధవిష్కంభానిస్సంగనిర్వికారమ్ | మైపెలుంగడుబట్టు
జైలాత్తగాంచి | మరచియభిలంబుమరువనిమాత్రమెరుకమ్ | గల్లున
వదూతజాహ్వానిష్కమజేసి | కూహకపువిద్యసింధులగోరడధిపమ్ ||
మ || మణిమంత్రోషధయంత్రతంత్రజపహోమద్రవ్యయోగంబులం |
దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబులొసెద్దులకమ్ | గుణ
సామ్యంబులుమాయలన్నియును ముక్తువృత్తిగోరునామ్ | త్తనుజా
చార్యముఖంబునకదెలిసి బోధల్ గాంచుచుర్వీశ్వరామ్ || క || ఆలస్య
మేలబ్రహ్మముబ్రైలైయుండంగబట్టుబయలై జగముల్ | యాలోనన
డగునంతట | నీలోననెనిపునిల్చినిండుసమాధికమ్ || క || గండుసమా
ధిసజైలై | యుండిన సకలంబుమరచియున్న నిగనూచి | ట్టుండిన వాతవిభ
మజ | కొండొకధమకంబుగోరగూడునెచెప్పుమామ్ || క || అనిశంబి
ట్లుసమాధిని | తనహించినవారిమహిమదలపగవశమై | కనెసెరకొం
డుత్రోవల | జరువారిలభాగ్యమెంతచెప్పుగవలయుకమ్ || గీ || అత్తన
తిగినయట్టియవధూతశంచార | మెవ్వడెరుగునయ్య నెదురుగాను |
జూపరంబులై వకాపట్కమాగళత | దిగులుచుండుగానిధరణినాథమ్ ||
క || సతతంబాత్మసమాధిని | కతకల్పనభావుడగుచుగడతేరవతెకా |
శృంగిన్లుచేయకుండిన | మలహీనుగడగుచుపషయమగ్నతబెందుకమ్ ||
గీ || మనసవృత్తిలే మెరియండుజామైన | నుగిడదగుటనా యఖండ
శృత్తి | నుంచవలయుగానయంచకయండిన | తపకషయమలకు
సెగిగిడుచుమ్ || మ || అమనస్కుంబు ప్రతిక్షణముగనగా నానందభో

గంబునకా ! నిమగ్నైశ్చ వ్యవయంబునలి నగుచుక విశ్వాత్మ దాయె
గిని । మకావతానాం వ్యతిజీవము క్షుడగుచుకా రాజిల్లు ట్టునునగా
సమయాశాసనమత్వచ తమననిస్సం గాత్తు దౌఘావరా॥ మ॥ అ॥
శంబుంపరమాత్మ జాతనియతుండాకారపై కాకికా । జనవాంఛా
మయ మికా దగిలిదుస్సంసారసంతాపము । లోనిముంకాదలయె
త్తలే బహుమానకన్యకారెల్లగా । పునదుస్సంగనిరోధిగానలయ
జీవుండార్తనత్పంగిల్లి॥ చ॥ ప్రానిమిందుప్రహ్లాదున భావచ
గూర్చకనెందువారను । నాతులునుపాపదుర్వప్య మగునున్
చెడిపోయింతటికా । గతిజలనేతుబంధనము గాదెవినేకము లేన
చూడగా । మతిచి గూనినిభుమి నానకమనొందుము పాంచప
గ్రాణి॥ శా॥ సస్వల్పముగల్గియూత్తగనియన్వంసారదూయండునై
నిర్వాణైశ్చ సమాధిమాప్రియవిహారెల్పల్లెచెన్నెననుకా । గర్వ
నులుబ్రోవుబ్రహ్మపదసాక్షాత్సాఖ్యంబునకా । బర్హిష్మేరికి
చిత్రమంగుజయము బ్రహ్మపదేమాత్రగా॥ ఉ॥ కాయమనిత్యముకి
దేలిపగానికమాప్రియయాదియూనినో । పాయములై నసేద్యులను
జ్ఞులుగాదుప్రసేమూఢులై । పాయలనండువారునడుచుంత్రిప్తయై
గులుగానివని క్రికికా । దాయగ లేరుపీఠంకుడంభ మేమోక్షములెం
చూడగకా॥ ఉ॥ అంబునయానసేద్యులకు సాసలు సేయుచుమంత్రత
త్రమా । డంబరవృత్తిగొందరు విడంబమునొందుట గానిము క్రికా
తంబునలేదువారలకుభ్రామితసంస్కృతివెంటసంటిలో । కంబులద్రవ
చుండకడగానగనియ్యరాజుశేఖరా॥ ఉ॥ మాయలుసిద్ధజాలము
మాకదిమేమిటికంఠదత్తుభో । పాయముగొందియొందొకటిక
ననసేయకజాహ్నుమకాసుం । దేయనునొందునైననుదికింపగుచీతి

సంచరించునీ । మాయకిహాయిగాక మతిమంతమందికి హాయిగ
లునే॥ క॥ హాయికిహాయిగాక మతిమంతమందికి హాయిగ
సెల్లెక । రోయక రోసినవారే । మాయాసంసారహేయ మానవ
రాయా॥ గీ॥ కాయసేదలుమొనలుగాగలవియెల్ల । కుమరుగూరా
డుచేసుక జెవరకుండ । పొదిగబట్టుటమాయకాపురముగాజె । యెట్లు
గావుననవియెల్ల యాత్మగావు ॥ గీ ॥ మాయనుక్తిగాదుచుహిమలు
ముక్తిగా । దాశముక్తిగాదుయభిలములును । రోసేనిదుచునదియూ
పదిముక్తియా । భువనకీర్తిజాలదోధలోల ॥ శా ॥ రుంపవ్యాపి
బగత్ప్రపంచముమదిలోకిలించునాత్మని । ప్రాపానంజపదాను
భోగమునసంతోషించుమోగేంప్రలం । రుంపవ్యాపదిగత్ప్రపంచ
విషయానాధిక్రియాలాపమా । కావల్యంబులనైనపథమహిమల్
గాంక్షించురేమూఖుకత్తై ॥ క ॥ ప్రాణాయామదిహిమంజ । మాన
ఫలుభరిక్రియందుమదికొన్నేచుల్ । గానంజిబదుమలల్ । కానిగ
లదెకాయసేద్దికలలోనైనక ॥ గీ॥ కాయసేద్దికలలోనైనక
సన్నవిన్నవారుగలరాధాత్రి । మూఖులైనవారుమారుగుచుమరు
గాక । యమరులందునైననమ్మిగలదె ॥ గీ॥ హరిహరిబ్రహ్మసురనేదవ
సులకన్న । గరుడగంధర్వయక్షకన్నెరులకన్న । జనకకుకవామదేవస
న్నసులకన్న । కాయసేద్దికనరుతెలిగలరుధరను ॥ క॥ జలబుద్ధుడంబు
కన్నను । చులకనభూతిములచేతిజాపట్టినయా । చలనప్రసేద్దులగో
రక । వలెజాతస్యమరణంధ్రునంబనవిసవే ॥ క ॥ కాంతేయకాయసి
ద్ధివ । చుతేవేదాంతసమృతంబదియన్తె । శ్యంతన్నశ్యంతయత్కృతి ।
కంతదనిత్యమనుటకధలన్వనవే ॥ గీ ॥ కమలజనితమగుచుకాసంగిబ
ద్ధవి । చెడరటంచునాటిచెప్పకరులు । యెన్నడుచెసొకకున్నదా

యివిధంగ | దోవమింతె గాక దుజ్జనులకు || క || దుజ్జన సంగరివ
 లన | నృజాక వజ్రంబు తెరుగ వశ వడకునికి | యాజిం చెపాప
 మందుల | నూజిక త సంసార మాయలు చితములా యొక్క || క || అన్నిటి
 నూలము మదియిది | తిన్న సగా చిల్లర పృథ్వీనియట్టే | వెన్నెల బైటను
 చల్ల గ | కన్నుల పండువు గ సుఖము గ సుగౌన వచ్చుక || గీ || వరగురూప
 జేశ పర దయ్య సతతంబు | మరి సమాధి చేయు మరి చేసేని విషయ సంగ
 ములకు బుప్పి వంటివాడైన | పాలు మారు తిరిగి జాలి పడును || సీ || కాంతే
 యయెంత ధీమంతుడౌ వాడైన సతత మాత్మ దలంపకాలకున్న | విషయ
 మల్లల పారు విషయ సంగంబుల కోరిన యుదయించి కోర్కె వలన |
 క్రోధంబు పుట్టును క్రోధంబు వలనను మోహంబు పుట్టును మోహము
 నను | పెనుకటి తెలివెల్ల వీటి పాలై పోయి పోయి నయా బుద్ధి పోణిను
 డగు | పోణి మణిగ నగతి లేక పోవునంత | యప్పట గ చాట్లు వచ్చు మీద
 ట్లైరింగి | చిన్నయ శ్రీమహాత్మ్య చెట్టు బట్టి | యచ్చికము లేక యుడుట
 ట్లైచ్చుగాడె || క || తను మాలిధనుఁ ఁమలా | తనగురు తెరువెరుగ లేని
 తను వదియెలా | తను బుద్ధి గానిదేలా | తను దనకే కాక యున్న తను వది
 యేలా || క || అది కాన నీవు దిత్తము | కుదులై యుండంగ జేసి కోర్కెల
 లెల్లక | జిదిమి పరబ్రహ్మనం | దది నేకుడవగుచు వేట్కడ నరున్పు
 పాలా || క || పెక్కులు పనియేమింకను | నక్కరతో బ్రహ్మ బోధమైన
 వాశం | జిక్కుల బోరయగ బుద్ధిక | జిక్కించుక సౌఖ్యమందు శివయీ
 గనిధి || క || అవసాగ్రణి నీవి | శివయోగ సమాధియందు నిన్నాత్రంజై |
 సవిశి త సుఖంబుండుము | భవపాశ విరహిత పట్టభద్రుడవగుచుక ||
 క || గురు కారుణ్యంబున నివా | పరమాశోన భ విరంరావా స్తి సమి | మర
 వక మనసు ననుంచుము | పురుషార్థక పునీతి పూత పురుష వ్రాత || క || అశి

శ్రీరామ స్తవరాజము.

20

బహువిధములదెలిపినమునివరుసకుధర్మబంధుముకుళితకరుడై విస
యభయభక్తిపలికెను । ననఘఘాంకొక్కప్రశ్న యడుగకవల
యుకొ॥ క॥ డంబుపరిత్యాగనిరా । డంబులచేసినమోక్షలక్ష్మీకల్యా
ణంబాద్యంతంబునుసాంగంబుగవినుపింపుడనుడుకారణగురుడుకొ॥
క॥ మదినిప్రశ్నకుమెచ్చిననిదిసకలతపఃఫలంబువీకథలనెకా । మొద
లిటివెల్పులుముచలును । ముదమందుచునుందులెల్లప్రాద్దునరేంద్రవా॥
క॥ వినునివడిగినప్రశ్నకుననుభవులగుయోగివచ్యులొక్కమృదులకొ
గననికొకకథలక్షణమునమత్తీమావాహమున్వసపిండుకొ॥ క॥ నర
వరహాచ్ఛదివినుమీ । పరకాంతాశోభనంబుపరమరహస్యం । జెరుక
కునెరుకైయెరిగినయెరుకనుమీదీనితెలియకలువలెననినకొ॥ సీ॥ ఆధి

—* మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము. *

కవైభవముబ్రహ్మనందనగరంబుగలదుమిన్నులమట్టివెలుగుచుండు ।
కోటచుట్టునగడైమేటిప్రపంచంబు ద్వారముల్బదితర్కవాదబలము ।
వేదాంతసిద్ధాంతపీఠులువిషయేంద్రియంబులంగల్గుజేమాత్మబుద్ధినిగ్ధా
శ్రేమాచారినిజయధమకముల్కరితురగాదులుకర్మఫలముదృశ్య
దర్శనరాగములస్త్రీపురుషులు । గాగయభలదృగాశెలుగలిగినట్టి
పట్టుకంటెబుసధురుపట్టభద్రు । డాత్మకాంతాసమేతుడైయవనినభ॥
క॥ మరియన్నగరంబేలేడు । గురునాథుండొక్కనాడుకొవేదవినుతా ।
రరహస్యమంటపమునకొ । స్థిరపీఠమునందుకొలుపుదీరుచుంతకొ॥
సీ॥ జననాథచెళికస్వామివిద్యామంటపముజెలియంతఃపురమునకపు
డు । బోవుచోనాధారపుష్పకంటెక్కిస్వాధిపానధూమిసకక్రమించు ।
కమనీయమణిపూరకయనాహతవిశుద్ధచక్రమల్లడవినిర్వక్రమెస
మరియునాజ్ఞాచక్రమందిరాంతరతక్రిలక్ష్మీయైమరురాజేట్టబట్టి ।

హంసతూలికతల్పమందమరగలసే! లెప్పవేయనియరగంటిదృష్టిగలిగి
గాఢరతులనుఁ దృఢైక్యమైతి | యస్పదిదమిద్ధమగరాని యుష్వ
చేతి || ౪ || ఇట్టిలత్యంతక్రిహావినోదంబులంబ్రాన్తుబుచ్చుచు సేకాంత
ప్రదేశంబులమరియును || ౬ || ఆసతితోడగూడినగమాంతవశాంతర
యోగభూమికా | వాసగ్యహంబులంగిజనివాసగ్యహంబుల గ్రీహస
ల్పస | ద్వాసనగర్భమైయువిదద్వాదతవషణమునందునంతస | ట్టాస
మయంబునందుపరచామృతకన్యనుగాంచెదూవరా || గీ || పరగనగిల్లు
గలిగపరకాంతనవయావ | నాంగియనుచుభరణినార్కులెల్ల | మెచ్చ
కోరుచుండమైతి సాబగుల | కలుషభంగహృదయ కమలభంగ ||

—* ము కే కాంతాజననఘట్టము. *—

క || ఆకాంతమణిదనిమరియెకాంతలుసాటికారుయేకాంతమునకా |
యాకాంతిగూడగల్గిన | చేమూరునుసర్వశుభము చిన్తయరూపా ||
మోక్షాక్రీలలసామణి | లక్షణవతిసర్వశుభవిలాసవిశేషా | ధృతువిచిత
ణలయ్యో | ట్టానుదిన్యరూపలక్షణములచేక || ౪ || మరియుగట్టు సర్వ
శుభలక్షణాంగియగు తనకూతుం దెడ్డిసేయదలంచి యొక్కనాడు ||
గీ || చిన్తయానందపట్టాభిషిక్తుడవుడు | మోక్షలక్షీ స్వయంవరంబువు
రితోన | జనులలంకారములు సేయశాస్త్రరీతి | చొటపంపెనుగజ్జనస
మృతముగ || గీ || ఆస్వయంవరమునఖిలదేశస్థులు | వినిముదంబుగడరపే
ట్టచేతి | వచ్చిరచ్చడుభరమువర్ణనాలంకార | ములనువన్నెకెక్కిచెల
గుచుండె || ౪ || ఆపట్టణశృంగారిము | భూపత్తైనుసర్వజనుజుడ్కికి
జూడె | యెపట్టునసరిలేదని | కాపట్టములేనిజనులుకాతుకమందక ||
క || నానాదేశాధీశులు | నానాలంకారములనునానారములకా | నానా
పేషంబులచే | నానాభావప్రచారనటనలతోడకా || క || ఓప్పమునుండిరి

యస్పరి యొప్పులకుప్పగుచునిట్టుబుత్సాహముతో జోప్పడియెన
తనాకనా డప్పరమేషుడుగుణతియుహరణంతోడకా॥ నీ॥ నగరుత్ప
గారింపనిగ మార్గరితిని నేమింకనప్పడు సేర్పుతోడ మూససాఖ్యుల
పట్టుమలతోరణంబును గాగి నాసనమేలుకట్లు గాగి కమలాఫలంబు
నొకసూరినలకించిశుండక ప్రుగ్గునందదీప్తి చిత్తప్రకటితమా
తరపులుత్రాసినేత్రోత్సంబు గానిభిజమెన॥ శోభనాలంకృతలొ
ర్నిసూలసూడు కారణంబులుమంగిలోకారములుగ జగదైద్రుత్ర
మెల్లదయమనేయి కొలువు ప్రసంగారముగ బొకోరయపుడు
నీ॥ ఘనవస్త్రవయవలంబ్రమము పుధరియించుదుట తెల్వినన్యు
మదముబెట్టిపరిశుద్ధనానాభాంబులపామలనలంకారంబు
పరించి శరమునగుడిరత్నం పరిటయదాలి ప్రసంబుదోపిష్టప్ర
తులమెరయకంఠమూలంబుద్ధులమనాహారకప్రపతికమెదలమున
వెలుంగి సారితమణిపుంకమునందనాత్రమునందర మునుపనాభ
యదానకంకశాచి భూషణంబులుపెచ్చులపొల్లు మిగుల చూడనా
ప్పారెగురురాజునులదగముగ॥ నీ॥ ఉభయపార్శ్వంబులయంగి బాధ
స్త్రిలుపింజామరంబులునెపుడును నాహారభోగి సుందరపెద్ద
కైదలడయచ్చుసుభాషించెలమినాడ చిచ్చరిముదలయినశృంగ
రచతులెల్ల ముందకై నారములునునేయి స్వప్రకాశానతిసరసవిడి
యమియ్య తినుతలోదరులన్యశ్యములుసలుప ప్రణవభేరిమృదంగ
ఘోషణముచేర్చులపండువులునేయకన్నలగడువుగను వెరసఘ
మ్నాంతరద్యోతన రియగుచు చేరెపరియునీవారకభరికపుడు॥
నీ॥ వేదాంతసద్ధాంతవిద్యావినోదమంబున దాసనంబునంబు
కాయప్రుగ్గునదీర్చికడగంటసూట్టులుకలింపకంబికలకదీర్చి

సమదృష్టి భూమిద్యసంకల్పగోష్ఠి యునిర్వలంబగు తెల్వినిజసుఖంబు |
 గల్గిస్వజ్ఞాథోనున రాజయోగ సామ్రాజ్యములను మొదల రాజయోగ
 భూజేర సర్వసన్నాహ ముల్లీరించుచిరపుడు సర్వజనంబులు నంత వెలమి
 మోక్షులక్షికి శృంగారములను జేయగడగిరంతఃపుర స్త్రీలకడకలోడ ||
 క || మంగళమనయక్కన్యకు | రంగుగ సుఖరసము బ్రహ్మరంధ్రమునల
 లైక | గంగావాణియమునల | సంగతిజలమొక తెదెచ్చి జలకములా
 గ్నైక || సీకన్నులపండుగాకన కాంబరముగట్టి మెరుపుననువుగా
 మెరయగొప్ప | సవరించిదళసహస్రను లొప్పగా మరిమిపెలుగుపా
 పటవెట్టితలపునుమట | తిలకంబుత్రుతిదీ పిపాజలకములుగళముక్కు
 నుదిచూడ్కితగినయాణి | మత్స్యంపు మంగరమురువుగాగ పిశుభక
 మలాదిహరముల్కంఠమునను | నమర మోఃఘంటువణిపూరకాదుచి
 ట్లు | ప్రకృతియావర్తరహితసంభరణములను | యాకరచరణాద్యవ
 యవాంగములనొప్ప | సనులుకన్యనుశృంగారవత్తిబేసి | గీ | దర్శణం
 బుదృశ్యదర్శనద్రవ్యగా | యెడుటగులుపగన్న బెదరనీక | జాచిచోద్య
 మందిసుందరాంగియపును | తండ్రియనుమతిమునధర్మనియతి || క || ఉప
 రతియనుచెలికత్తెను | పిఠులంబుగ బెట్టబట్టిపేదాంతజ్ఞా | సవధంబున
 హంసగమన | ముపరిహసేంపుచునువచ్చేధూపతిసభకు || క || వచ్చే
 సకాంతామణిగని | యచ్చెరువదీసభకులెల్ల నానందముతో | ముచ్చట
 కుజొచ్చితమతో | యుచ్చెలిదమతమకయంచు యెచ్చిరిపెడ్క ||
 క || ఈరీతివారువారిలు | కారుచునోరారుకొనుచుగుణవంతులునైమి
 రుచునుండిరియంతఃపురంగనిసభినిచూచివైభవయోగి || గీ || వరు
 సవారివారిపుట్టిననటనలుకులగోత్రనామములను | చెలినడు
 గుమటం

క॥ ఆకారమును సలిముచుక॥ వాకునకారెనుముపోతుప తెబసినయా॥
 తొకికపుచుహ రాజువి॥ చేకము చేరడుగ వాడుచికవికనగుచుక॥ సీ॥ కో
 రియిట్లనియెమాకులము పెద్దలు మెచ్చయిలునరుసమాన వంబెన్నగల్గి
 యిచ్చెపుచ్చుకొనుచుయింటుల ముగిల్లి యొందుకునచ్చికంబిత తేక॥
 నాలువిడ్డలు మేము నాయుష్యపంతులై యలజల్లబొందక హయచునుచు
 యొకనిప్రాపాసించుకున్నందులో మంచి సంసారియన సరిసాటిగల్గి॥
 యిట్లువాకితదనవారుచల్లగాను॥ నుండగిలుకుట మోడుంటుయోగిజో
 గి॥ గాగవచ్చును సంసారిగాగి రాను॥ ననుచుబలికిన తొకికున పహసించి॥
 గి॥ కి॥ నిరియాకాక పూజ్యముల్కరిసిసిరు॥ కావిడోవతులుంగరా
 ల్కనకకుండ॥ లములులంబోధరక్రిపుండ్రములనాప్పు॥ కామ్యకర్తాధి

—* ముక్తికాంతా స్వయంవరః పుట్టము. *

పునినంతగడగివాడు॥ ఉ॥ తామసమొండ రాదుపదారనుగోరెడి
 దోసకారితో॥ నేమరిపాటునైనబలుకెన్నడుగాదువిశేషకాలమం॥
 దేమర రాదురానములుహీనిజనావళిసంగమిన్నడు॥ నేనుముగాదు
 యిట్టిదియనిర్ణయమన్ననుదాటియవ్వలక॥ మ॥ చనికార్య్యాంగుని
 పేమభాషణలచేసన్యాస సంసారముల్లసగానీరినిరాత్రముక ఘనకు
 తేర్కగ్రాహ్యునాత్మస్తూ॥ ధికానిమోహేంద్రియసిద్ధిహున్నిభిలది
 గ్గేకాదిసంచారువా॥ యునిరోధవ్రతునీత్వరార్పణధలాభ్యోర్వీప
 తకాంచుచోక॥ మ॥ తనవర్ణంబునకాత్రేమంబునకునుకాతగ్గట్టిధ
 ర్మంబులై॥ తినిసేయవ్వలెనేయుచోఫలమువచ్చునదిదేవస్వరూపు
 నికర్పింపుచువామ్యకర్తములకె బోక పూజ్యసంబంధునసంబునసద్వి
 వేకమునసత్పుణ్యుత్తయిపెడుక॥ సీ॥ మౌనముననున్నట్లుదనవారి
 గనవతెసర్వభూతదయకుసాక్షిగాగ్గ॥ తియనిపర

దేశముండరికూడై పుండలూడె | వెట్టంగవలయును బీదయై వచ్చిన
 యాతి నకలకొద్దినంపవలయు | స్నానపానాదులు సంధ్యాభ్యనుష్ఠాన
 ములుగిల్లి తోకంబున నుసరించి | నడువవలయును సగ్వంబున చకనలన
 తోచుచుండును పెద్దదొడ్డ శనిము | యిహము మేలెంచనడచిన మహిమ
 నారె | పరముగాంచంగి నేరురుజ్ఞ తోడ || వ || అదియును గాక వ
 ధ్వాశ్రమాచారంబులందు ప్రహత్యతియవైశ్యతాప్రలలో బ్రాహ్మణ
 సకుసుయజన యోజనాధ్యయ నాధ్యపక దానాదాన ప్రతిగ్రహంబుల
 నుపట్కర్తంబులును క్షత్రయులకు ప్రతిగృహవ్యతికి క్తంబులగునైమక
 ర్తంబులును వైశ్యులకు కృషిగారి క్షవాణిజ్యాదికర్తంబులను హుప్రస
 క బ్రహ్మతక్రయవైశ్యాది సేవయును మరియు విణాంబులలో బ్రాహ్మ
 ణుండవలెనొండగి టంపెసియందు బ్రంహచారిగృహస్థసన్యాసంబుల
 నునాలుగా క్రియంబులుగిలుగుటంజెసే మొదల బ్రంహచర్యంబున శిఖా
 యజ్ఞోపవీత మండీకృష్ణాజినపండక మండలధరుండై వేదాధ్యయనా
 దిసత్కర్తరహితుండై స్త్రీసంచారస్థలవిజ్ఞతుండై గురుగృహవాసుండై
 యాచార్యుడౌ పనంబున బిక్షుశంబుపరివ్రాహింపుచు క్షౌరాదిక మహా
 రహితుండై సంవిరింపుచు సంతనాచార్యమతంబున వివాహదిగృహ
 స్థధర్మంబులంగీకరింపుచు గురుని చేతనియోగింపబడురీతిని మంత్రితం
 త్రజపమూమ ప్రతినిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురాణకథాశ్రవణతత్పరుం
 డైవానప్రస్థసన్యాసాదులైన పూజలును జనసేవనకపుత్రమిత్రకళత్రిభా
 తృపశుభృత్సల్పపూజలు సేయుచు పంచపర్వంబులు వ్యతిపా
 తాదిపుణ్యములను గైకొని తక్కిన ఋతుకాలంబుల భార్యాసంగంబు
 సేయ నంబుగ గురుని సేవించుచు పెద్ద కాలంబునకు స్త్రీసహి
 తుగా నుండుట నాధి

హరిదాసుచు ద్వాదశవర్షంబులైనవాడప్రచ్ఛాత్రమంబునందుండిసన్యా
సాశ్రమంబుగీకరించు యింద్రియములయందుగతిగి ఘోరప్రదేశే సంచా
రుండగుచు దేహాశక్తిలేక పరమజ్ఞానాగ్నింబుననర్చ్యైర్ధ్యానాదిభ
క్తిసత్కర్మంబులుసేయుచు శిశుత్వ ఫలసంతప్తిభుండ్లై యుండవల
యు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామంబులు పరిత్య
జించి మోక్షమాత్రాపేక్షింబుండయితాంతుడయి యేకాంతప్రదేశేంబు
జేరియమనియచూసక ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార భ్యాన భారణ సమా
ధులను సమ్మాంగయోగంబుల సర్వసేవ్దిప్రదండ్లై లోకపూజ్యుండగుచు
సంపత్తింబున తగు తత్తుండనమిత్ర సౌఖ్యకర్మయుక్తుండయిన ఫల
శ్యాగినా క్యాదలగుంబుల కాశ్చర్యంబునాంబుచును పరలి సఖిదే
య్యాయకొనెయ దొక్క నాన విధ భేద సభామధ్యంబున నివ్వంబడి
వారిలని శ్రేయంబునుంగంగోరుటయును పరలివాకోశ్యై తరంబుగావా
రలంబు || శ్రీ || ఒకదాత్తయెటువనియు క్రిసాధించినవిభుడగుయొక్క
చునిరిచిపేసె | దేహాత్మబుద్ధిగా దెలిపియొక్కడు కాదు ప్రాణమటం
చుగిదరిపడియె | సిమలాత్మయటంచు జేసినపేగొకండాత్మమానసమ
నిహంకరిం | స్వంపదప్రాప్తిసరియు క్రియనగవేదొక్కడుజ్ఞపి
కాసుక్కజెనగె | యొక్కడానందమేము క్రియోగమనుచు | నాత్మభే
దంబువాటంపనందనాకడు | సందిదాకాశిమిగదన్ను సద్గురూక్తి
గనుటమోక్షంబెయ నెధర్మతనయకంబై || అదియెట్లుంజేనినానా
విధభేదవాదులమధ్యంబున శాంతంబును సత్త్వైరాగ్యవంతుం
డును నిశ్చైభక్తుడును సద్గురుగ
యభేదవాదులంకారిర
జ్ఞునియొక్క మధర్మమనుత
ననెతా

పిం చుచహంబుద్ధిలో లంగి చనవాచ్యతస్యస్వరూపవైతస్యమునా॥
 గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థపదమునందు॥ నాయహంప్రత్యయోపసం
 హారచిత్తు॥ యిప్పుడదియెబ్రహ్మపాస్త్రీచోప్పడంగ॥ ననుచువేదాం
 తవాదివాక్యములుగా॥ ప॥ మరియుధర్మజులో సంహారయిట్లుఁ గెను॥
 సీ॥ అక్కడఁజేయహంబనుబుద్ధిగానుభవంబుములుమరిసారదిగాను॥
 నరయనిచ్చాద్యేషయత్నధర్మాధర్మభావవిశేషకాదభులమరియు॥ కణ
 గిసంఖ్యావృథక్యంయోగభాగాదిపరిణామముఁచేతలసిఁజెట్టి॥ సా
 మాన్యగుణములుసఁజేషమైదేహకరణేంద్రియఁబుల మెరసియుండు॥
 నాత్మబుద్ధినివర్తించునాగుణంబు॥ లవియకూటస్థచైతన్యమనగరాదు॥
 సుప్తికూటస్థగూడయెసారదిగుణము॥ లరియతెకుంటనహముననణ
 గెగాదె॥ క॥ అలవాదిత్యైస్త్వంబుల॥ తెలియగనభిమానమున్నదియ
 గుటగుణం॥ బులుసుఁడెనుప్తికాలం॥ బులకనకుంఁగారణాఖ్యభూతా
 విద్యక॥ క॥ ఆభిమానమణిగెనుకగు॥ యభిమానమునందెగుణముల
 నిగియనట్లా॥ యభిమానముగుణిగావలె॥ యభిమానమెకరణసంజ్ఞల
 వనీనాథా॥ గీ॥ ఆరయవాచకపాఠకమనినయట్లె॥ యహమునగుచ్చా
 తమోద్ధులనగజెల్లు॥ కరణసంజ్ఞలనవియపోకానుపించె॥ నాయహం
 కృతితనధమకామంఠిశేని॥ క॥ మృతికాలంబునదేహము॥ సతమైయహ
 శతేమిసహజుంబు॥ సతతమతనధమకామహంకృతిగాదను
 కుంబు॥ గీ॥ విసప్రకాశధర్మమభిమానమంటివా
 యెందు॥ గానమందుసహముగావుననదిప్రా
 ప్తము॥ ఘనకూటస్థస్వరూపంగదలహం
 బుతాత్మధర్మవిటల్కదాయ
 నాథా॥ లోకదండసంహ

యె | తనకు గారణమైనను పియగుక తత్వానుభోగోజ్వలా-
 గీ|| సుప్తిమాయవలనకాపట్టుకాగ్రాది స్వప్నకృత్రిమములుగురగత
 నన్దు | కారణంబునకును సుప్తిమాయలో నణగుచుండునహమునను
 దినంబుగీ|| గురుసముప్తితోనకూటస్థచైతన్య | మైనయెరుకయుండు
 టందులకును | గురుతునిదురతేదియెరుగకండాకపే | ననుచుదిరుగుచుం
 టయాత్తగాదె || ఉ || కానసముపిండిలివిరల్లదుగల్గియుపేలగాన
 చ | ట్లానిమరందుమేల్కనినయపుటియటనజాగ్రమందుకు | న్నానస
 సాధకంబునభిమానమునుప్తిఃసహాటచే | హీనవికారమైయెరుక
 యేమియెరుంగకనుండుపాండవా || సత్తతోల || అన్నివృత్తులునుప్తి
 గూడినయాత్తయున్నదితెల్విమే | లొన్నయెపుటిహోతజాగ్రత
 నోర్కులేమియులేకయి | ట్లున్నయాత్తకునందుసాఖ్యములుండుటె
 ట్లగునటవా | మున్నుదెల్పునవిద్యవృత్తిమూలమూటయవిద్యచేక ||
 గీ|| ఆత్మసుప్తిలోననన్ధానవృత్తిదే | సుఖమునందుటకునుసారదిజాడ |
 కార్యరూపమైనకరణంబువృత్తిదే | మరలకారణంబునందుటరుదె ||
 గీ|| కార్యపటమునందుకారణతంతువు | మరగపటసిద్ధమైనతెలుపు |
 తంతునిష్ఠమగుటతగుబుద్ధినివృత్తిగల్గితమమానందుగలగువృత్తి ||
 వ || అట్లుగావునకార్యరూపందైనబుద్ధిఃకాగ్రత్వస్థంబులగువృత్తిగ
 లుగుటజేసికారణరూపందైనయజ్ఞానస్వభావసముప్తిగుంవజ్ఞానం
 బునకువృత్తిత్వంబుగలదనియెరుంగవలయునట్లుగుటసముప్తిమూర్ఖుల
 కాధారందైనతెల్విగలుగుటగుత్వందైనజాగ్రతసంకల్పబుద్ధియునువా
 ధనోపాధిబలంబువలన సముప్తిహీనంబునానందస్థానవృత్తియునుసాగ
 నోపాధివలన నాత్మజాగ్రంబునానందస్థానవిద్యవృత్తియునుసాగ
 బుగదెగుంగవంతుడు | శో || త ||

బుగాసి బెట్టట్లబాగ్రంబును స్తరించుటకు నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులు సాధ
 నంబులుగా నేరడట్లును ననుమతి మూర్ఖులకు భేదంబెట్టన్న నజ్ఞాన స్తర
 ణమాత్రంబులు మూర్ఖయన పించుకొను నుజ్జ్వానానుభవ రూప స్తర
 ణద్యయంబునుంగూడి సుషుప్తిను దతితాధారంబైతన్మంబులవత్తాత్ర
 యంబుతోడగూడిచెడక సాధారణమాత్రంబై యున్న యట్లు సేక శరీరం
 బులుదోచుచెడునప్పుడాధారంబైతన్మంబునాశంబునొందట్లయిన నా
 తెల్వీయ సేక దేహంబునాధారంబై తత్తదేహ వ్యాపారజ్ఞానంబును
 తనకు చెలియవలెననుమాణంబులేదెట్లన్న భూతంబులను నెవ్వఁడు
 లశరీరంబులతోల్లి చెడిన సచ్చోదనాదేహంబులకాధారంబైనదనా
 త్తయొక్క మాయావహకంబు; వేకజ్ఞానోదయపర్యంబును నెవ్వరిగా
 దగుటంబెసేత తద్దేహ వ్యాపారజ్ఞానంబునుతోపదట్లంగ నలన సకల
 దేహంబులందునుండ కలదాతే; తత్తదేహ వ్యాపారంబునుండునకుం
 డవలెన నేటండుల ప్రమాణంబున న నుండరీరంబులంబుండి కావచ్చున
 నేనట్లతదేహకాణేంద్రియ వ్యాపారజ్ఞానంబును ననుమికు భేదంబై
 తోచుచెడునప్పుడాదేహంబులకుండా సాధారణజ్ఞానముండినను నిశ్చ
 యంబెట్లు చేడబట్లు జంగవ సావరాత్తకంబై తోచు సకలదేహంబుల
 కులానాధారంబని తెలియవలయు నట్లయిన వ్యవహారజ్ఞానంబెట్లన్న
 భేదంబై తోచుచుండునన నది సంస్కారభేదంబువలన నిశ్చేమానం
 బునకుదోచునజ్ఞానంబింతయె కాని యాత్మ సంబంధంబులేదను నిశ్చ
 యంబట్లయిన సాత్తకు సర్వదేహధారణస్థంబుననది సర్వదేహ వ్యా
 పారజ్ఞానంబగుగాకంటివని॥సి॥లప్పుడట్లుభిందేహ వ్యాపకజ్ఞానోమా
 తనబుత్రగుపాదులాత్త శిరములు పియ్యెనపుడు ముదాత్తంటిహానప్పు
 కేమేదులాత్త యగును! నక్షులు పియ్యెనయతదాత్త యంటివాయ

పృథ్వీం ద్రాదులు యాత్మగా రె | పావము ల్వేయ్యవలలు డాత్మయం
 టివాము పృథ్వీ సూర్యాదులూత్మగా రె | హస్తములు వేయుగలయతం
 డాత్మయకన | కార్తవీర్య బాణాసురుల్గారె యాత్మ | ధౌనశ్యములును
 బహువిధంబున్ బి | వేని శృతివిరాట్పురుషావస్థజాపిచెప్పి || క || అలశ్య
 శతాత్మర్యంబులు | వలెను విరాట్పురుషరూపవర్ణనమి | తేలియప
 రబ్రహ్మంబు | వలెతాత్పర్యంబుగా మధర్మతనూజా || స్త్రీ || అతిగాక | దే
 నామ్ములర నట్టలనుచో | తేతిగతదాధారచైతన్యమునకు నవయవాత్మ
 కమన్న నాయరచట్టులు | దిగినను జలఘనయవయచ | ములుతోచు
 నట్లంగి ములుచిన్న మగుచోట నాత్మస్వరూపముహస్తపాద | ము
 నుండవలెనిక బోరినఁబూపమయి వ్యవహరించాత్మదానంఠిజేని
 బసరవ్యవహారము | ను సమ్యాగ బలముచేపనురంభావిశేషంబుచేత
 నగునొ | యనివికల్పపరంపరలనముగాను | తోచుచుండు
 దునీరీతిచోషదూర || క || అణువనియును విభువనియును | య
 ణువిభువులు నాత్మగోపుయలమనసనియున్ | ఘనతర్కవా
 చభేదము | లనుదగలుటె గానినిష్కళంబెవడెరుగున్ || క ||
 తీనవినిధర్మబుడనియెను | ననఘనిశ్చయముదెల్పుడనము
 నిబల్దైక్ | యణువునతీతంబనియిట్లును శ్రుతికిర్ధ్యానకాం
 డమందలిదెలికొ || గీ || అనఘనిశ్చయజ్ఞానమెట్లుంటివేని | య
 ణిబదృశ్యవిలక్షణమైనయట్టినిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్యమాత్రము
 దీని | వెదవేదాంతసిద్ధాంతవేత్తంజము || తరువాజ || జన
 నాధనినవయ్యనకలకౌన్త్రముల సావంబునిర్గుణజ్ఞప్తిచై

తన్మః ఘనచిదాకాశసాక్షాత్తారబోగకారణాత్మలచే
 గ్రమమొప్పనిట్లు గనుపడ్డసుఖసుఖమునీకనుగంటచూ
 కడలేరిసుఖము స్తుకరమొప్పననుచు వినుపించివ్యాసుల
 విధవాదములవిజయోక్తినవైత్తివెలసెననిపలికె॥క॥
 వేసనువ్యవహారతజీవుండజ్ఞానవశతజెన్తుచుదనలోజీ
 త్వమెరుగనేరక నావయవశరీరమాత్మయనియెదద
 చుక॥గీ॥నరవశేష్యయిట్లునానావిధంబైనదృశ్యమార్గ
 బులనుదిరుగునహము దెలసితన్నుతానెతెలియంగవలె
 నితగనభేదవాదధర్మయుక్తి॥క॥నానాసభాంతరంబుల
 నానావిధతర్కవాదనటనలకెల్ల న్బూనితృణీకారముగా
 దానేజయమనెధర్మతనయమహత్తా॥వ॥అనియివ్విధ
 బుననవైత్తితత్వంబెరిగించిపరామృతజ్ఞానోల్లాస
 గుయుధిష్ఠిరుంజూచిమోక్షంబునద్దురుకటాక్షవీక్షణ
 శేషంబువలనసులభంబుగానిషగ్రాభ్యాసయోగంబు
 వాయునిరోధంబులప్రయాసంబుచురోగాస్పదంబును
 రోగంబులకుదప్పిననిష్ఫలంబగుగాని ఆస్తువిశేషంబులేద
 గావునసద్గురుసేవామూలంబునసంభవిన్చినయాత్మయో
 గంబునజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపంచ
 బైసనిర్మరానన్దసముద్రంబునమునింగితెరువుమరుపున

రూపానుసంధానయెరుకచెడవేదాస్తంబుల నిరాభాస
నిర్వికల్పనిష్ప్రసంచనిర్వాణనిర్వికారనిత్య శుద్ధసనాతన
బ్రహ్మవశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులయహిరజచోరాద్యా
రోపణులయట్లదోచినమాయాప్రపంచంబుదబ్బరగుటం
జేసిరతుండైతన్నుదాదెలిసిముక్తుండగుమాయామానస
విభ్రమంబుతన్నునెరుంగమింజేసిబద్ధుండగు యీబద్ధము
క్తులునాత్మకులేవుసంకల్పస్వభావంబులుకాననీవాత్మమ
హత్తత్వంబుజీవన్ముక్తుండవైసర్వభోగంబులుబొందుచు
సుఖంబుండుమనిమతీయునిట్లనియె|| ఉత్సాహ|| వెలయన
ట్లువారివివిధవాదములనుయు| కులజమచ్చిధైర్యమొప్పు
గురుకృపాక్తిదనరగా| శెలగిముక్తికాంతవివానిజెలికజూపి
బ్రియముతోతలపులోవగన్చిమిన్సేవించుటవరుడన౯||

*ముక్తికాంతవివాహముహూహుకూ|| పంచచా
మరం|| పరాపరస్వరూపమైనభాగ్యముగోడయ | నిన్
రాకరిచ్చరాదయాయనేకజన్మమునన్మరణంపరించి
మిన్నుమన్ననోవిహారుడ| నరనిరంజయి క్తిదైతవా
నిచేరుచు౯|| తరల|| కరగతంబును | కఖండివాద
గజాంకుశా| భరణకంతమునంచు | కులుభక్తివానినిస
ఖ్యురా| ల్పర్యజెండ్లికినామతింపగబ్రహ్మబోధరమామచి

స్మరువ రేణుగనిమోలనిల్పెనుకూర్చితోనృపాలకా॥ అః
 బురుహవృత్తము॥ అన్తటసక్తడ పెండ్లికొమారుడుహర్ష
 లమువాసనా॥ క్రాంతసుగన్ధసుపుష్పములన్దముగాధరియి
 న్చుచుజితవి॥ శ్రౌత్తికిగీటముదాల్చుచులశ్రుతశబ్దకున్ద
 డపులువేదాన్తనిజాభరణంబులునొప్పగహంసవాహను
 డైపుపాలా॥ అల్పాక్షర॥ వైరాగ్యమార్గమునవాదవర్ణనా
 రావములుచెలంగనపుడునులని॥ నారాజకొలుపునక
 హంసడిగి జేరజ్జదావచ్చెచెలగ్గియతడు॥ గీ॥ అపుడు సాధ
 నసంపన్నుడౌముముతు॥ డాగురూత్తముకృపకర్తమైన
 యట్లుకొలుపుజేరుచుదనరెనుకూర్చి నంత॥ సకలజనులను
 సంభ్రమోత్సాహములును॥ గీ॥ పరగనిట్లుసమయపతులు
 గొన్గరుమనో॥ కుటిలులగుచుమాయగూడిజనిరి॥ నిఖిలబన్ధ
 యుక్తివాస్తానవన్దసం॥ ఒపుడు వెడలెగురుడుహర్షమున
 ను॥ సీ॥ సకలార్థపరివారజనులు సేవింపజ్గ నిగమార్థములు
 నొప్పునగరిలోన॥ మన్దలత్రయములదన్దికివ్వలిచెన్తపూ
 ర్వహృద్విధికిపొడవుశాన యూర్ధ్వకున్దలికిని నోవైనతా
 వుననాలుగుత్రోవలగట్టవడుమ॥ నమరుబోధావన్తపాన్త
 గ్గతానన్దవిజయాఖ్యకల్యాణపేడికన్దు॥ వేల్పస్వస్త్రీసమేతు
 డైవేదరీతి॥ నమరకన్యయుపిన్నవాడట్లమఱియు॥ మంగళ

ప్నానములు చేసిరంగుమీర పెండ్లి పీటలమీదను బ్రీతి జెలగ॥
 తరువోజ॥ మంగళద్రవ్యముల్కుండ్రో క్తిదనరాగమంగళం
 బులుబాడమరియునంగనలు॥ మజ్జశతూర్యముల్మహిమ జె
 లజ్జ మధుపర్ణ ములుతత్వమస్యాదివాచ్యసంగతినర్థముల్
 జాడలు గాగి స్వస్తికారోహణస్థలిపీఠమునను॥ సంగతస్వ
 ర్గనీతౌభాషికములుసరవిగాతెరనేత్రసమదృష్టినమగ ॥
 ప॥ మఱియునతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపం
 ల్కణంబులనుతలంబాలుబోయుచుగురుదేవతాసన్నిధా
 నంబునతత్వమస్యాదిలక్ష్యార్థోపాలంకృత మజ్జశమూత్ర
 గ్రహణంబుశుభలగ్నంబున న్దదనరసద్గురుకృపాదాన ప
 రిగ్రహంబుడైత్ర ధాకంకణంబులు మెరచునేత్రశోత్ర నా
 సాగ్రభూమధ్యాలోకనంబులు మజ్జశారతులియ్యలక్ష్య
 న్తర్కగ్నచిత్తంబుబ్రహ్మముడిగాబ్రహ్మనుకూలంబునన్దప
 రిజ్ఞానాగ్నిప్రేగనకర్మలాజుపెళామంబులు సేయుచు మజ్జ
 దేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబనుసమిత్తులుబోధశిఖబ
 న్దప్రవేచ్చియంతఃకరణాజ్యాహుతి సేయుచువాసనా ప్రా
 ణచిత్తజయంబునతత్కర్మలాగ్నియున్నదక్షిణంబుగావె
 ల్గవాత్సారోపణంబు సేయుచు భూదానంబుగా చిత్త
 త్యాగంబునుమహా త్యాగంబునుజేసిసౌగంబుగాసకల

కర్మకృత్యంబులుచీర్చుచుశత్రుమిత్రాత్మకంబగుసర్వజనం
 బులకుయధేష్టంబుగాపుణ్యపుణ్యయుక్తంబగునాగమ
 కర్తృభోజనపదార్థంబులుస్తుతినిన్ద్రావ్యాజబలంబుననూర
 విన్దుగావించుచువ్యావహారికప్రాతిభాసికసత్తలకతీతంబ
 గునిరంతరనిరుపద్రవప్రత్యక్షపారమార్థికబ్రహ్మసత్తాస్వ
 రూపంబగు సన్తార్థంబుల నడుచుచుజీవేశ్వరకూటస్థ బ్ర
 హ్మైక్యావలోకనామృతాహారై సకలసంభ్రమంబుల
 వివాహంబునెరవేర్చుచునంతమిధ్యాపురుషసూర్యాస్త
 మానంబగుటయు రాగద్వేషంబులను పక్షులుసంసార
 పృథ్విగ్రంబులనాశ్రయింపజాలకకృత్రిమంబులను జను
 లుమాయానిజనివాసయు క్షిప్తనరనరషడ్వర్గతిమిరంబెదు
 రెరుజ్జనీకేమాధమానసంబులనుచిక్చులపిక్చుటిల్లనువ్రతజన
 చిత్తాకాశంబుననానాపుణ్యనక్షత్రంబులుప్రకాశింపవృ
 త్తినిరోధచంద్రోదయంబుషోడశకళలన్దనరసాధనాన్తఃక
 రణకుముదంబులువికసింపననుబద్ధచతుష్టయంబులను చ
 కోరంబులుచెల్గియోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులుసం
 తసిల్లనప్పుడుముక్తివధూవరులభూమికానస్తబ్దుషిమ
 న్దలత్రయమధ్యంబున వెలుంగునవ్వసింతు సన్నిధానంబున
 పీతాబాసలగణురూపంబునంగనుషించునరునశానలలో

ంబు సేయుచు సత్త్వ త్యమ్బులు దీర్చుచు సుఖమ్బు నిర్మింతు ప
 షవర్థ వానప్రకారమ్బులను దినమ్బులు గడుపుచు సర్వశు
 బలములను గాను శ్రేయో మార్గ ధ్యానమ్బుల నాక బలి మొ
 కలగు శోభనమ్బులు సేయుచు నస్తవపుడ సంవత్సరోత్సవ
 మ్బులకు నైలగ్గి ముక్తివధూవరులాదియగు సర్వజనమ్బులు
 రాల్గువేదమ్బుల న్దవరుతత్వ మస్యాదిమహావాక్యమ్బులను
 కొప్పెరలనిచ్చిన సచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణమ్బులను పన్న
 పదార్థయుక్తరసంబగు వసంతమ్బు ప్రాతౌ యామజయం
 బులను వ్రాత్యలను యస్తర్కానసమ్బులను నిమనకోపలనిం
 చివేదాంతనిచ్చితార్థమ్బుల న్జల్గుడలాడనప్పుడాత్మాకాంతత
 నపతియగు దేవకీ న్యామినియానందరసవసంతమ్బునం దేలి
 న్చుటయు నూచి ముక్తికాంతాలలామవై రాగ్యో పరతులను
 చెల్లికత్తెలుం బేరేపస్వరూపప్రకాశమ్బును కడకన్తనూచు
 ప్రకాశమ్బును సుఖమ్బును చిరునవ్వుదళుకొన త్తనభేద్య
 నుకరమ్బున రాజయోగరసంబను వసంతమ్బు దెచ్చితనప
 తియగు యోగీంద్రుని పైనిచ్చవాడు ముఖిముఖిసగళులనగు
 చు ధ్యానపాత్రమ్బున ననుభూతిరసంబను వసంతమ్బు దా
 నిపయి నిలికిన పదియును జెలిరేగియోగాభ్యాసరసంబునం దోగిన్చి
 లక్ష్మీత్రయమ్బులను మూలదాగ బోవుటవాడును సచ్చాననాకరగత

గేచ్చావసంతపాత్రుడయి దాసనాపుష్పయ్యైక్తంబులగు
 మనోవృత్తికురులుదూలియాడయాభరణాంబరంబుజా
 గలలితాసానస్తకుణ్డలంబులల్లాడవైరాగ్యముఖమ్ము శేమ
 ర్షదాసివెప్పిడిన్దగిలియ నర్లత్యమ్మునజేక్కిన్చుకవ్యాపకం
 బుగవన స్తంబెవలవదోగిన్చు సమయమ్ముననదినిర్వాపా
 రియగుటపైసివానికరగతమగువసంతమ్మువానిపైనిన్చున
 వసరమునకు శ్రీకాంతలువానిదర్శనీకసాధతంబనుబన్ధిచే
 బిగబట్టుటయునుకామాతురులకుసిగ్గులేదవుటంగానవై
 రాగ్యోపరతికరగతంబగునిష్కషయానన్దవసంతమ్మువా
 డొడసితనభార్యాసహాయస్త్రీసమూహమ్ముమీదవర్షం
 బుగాగురియిన్చుటయుసమాధివిరోధమ్ములగు లయవి
 షేషకషాయరసాన్వాదస్త్రీలుదూరమ్ముగాదొలంగున
 ప్పడుముక్తికాంతాసమరసానందవసంతమ్ము యోగ
 భోగస్త్రీలంపియ్యయేమరిన్చియాగోభూమికయగు పా
 దార్థభావనావిశేషమ్మునసికినిత్యనిర్మలకరమ్ములు ఘ
 నమ్ముగాప్రసాదించిపతిమనశిరోవీధి నభిషేకమ్ము శేసి
 చేహత్తబుద్ధివహితంబనుపాదమ్ములనన్తర్వాదమస్తీరం
 బదీర్ఘునికారావమ్మునమోయసవికల్పకాంబరంబు
 విరామయకుచములపెజారబాహుదశాను విదళబా

నువిధసపికల్పకంబులనుకునువయు క్తంబగున స్తర్పశ్యాను
విధశబ్దానువిధంబులనుకొప్పనిర్వికల్పంబుగావీడస్వయం
ప్రకాశంబనుతాటంకంబులుశృతిదీప్తివల్లాడ భావాభావ
మధ్యంబనియాడజ్ఞప్తికళాముఖంబుగా జెమర్ప నిరాభా
సంబునందబడుచు సమమ్నాంతరద్వారంబునన వాయు
మనోవేగంబుగాబరుగెత్తిమండలత్రయంబులు గడచిపా
రమాధికసత్రారహస్య మండపాంతర్గతానంద వసం
తంబనిర్వ్యాజకరంబునచిన్మయపాత్రంబు బూణంబు
గానించితెచ్చుసమయంబునదానిపతియగు నవధూతయు
నుసమాధిసాధకస్త్రీసహేతుండయి ప్రత్యగానంద కూ
టసమార్గంబునకెదిరిని యద్వయబ్రహ్మచైతన్యవ
లోకనంబుచేత నున్మానియగుదానికరంబం బట్టుటయున
దియసిగ్గుపడకతుర్యతీతంబనువేరొక్క కరగతానంద
వసంతంబువానిపయి జిన్తుచిహ్నానకళామోహంబున దా
నిచెక్కిలిముద్దుకొనుచుస్వరూప లీలానినోదంబుల నొక
రికొకరుసరసంబు వసంతంబులాడుచునట్లత్యంత సంభ్ర
మంబులవారలువసంతోత్సవక్రీడానినోదంబులం బొద్దు
బుచ్చుచుండిరంత నారాత్రియాత్మకాంతా సమేతుండగు
సద్గురు వర్యాజ్ఞాపనంబునముక్తివధూవరులకు చిచ్చక్తి

మొదలగుకాంతలునిషేకశోభనద్రవ్యంబులమచ్చి శుభము
హూర్తంబునదేహార్థప్రాణంబులను ఫలంబులు గురునకు
దానంబు సేయించి యావధావరులనిద్ధరికొల్లాట మండ

—* శోభనముహూర్తఘట్టము. *—

లాంతర్గతమందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభ
నంబులుబాడుచువారినునిచిగురుసన్నిధానంబునంజేరితెప్ప
కథావినోదంబులునుండిరంతనక్కడము క్తివధూవరులువే
దాంతార్థకకౌయోగకుశలులయ్యునునూతనసంగమంబ
గుటజేసిస్వరూపోన్ముఖస్తరక్రీడాదంభసమయంబున ము
క్తికాంతాలలామమగ్ధయగుట యుచుభర్తయగుయోగీశ్వ
రుచిత్తంబుముక్తికామాతురత్వధ్యానంబుచేత మండల
త్రయమధ్యంబున వెలుంగునాత్మపీతాభాస్వత్కావరూపం
బనిశ్రుతిబలుకుటంజేసి యదియెముక్తికాంత ధరియించి
నపీతాబరంబగునట్టి యంబరగంబుగాంచు మహోయు
క్తిందివిగుటయు నిర్వాణియగుటంజేసివాయువలనంబ
నుకరంబునయోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతర ద్వారంబు
మూసిచిత్తచిక్షేప్తంబునువేగొక్క కరంబునంద సమదూ
రంబున వెలుంగుజీవకలారూపజీవంబుచాయనక్షంబుజేసి
ననదియునొక్కనునోహారంబైగతాయాతసుఖంబునంద

నర్చెనంతనాకాంతసునిషయసుసిగ్గునగతా యాతంబును
 జ్ఞాకచిత్తచలంబునువిడేపంబునుగాక నూరకుణ్ణుటయు
 నప్పుడుయోగీశ్వరుండగుపతవృత్తహిత మనోవ్యాపకసు
 లీనంబునుకొగిటంగీలించియొడలంబులకాంకురంబులు వొ
 డమదృఢచిత్తంబున హంసతూలికా తల్పంబునందు స్వ
 యంప్రకాశంబున వెలుంగముందర నిడుకొనితత్ప్రకాశ
 మానంబులగుచు వెలుంగెచెక్కిల్లు ముద్దుకొనుచు సంవి
 ధానందకుచంబులు నివురుచు స్వరూపచెలిమి సేయునది
 యుబరమ పతివ్రతయగుటంచేసి ప్రాథిత్యంబునభర్తకు
 ప్రియంబగుగీతిని బెనంగకళలంటుచునాదస్వరూపంబులు
 శ్రావ్యంబుగాహృదయంబుగరంగికుండలీశ క్తిభేదంబు న
 యోనింజమర్పించిందుతనఁబుగారహస్యకీడలం బరవళు
 వైయరముకుళితనేత్రులగుచువృత్తిరహిత చిత్తాకాశవి
 దాకాశశరీరంబులు రెండు నైక్యంబుగాబెనంగి గాభరతు
 లచిత్తంబుతన్మయంబగుటజేసినున్మానియగుతుర్యంబునను
 ఖిజ్జప్తికళాసత్తామాత్రంబుగానుండునప్పుడుశుద్ధ వాస
 నాయుక్తులగుటంచేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగళి
 తంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబుమధ్యవిడేపంబు నొందు
 టబుట్టిననదియెపోల యలుకయగుటం గావునసవికల్పక

జ్ఞానంబు గాచి దాకా శ స్వరూపంబగు ముక్తికాంతాచి
 త్పురుషుండభిముఖంబు గాకొని జీవపరై క్యంబును నత్య
 స్త పేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగు రతిక్రీడలంజెలం
 గివియోగనిద్రలసుఖమ్మునందనరనందవివేక ప్రభాతస
 మయంబగుటయు నజ్ఞానతిమిరంబువర్ణాశ్రమాచారజన
 హృదయగుహలంబ్రవేశింపఁద్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు
 వెనవెలంచారమునిజనహృదయకమలంబులు వికసింపను
 పనిషదర్థప్రతిపాదకభృంగ యుంకారంబులెసగ పూర్వ
 హృదయశిఖరినారూఢజ్ఞానభానుండుదయించుటయు త
 త్వజ్ఞజనసంచారప్రకాశంబై యొప్పుచుండెనంత నాము
 క్తివధూవరులునుతత్సమయంబునమేలగని యాత్మాజ్ఞానా
 నసద్భావంబులనుగురుశుశ్రూషల నిత్యకృత్యంబులుదీర్చి
 యాచార్యానుమతంబునంబత్నీసమేతంబు వేదాంతార్థ
 రాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలబోధార్థవస్తువుల సర్వసనసం
 తోషకరంబు సేయుచు పరమైశ్వర్యసుఖంబునండునరిగురు
 కృపాలబ్ధంబగునిజనివాసగృహంబత్యస్తక్రీడావినోదంబు
 లకాటపట్టగుట జేసి యందాత్మరామశృంగారవనంబు
 లుజూచుచు నిగమవృత్తాశాఖాగ్రంబులమోక్షసాధ శుక
 శారీకాకోకిలసగరంబులునోహూయననాలకింపుచు నా

గమార్ధరహస్యంబులను చిగురుమానిగుమురులనీడలనిలు
 చుచుపరలాభఫలంబులురుచింపుచుశుద్ధవాసనాపుష్పంబు
 లాస్వాదించుచునంతస్థితలంబులగుపొదరిండ్ల ప్రీడలుసల్పు
 చుసంతోషకరంబులుతనప్రియాకాంతనుపొడవుగా నిక్షిం
 చనున్నతశాస్త్రార్థ తరుశాఖాగ్రంబులంబ్రకాశించుగుణ
 త్రయపుష్పంబుల జిదిమీతత్సమిపంబుననున్న శుద్ధసత్వకు
 సుమంబులందియ్యసుఖరంబుగాకొగిటందించి యాపుష్పం
 బులుశిరంబునధరియింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైల
 మేరుశిఖాగ్రంబులందలిచాహ్యులక్ష్యంబైన ద్వాదశారచ
 క్రమేఘసంఘారంబులకలరిమనోమయూరంబులు చెలంగ
 మారుతజయంబులన మెరుపులుచిత్తజయమేఘగర్జితంబు
 లందశక్తువంగనుపించనులికెప్ప త్రిభయంబునం గొగలించు
 కొనుసిజకాంతాలింగనంబునందనరుచుయోగభోగంబుల
 నునన్యత్రపిచుచున్దమందారభూరుహంబులంబెండ్లిండ్లు సే
 యుచువివేకభూజంబుననల్లినగురుకృపా క్తియనుతీగెలను
 య్యలలాగుచుతత్వకన్దరంబులందాగు మూతలాడుచుస్వ
 రూపాధరపానంబులనప్పటప్పటికె బుద్ధివృత్తి సంచారం
 బులనుబడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మహంబను సుశబ్దంబులమ్రో
 యుశలయేటిదరులచిన్నయానంద పూడేనియసోనకాలు

వలునాత్మపుష్పాశ్వనడ్డంబుగట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల
జెలంగిమరియు నజపామంత్రాక్షరంబులగు హంసలుజీవ
పరాఖ్యలస్త్రీపురుషులగుటంజేసి రేచక పూరకకుంభ

ప్రచాహంబులదనరునిడాపెంగళాసుషున్నాఖ్యలగంగాయమునా
వాసినదులంజిలంగునాధారాదికమలంబరస్పరాలోకసంబు నొగ
డొంటికందిచువినోదంబులకలరితామును చిన్మయహంసలవడవులు
బాల్చుచుననాహతవిశుద్ధచక్రవాకమిధునంబులండాయంబోపుచు
ప్రణవనాదయుంకారములుగలనహంకార భృంగంబులనివారింపు
చునంతకరణసోదరయు క్తంబగుతిప్రేణిసంగమంబులనిరామయ
కుచప్రమాణజలంబులనానందంబులబల్లులాడుచునిర్వాణాలింగిసం
బులనధరాదిచుంబసంబులమర్తస్థానంబులంటుచు ఇచ్ఛానినోదంబు
లంజుగ్రీహలాడువనత్యంతప్రియసదీతీరంబునంపెరి యొకరికొకర
వస్త్రాభరణంబునలంకరింపుచు హృదయంబురమింప సత్యజ్ఞాన
మోహంబుల నన్యోన్యాలోకసంబులగాఢాలింగసంబుల సుఖప్తిక
ళామూర్తులగుచు నానాభోగంబులందనగిలత్యక్రయంబులగు ని
గృహంబులంబ్రపేరించుసమయంబునచి త్తపిత్రాంతిమొదలగుసుం
దులనందారతులియ్యబ్రహ్మసందంబునంబోమృచుసుఖానన సహ
జానందతయ్యఃస్వస్త్రిసపే తంబుగాని జలలసుఖంబుండుచునారు
ధజ్ఞానసన్మార్గంబులనడచుచునిర్మాతమార్గంబులనిత్యమహోత్త
మంబులనయ్యుచు సద్గురువాక్పార్శ్వంబుపరిపాలనంబులందనరి
ర్వజనంబులతద్వార్థంబుగాపోషింపుచు నిట్లుము క్తవధూవరులు
రంభరసుభక్తిదావినోదంబులబ్రాహ్మపుచ్చుచుసుఖంబులీదరిశ్రీవా

శ్రీరామ స్తవరాజము.

౧౫

భక్తారకాచార్యుండు ధర్మజనకుపకమరహస్యంగు బ్రహ్మను
 ఘోగంబుశృంగారవధాలక్షణంబునవినుపింపనకలజనానంద కరం
 బుగానానమయంబునదేవదుండుభలు మొరయనమరులుకుసుమవృ
 ష్టిగురియింపనత్యంతాస్సహంబుతోకృష్ణద్వైపాయనుండు పరమా
 మృతజ్ఞానోల్లాసేయగుయధిష్ఠిరుంజూఁగనీవాత్మారామత్వంబునజీవ
 న్నుకుండవై సర్వభోగంబులంబుంచుసుఖంబుండుమనఃపరియుని
 ట్లనియెడి॥ శ్రీకరలీలంబెలగుశ్రీగురునాథృపాపిశేషవిద్యాకుశ
 లంబుంపనరియోత్తలము క్రివధూవరుబ్రువోధాకృతనిత్యసంపద
 లహర్మమునాండుచునుండిరిట్టిపూ । రాకృతపుణ్యభావమహిమాతి
 శయబునుతింపకకృమేకాకంఠీసుతనీధాగ్యంబింతింతనియెన్నవ
 శమెయ్యాభవినువారంతయ సకలశుభశ్రీసంతానమునందుంచు
 డ్రుసత్యముధాత్రి॥౧॥ కల్యాణాపేక్షితులగుకల్యాణులుముక్తి
 లనకల్యాణముసాకల్యతనెప్పగిరింసాఫల్యంబుద్రౌపదీపరమార్థ
 మ్మి॥కావునశా॥శ్రీరామ స్తవరాజమెవ్వపీలలోబింపింపుచున్రా
 యుచు॥సారోక్తిన్వినుచుండినట్టిఘనులుత్సాహముతోసంపద ।
 శ్రీరగ్నీకృమహాత్మవంబులను నెమ్మిన్గాంతురెప్రొద్దునా । త్రా రామ
 మ్ముగి నన్నిదేశములనిత్యాండుతైధర్మజా । సకలశుభములురాఘ
 వస్తవమునీకు । నెరుకజెప్పితినివిసేవెల్లప్రొద్దుదలపుచుండుముసంప
 దల్లలిగిసౌఖ్యమందుచుండదుసత్యంబునార్యపినుత॥ వ ॥ అనిచెద
 వ్యాసుడుధర్మజునకెఱింగించి నిజాశ్రమంబునకవ్య పోషణంబునే
 యుచుసుఖంబుండెధర్మజుండునుసంతత శ్రీరామ స్తవరాజమరాయ
 ణచుహూత్సవంబులుసేయుచుసుఖంబుండెననవినిసంకుష్టాంతరట్లు
 త్రెసనకాదిచుహూత్సవంబులైవరంబు శ్రీరామ స్తవరాజమహాత్మవము

హిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును భర్తజుంగొన
యాదుచు సూనుంబ్రశంసెంపుచు సుఖంబుండిరిన్లు॥క॥ శ్రీకరమునీ
నహృదయవశ్రీకర బ్రహ్మాన్ద్రాదివిజశేఖరవినుత॥ శ్రీకర సంతతజయః
శ్రీకరయదుకులవిహార శ్రీతజన ధారీ॥ నూ॥ నయనహృదయింద్యంతర్
నఃప్రాణముద్రా॥ నయనఘః సుమన్నానాడిసంయోగనిద్రా॥ నయ
నజలసుకందానాథసదృశ్చంద్రా॥ నయనకళచిశేషానాసికా
ప్రకాశా॥ గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలభ్యకవితావిలా
శాంధ్యోగోత్తరపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్రవినుతగుణధుర్యమః
యామాత్యప్రణీతంచైన శ్రీరామ స్తవ రాజమును మహాప్రబంధం
నందు వ్యాసభట్టారకుండు ముత్తులక్షణంబును ఆచార్యస్వర
సంబును శుక్రాసులక్షణంబును జెప్పి భర్తజుండు శ్రీవ్యాసభట్టా
కాచార్యుంబ్రశంసెన్పుట ముక్కున్లు దైవపాయనుండు యోగీశ్వర
భావంబు జెప్పటయు యుగిష్ఠిరుండుగనకారూఢుంబునంగలుగు శే
షలక్షీకల్యాణంబాసంస్తునితదాచార్యుండు బ్రహ్మసంపదగరవ
సంబును ఆత్మాకాంతసమేతుండగు దేశికస్వామితనసుతయగు శే
షలక్షీస్వయంవరంబుగా టిరిపనానామతాధిశ్వరులుండును దెంకి
యాను క్తి కాంతతంద్రియగు దేశికస్వామియనుమతియు సరళ
య్యాదుకలౌకిక కామ్యోక్త్యుసత్కర్మఫలత్వాగ నానావిధ వా
యాండుగు పేదాంతనివసించుటయు దేశికస్వామిపేదాంతయోగ
సోక్తముగా కల్యాణంబాసగుచ్చుటయు వసంతోత్సవాదిమహ
త్సవంబులనడుచుటయు శ్రీరామ స్తవ రాజకథావ్రణంబునక
హంభలంబు జెప్పటయు నన్నది సర్వము - తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరామ స్తవ రాజము - తృతీయాశ్వాసము - సంపూర్ణము

